

Reactie Dok architecten & Rappange Toetsrapport Eerste Kamer en Raad van State

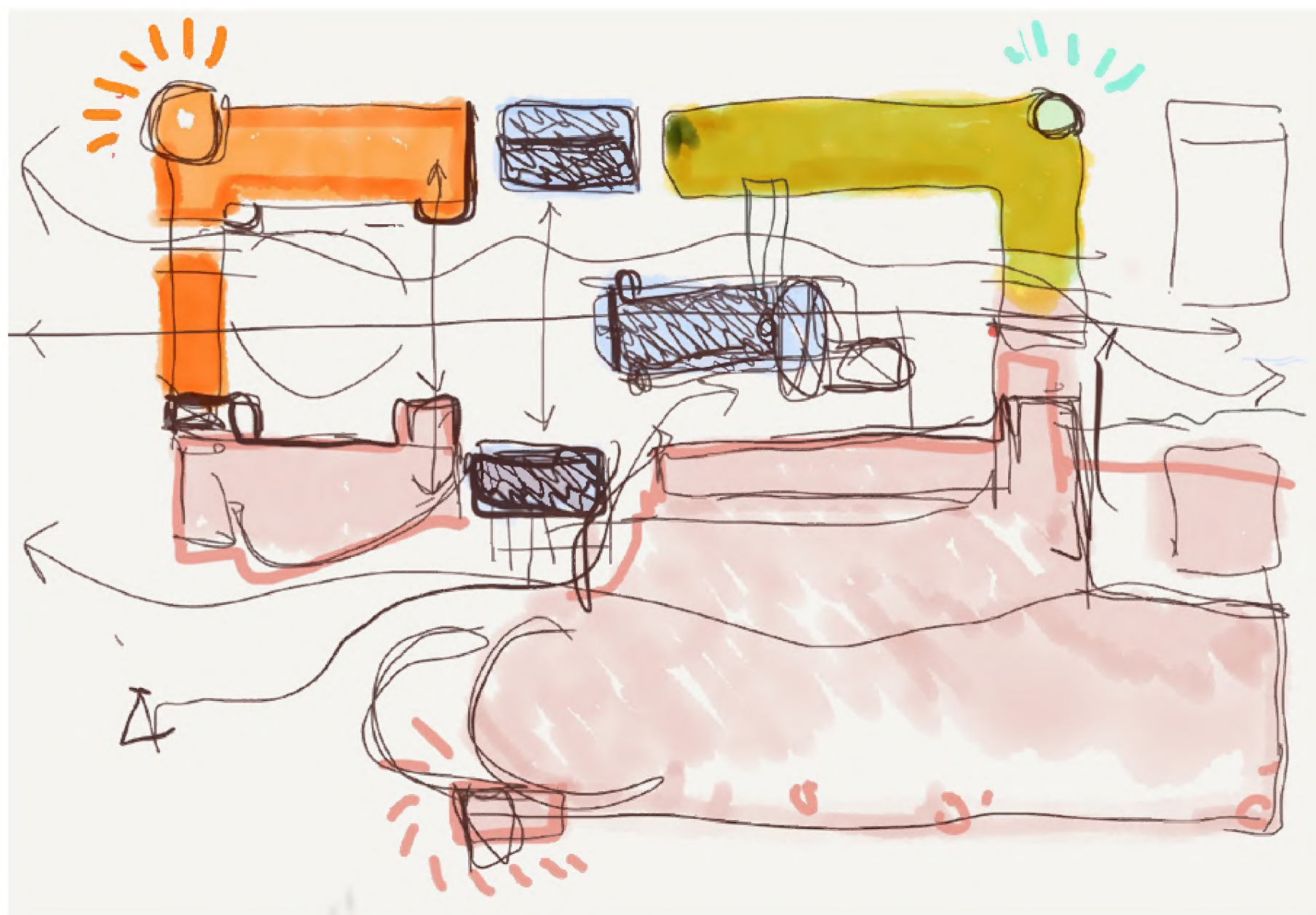
20 november 2018

10.1.b

10.1.b

1. Inleiding

2. Samenvatting en conclusies

RVB

Het Keuze-VO voor de renovatie van de Eerste Kamer en Raad van State getuigt van grote betrokkenheid en inzet van alle betrokkenen en is met enthousiasme aan de gebruikers en het Rijksvastgoedbedrijf gepresenteerd. Bij inhoudelijke beoordeling van het Keuze-VO blijkt er echter nog geen sprake te zijn van een voldoende stevig gefundeerd en voldragen Voorontwerp. De voorgelegde keuzes zijn zodanig diep in de basis van het functionele ontwerp geworteld, dat een uitwerking naar een volledig Voorontwerp pas na een besluit ten aanzien van deze keuzes mogelijk is.

Reactie Dok

Wij zijn blij dat de betrokkenheid en inzet van het OT is herkend door het toetsteam van het RVB. Met hetzelfde enthousiasme als vermeld in uw samenvatting zullen wij het Voorontwerp in de komende periode afronden. Daarbij zal voldoende ruimte worden gemaakt voor dialoog om een effectieve overdracht te laten plaatsvinden. Als opmaat voor die dialoog presenteren wij hier onze eerste aanzet.

3.1 Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Eerste Kamer

Visiedocument 13 juli 2018

Vernieuwing met behoud van oorspronkelijk materiaal

Visie op het monument Binnenhof
Deelgebied 1 Stadhoudelijk Kwartier en Hofkapel

Inleiding

Uit het Definitie document:
Het Binnenhof complex, het belangrijkste nationale monument van Nederland, wordt gerenoveerd
Groot onderhoud is nodig na jarenlang intensief gebruik door vele instanties
Gebruiden zullen worden hersteld en functionele verbeteringen zullen het complex weer veilig en goed bruikbaar maken. De renovatie vindt sober en doelmatig plaats. De monumentale kwaliteiten worden met de renovatie beschermd. Vanuit deze houding hebben de adviseurs en architecten in de afgelopen periode een voorontwerp ontwikkeld. Deze visie op het monument beoogt de onderbouwing te zijn voor de ruimtelijke ingrepen van het voorontwerp.

Leeswijzer

Aanleiding, randvoorwaarden, doelstelling en kennismaking met de verschillende gebruikers van het complex zijn beschreven in het Definitie document en worden bijkend geacht bij de lezer.

Vijf Kernwaarden

Eisen en wensen zijn verwoord in het Functioneel Programma van Eisen en het Technisch Programma van Eisen. Zij liggen ten grondslag aan het ontwerp.
Vijf kernwaarden definiëren de doelstellingen en vormen de leidraad voor de visie op de renovatie:
Belevingswaarde
Gebruikswaarde
Toekomstwaarde
Omgevingswaarde
Monumentwaarde

1. Belevingswaarde

De geschiedenis laten spreken vanuit heldere entiteiten, herkenbare gebouwen met prachtige voordeuren en grandioze hallen. Aan het Binnenhof Noord onderscheiden wij drie gebouwen:
het Stadhoudelijk Kwartier met als parel de Plenaire Zaal van de Eerste Kamer, de Hofkapel met de Hofzaal en Raad van State en het gebouw van het Ministerie van Algemene Zaken met de Trêvezaal, de laatste behandelen vrij afzonderlijk.

Bij de beleving van het Binnenhof gaat het om het zichtbaar maken en het functioneren van onze democratie. Waarbij de Eerste en Tweede Kamer en de Raad van State fungeren als adviesorganen.
Hoe mogelijk is het om het grote publiek het belang van de Eerste Kamer uit te leggen? Dit kan alleen door de Plenaire Zaal van de Eerste Kamer voor het grote publiek toegankelijk te maken.
De Plenaire Zaal wordt, samen met alle fractiekamers, wandelgangen en ontmoetingsplekken, functioneel slechts één dag in de week gebruikt. De overige dagen is er dus ruimte om de grote stroom bezoekers welkom te heten.
Zij kunnen zo de prachtige architectuur bewonderen en kennis nemen van het functioneren van onze democratie, zonder de vaste gebruikers te storen. Om dit mogelijk te maken zijn aanpassingen van het gebouw noodzakelijk.

Op het Binnenhof zelf vormt het totale complex een gegroeid geheel, waarbij de Ridderzaal het middel-/hoogtepunt is en de overige gebouwen een grote samenhang hebben in architectuur.
Het voorontwerp stelt een extra volume voor bij het 19e-eeuwse trappenhuis van het Stadhoudelijk Kwartier.
Dit nieuwe volume moet geen verstoring vormen maar juist de samenhang als 'ensemble' met de uitbouw van de voormalige privévertrekken van Mary Stuart versterken.
Waarbij de 19e-eeuwse uitstraling gehandhaafd blijft. De 'ensemble werking' staat voorop. De architectuur van de nieuwe uitbouw is daarom historiserend.

Het voorontwerp stelt een nieuwe entree van de Hofkapel voor.
De voormalige Hofkapel heeft op dit moment geen entree. In de toekomst zal de Raad van State in de voormalige Hofkapel gehuisvest worden. Daartoe moet de gevel aangepast worden.
De 19e-eeuwse architectuur vraagt om een representatieve entree die de architectuur in zijn waarde laat en passend is bij de functie van de Raad van State.
Een eigentijdse deuropening die het gevelbeeld minimaal wijzigt, tast dat romantische beeld van de 19e-eeuwse gevel niet aan terwijl wel recht wordt gedaan aan de functie.

2. Gebruikerswaarde

De gebruikerswaarde is de scheiding tussen het publieke en openbare, een functionele scheiding. In de Eerste Kamer zijn de 17e-eeuwse en 18e-eeuwse trappen en 17e-eeuwse wandelgangen op de 1e en 2e verdieping nog steeds de functionele spil in het Stadhoudelijk Kwartier en de Plenaire Zaal van de Eerste Kamer.
Dat maakt dit deel uniek. De toegankelijkheid voor mindervaliden is in de vorige eeuw niet opgelost. De scheiding tussen publiek en gebruikers was in de vorige eeuw beperkt noodzakelijk.
Maar met de verwachte stroom bezoekers en de daarbij komende veiligheidsvragen, is hiervoor in het ontwerp een oplossing vereist.

Door de demarcatie tussen de Eerste Kamer en de Raad van State moet de toegankelijkheid in de voormalige Hofkapel nog opgelost worden. De grote ingrepen in dit bouwdeel hebben allemaal betrekking op het veranderende gebruik.

3. Toekomstwaarde (toegankelijkheid)

Essentieel in het ontwerp is dat de Eerste Kamer en de Raad van State goed kunnen functioneren, waarbij het bestaande gebouw een verrijking is. Helderere routing, toegankelijkheid en optimaal gebruik is van groot belang.
De techniek die nodig is voor een goed werkdinast legt een groot ruimtelijk beslag, maar moet in de historische bebouwing opgenomen worden. De grote aantallen bezoekers, waaronder mindervaliden, moeten op een logische manier door het gebouw worden geleid. De heldere demarcatie tussen Eerste Kamer en Raad van State zorgt ervoor dat het gebouwencomplex in de toekomst goed functioneert.
De in de loop van de tijd gegroeide situatie wordt efficiënt opgelost.

De toekomstwaarde van het gebouw zit hem in de toegankelijkheid. Het zo helder mogelijk neerzetten van de entrees en waar nodig ruimte bieden aan verschillende bezoekersgroepen.
De flexibiliteit die daarmee in het gebruik wordt geboden garandeert een bestendige toekomst voor het monument.

4. Monumentenwaarde

Met behoud van zoveel mogelijk van het oorspronkelijke materiaal die toegankelijkheid tot stand brengen, daarom zijn de ingrepen ook zo terughoudend.

De grote verbouwing/restauratie van 1881-1908 had als doel het 17e-eeuwse en 18e-eeuwse karakter weer terug te brengen cq. te versterken, dit alles zonder behoud van het oorspronkelijke materiaal.
Bij de huidige verbouwing is het behoud van het oorspronkelijke materiaal en de romantische 19e-eeuwse uitstraling juist het speerpunt. Het beeldschone 19e-eeuwse trappenhuis van binnen toont zich naar buiten toe armoezelig.
De uitbreiding van het trappenhuis dat functioneel noodzakelijk is, kan het beeld juist versterken door de 'ensemble werking' met het Mary Stuart kabinet. De nieuwe elementen versterken het ensemble en daarmee de eenheid.
Het zichtbaar maken van de bijzondere kapconstructie van de voormalige Hofkapel maakt een stuk geschiedenis aanschouwelijk en letterlijk voelbaar.

5. Omgevingswaarde

Vanuit de omgeving is het essentieel dat alle bezoekers en gebruikers op het Binnenhof zoveel mogelijk ruimte krijgen.
De aanleiding voor een duidelijke scheiding tussen representatie en functioneel gebruik en een ruimtelijke scheiding tussen bezoekers en gebruikers. Daarmee houden we de beleving plezierig en maximaal.

13 juli 2018

Dok architecten
Rappange & Partners
Merik X architecten

Ontwerpvisie Rappange 16 november 2018

Ontwerpvisie

De ontwerpvisie voor de monumentale gebouwen van de voormalige Hofkapel is zo eenvoudig mogelijk gehouden en tegelijkertijd toegesneden op de eigenheid, dat elk gebouw van het complex kenmerkt.
1. Om die ensemble-waarde te behouden moet de schil (gevels en kappen), met name aan de zijde van de Hofvijver, als een eenheid benaderd worden.
Aan de Binnenhof-zijde moet het eigen karakter versterkt worden gezien de terug liggende gevellijn van het gebouw en de tegenoverliggende Landsdrukkerij.
2. De nieuwe entree maakt de voormalige Hofkapel weer tot een zelfstandig bouwdeel in het Binnenhof complex zonder daarbij de eenheid van het complex geweld aan te doen. De entree wordt ontworpen van uit gelijkwaardigheid met de andere gebouw-entree's in het complex.
3. De bijzondere kapconstructie is de enige historische verwijzing naar de oorspronkelijke functie van het gebouw als kapel en verdient daardoor een bijzondere ruimtelijke inpassing in de nieuwe bestemming van het gebouw.

Er wordt een bouwkundige opname gemaakt om alle achterstallige onderhoud vast te leggen met als uitgangspunt behoud van oorspronkelijk materiaal en geleefde uitstraling (patina).

Functionele aanpassingen in de gevels en dakvlakken worden vormgegeven in een terughoudende historiserende vormgeving.

De installatie in het gebouwencomplex worden uitgevoerd met minimale gevolgen (ruimtelijk geïntegreerd) voor de monumentale waarden.

3.1.a1

Opmerking RVB

Een overkoepelende visie op voorgestelde ingrepen in relatie tot het monument ontbreekt. Het ontwerpteam dient hierbij de bij eerdere beoordeling gemaakte opmerkingen te verwerken.

Reactie Dok

Er ligt een conceptvisie voor Deelproject 1. Wij zullen deze visie laten aansluiten op het format van Maarten Fritz voor Deelproject 2 als onderdeel van het VO (zie bijlage Ontwerpvisie Rappange)

3.1.a Visie op ontwerp en monument

10.1.b

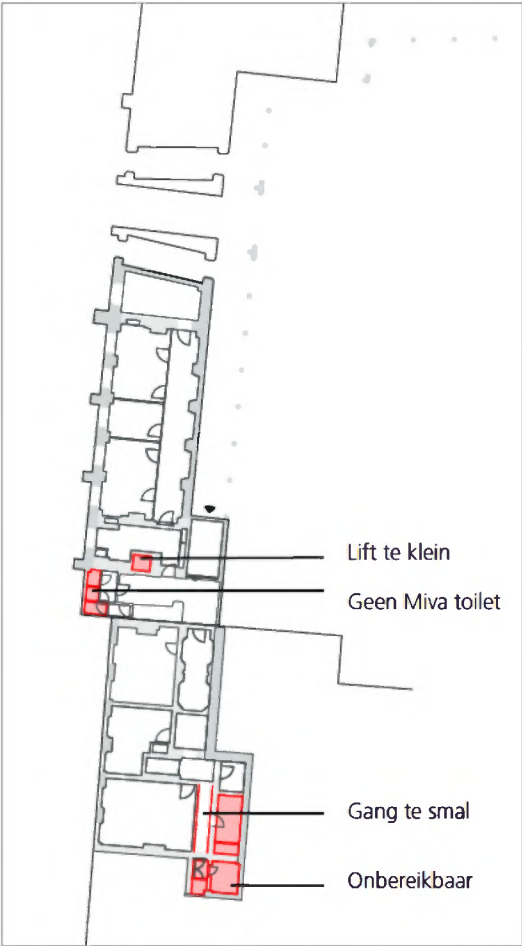
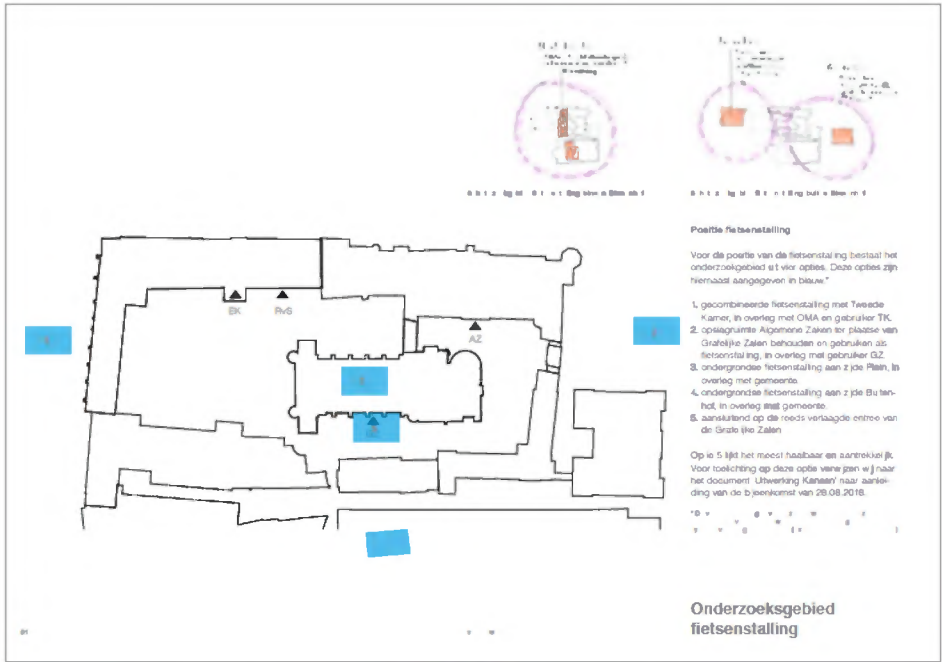
3.1.b1

Opmerking RVB

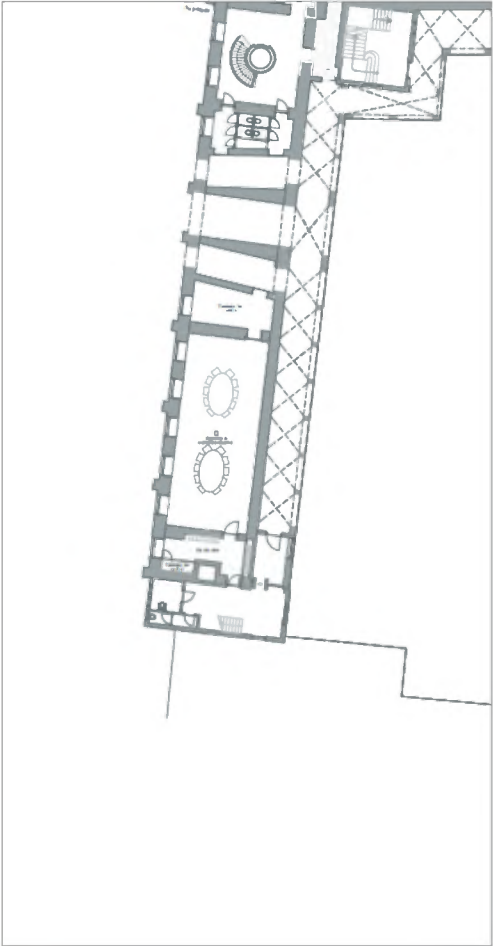
Enkele belangrijke ruimten, zoals de bodekamer, zijn niet benoemd;

Reactie Dok

Voor de afronding van het VO maken wij een ruimtestaat voor EK en RvS waarin alle afzonderlijke ruimten worden benoemd. **Het afstemmen met de gebruiker is op dit moment niet mogelijk.** Voor het definitief maken van de ruimtestaat is afstemming met de gebruiker noodzakelijk.

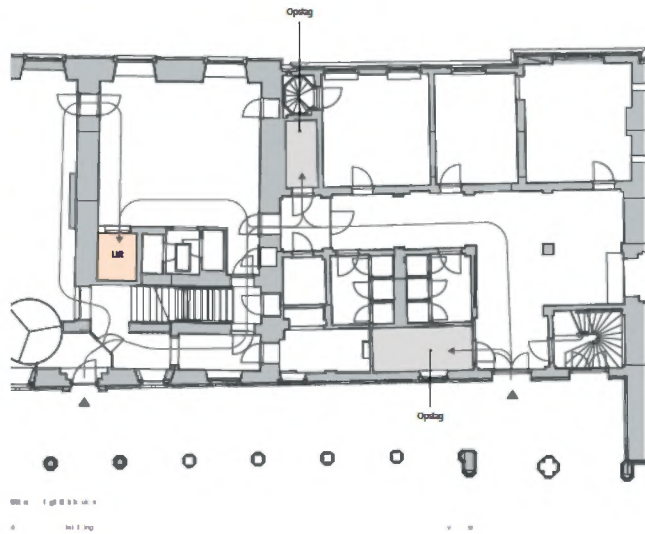
SO

VO

onderzoek logistiek

3.1.b2
Opmerking RVB

Bij beoordeling van het eerdere fasedocument VO-60% is opgemerkt dat een aantal regels uit de Reikwijdte niet zijn verwerkt. Er wordt wederom opgemerkt dat de regels 22 (fietsen), 23 (afval), 150 (toiletten BH1), 405 (parkeren auto) en 159 (fietsen) niet zijn verwerkt. Ook de souvenirwinkel ontbreekt nog;

Reactie Dok

- Fietsen (22): De fietsparkeerplekken oppakken als onderdeel van het coördinerend overleg voor het gehele Binnenhof.
- Afval (23): Voor de afronding van het VO zullen wij inzichtelijk maken waar in het plan ruimte is voor afval(opslag) en de bijbehorende logistiek, als onderzoek.
- Toiletten BH1 (150): Het is ons niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Wij hebben bij BH1 twee bestaande toiletten vervangen door een miva-toilet.
- Parkeren auto (405): Wat betreft dit onderwerp en de aanwezigheid van andere voertuigen op het Binnenhof willen wij graag aanhaken bij de ontwikkeling van het Binnenhof als geheel als onderdeel van de coördinerende overleggen, over onder andere parkeergarage Plein. Het is ons doel de aanwezigheid van auto's op het Binnenhof zoveel mogelijk te weren.
- Souvenirwinkel: Wij zullen in de plattegronden van het VO een ruimte voor de souvenirwinkel aanduiden in de vorm van vitrinekasten in het entreegebied.

3.1.b Vlekkenplan en
logistieke stromen

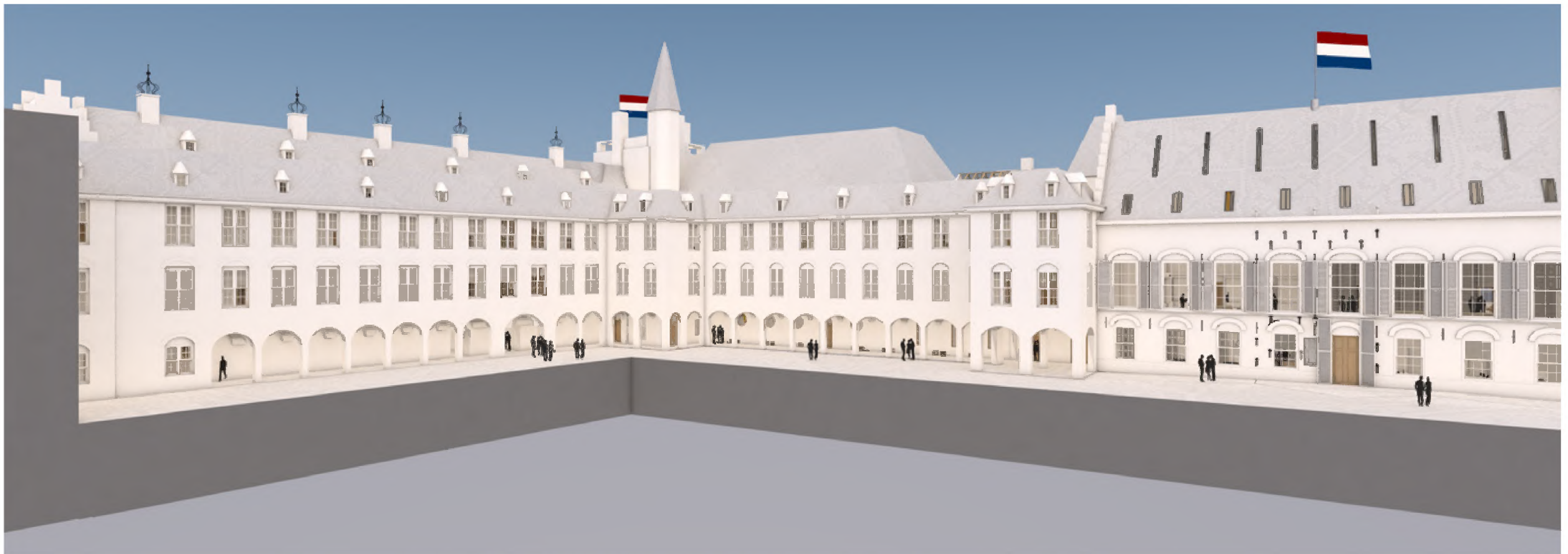

3.1.b3**Opmerking RVB**

Het ontwerpteam wordt nogmaals gevraagd om te onderzoeken of en waar een collectieve opslag voor vlaggenmasten gerealiseerd kan worden, aangezien de huidige opslagruimte (fietsenkelder Algemene Zaken in de kelder van de Grafelijke Zalen) komt te vervallen;

Reactie Dok

De positie van deze opslag oppakken als onderdeel van het coördinerend overleg.

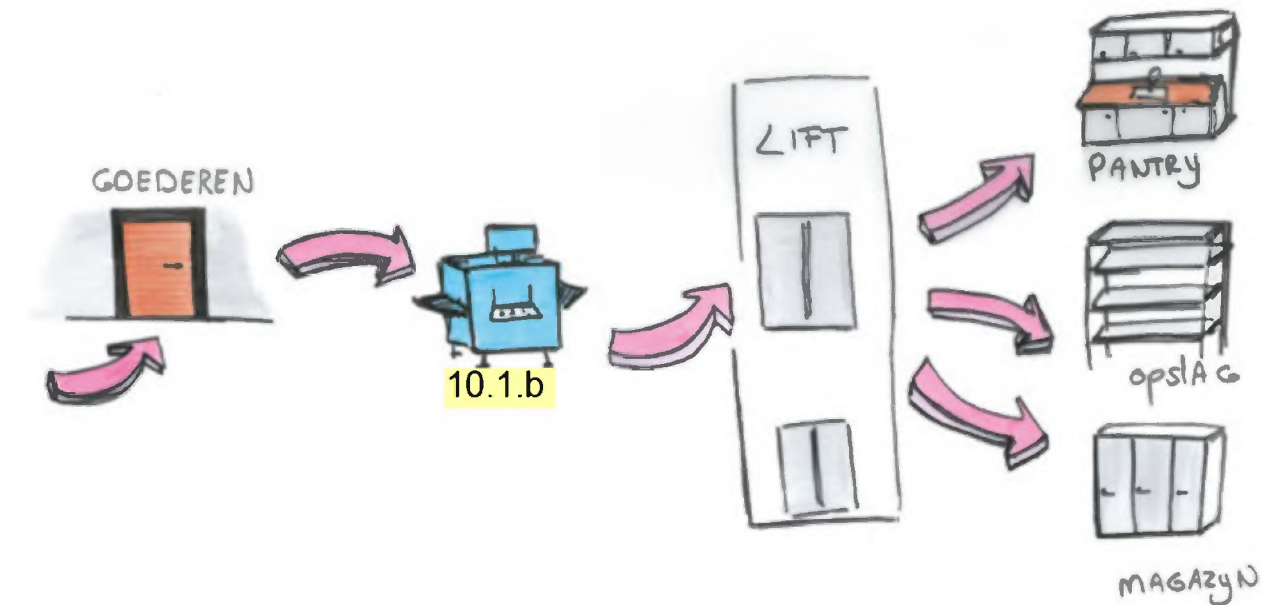

Voorbeeld steekwagen voor intern vervoer

Voorbeeld groot formaat goederen

Gewenste route goederen

Bron: Functioneel Programma van Eisen Eerste Kamer der Staten-Generaal Renovatie Binnenhof, Concept, Versie 24 mei 2017.

9.9 Voorzieningen ten behoeve van logistiek en opslag

10.1.b

9.9.2. Magazijn restaurant

Er is behoefte aan een magazijn en een koelruimte voor de keuken.

9.9.3. Magazijn facilitaire dienst

Er is behoefte aan een magazijn voor de facilitaire dienst.

9.9.4. Magazijn Communicatie en Protocol

Er is behoefte aan een magazijn voor de medewerkers van Communicatie en Protocol.

9.9.5. Overige opslagruimtes

In de huidige situatie zijn door het gehele gebouw veel kleine ruimtes in gebruik als werkruimte of opslagruimte.

Bron: Functioneel programma van eisen beveiliging Renovatie huisvesting Eerste Kamer, versie 1.0– 140218.

10.1.b

personen (bedrijfsvoering).

Uitgangspunten

3.1.b4 Opmerking RVB

De verificatie van inpassing van de verschillende logistieke stromen, en van een juiste scheiding daarvan, is in het Keuze-VO op hoofdlijnen helder uitgewerkt, echter ontbreekt nog inzicht in en uitwerking van de logistiek van secundaire processen zoals de expeditie van goederen en post.

Reactie Dok

De logistieke stromen voor expeditie van goederen en post zal als onderdeel van het VO inzichtelijk worden gemaakt. Voor de afronding van dit onderzoek hebben wij afstemming met de gebruiker nodig.

10.1.b

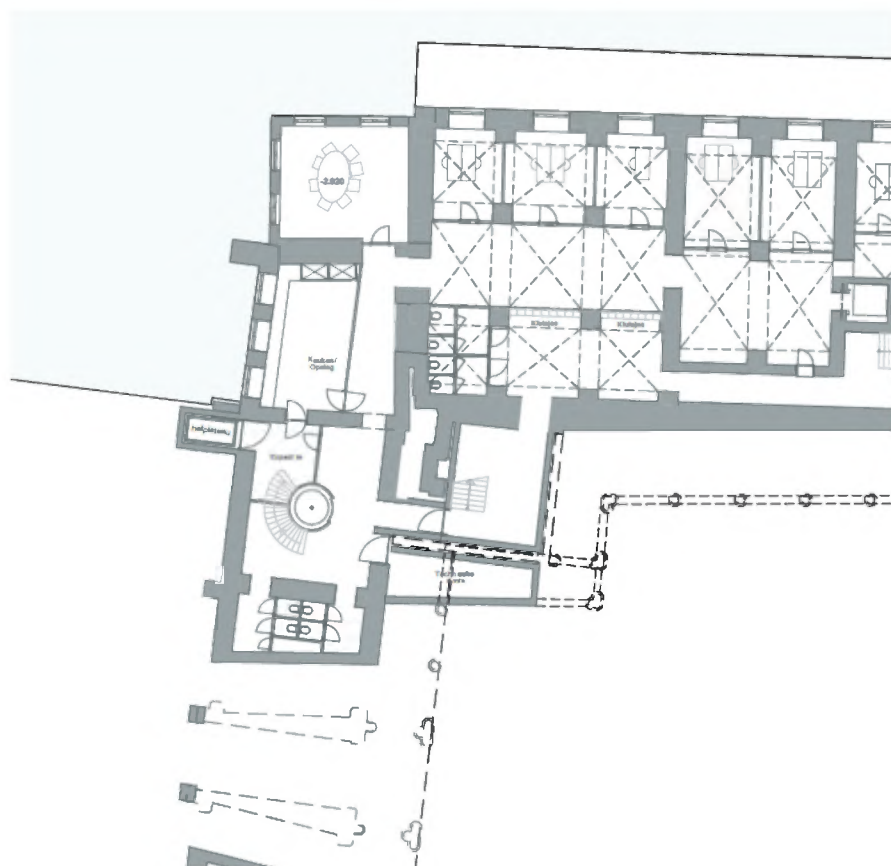
3.1.c1

Opmerking RVB

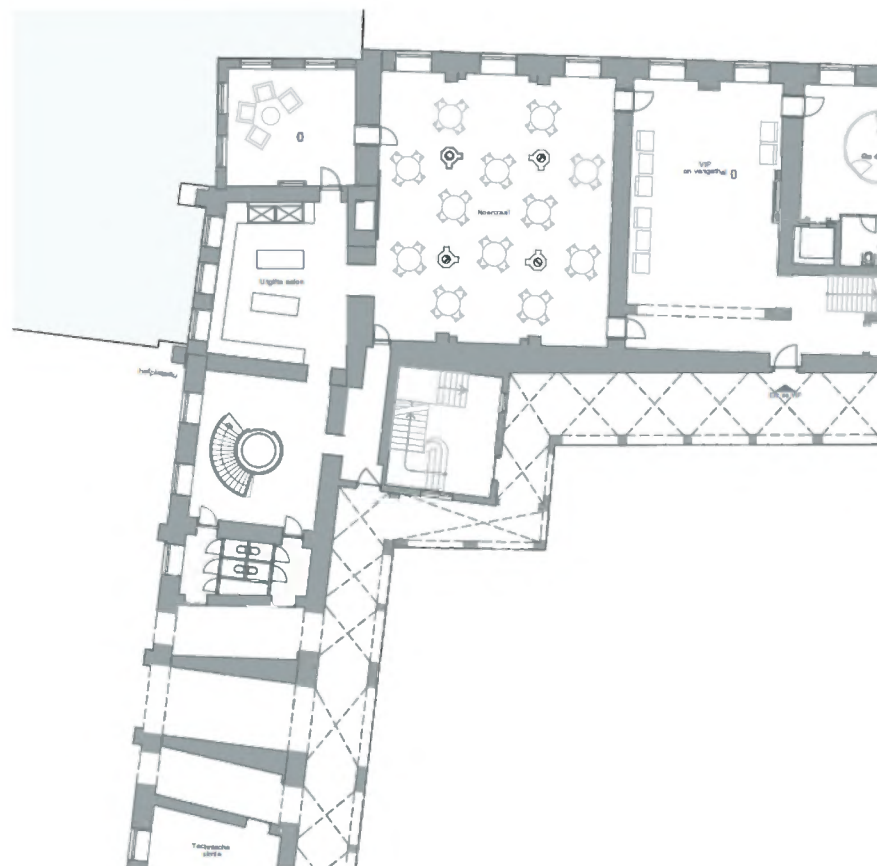
De inpassing van de kantoorruimten in de kelder is sterk verbeterd ten opzichte van het eerdere fasedocument VO-60%. Uit de verificatie van het uitgevraagde functionele programma dient nog te blijken of het voorgestelde ruimtelijke en functionele ontwerp van deze ruimten passend zijn voor het beoogde gebruik;

Reactie Dok

Voor de afronding van het VO maken wij een ruimtestaat voor EK en RvS waarin alle afzonderlijke ruimten worden benoemd. **Het afstemmen met de gebruiker is op dit moment niet mogelijk.** Voor het definitief maken van de ruimtestaat is afstemming met de gebruiker noodzakelijk.

3.1 Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Eerste Kamer

departementaal vertrouwelijk

3.1.c Functionele indeling kelder, keuken en uitgifte

3.1.c2
Opmerking RVB
De functionele indeling van de keukens en uitgifte dient voor afronding van het Voorontwerp te zijn afgestemd met (de cateraar van) de gebruiker;

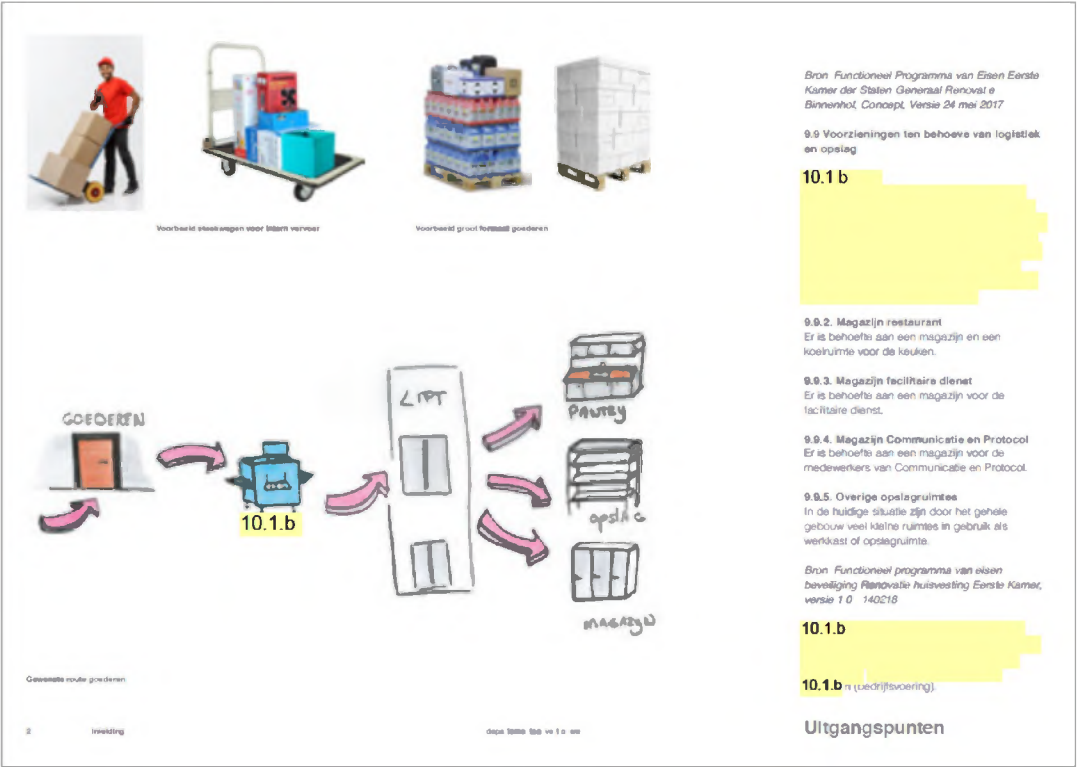
Reactie Dok
De functionele indeling pakken wij op in het DO, daaronder vallen ook de positie van de koelopslag en andere opslag- en magazijnruimten.

3.1.c3
Opmerking RVB

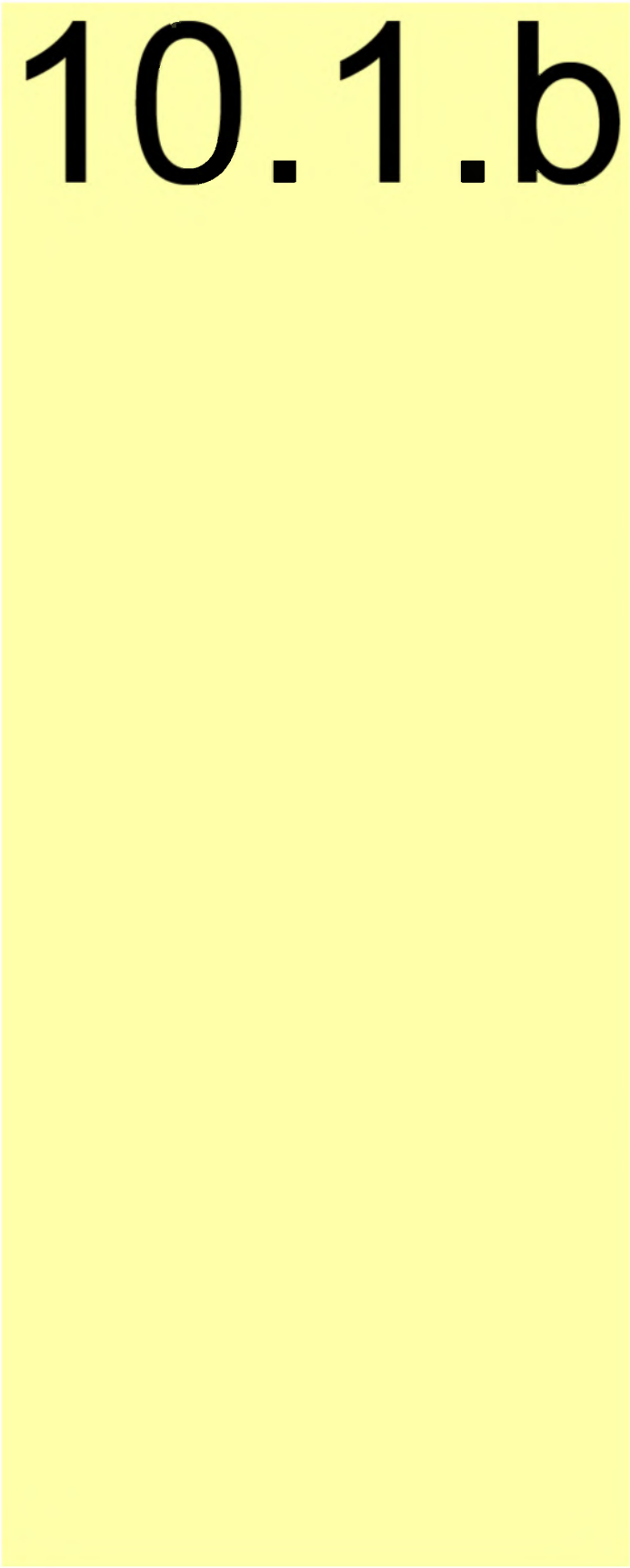
Een heldere aanduiding van de koelopslag en andere opslag- en magazijnruimten ontbreekt;

Reactie Dok

De functionele indeling pakken wij op in het DO, daaronder vallen ook de positie van de koelopslag en andere opslag- en magazijnruimten.

Bestaand logistiek keuken, uitsnedes

Optie 1a

Optie 1b

Optie 1c

3.1.c4
Opmerking RVB

De wijze waarop secundaire processen zoals ontvangst, opslag en expeditie van bijvoorbeeld post en goederen plaatsvinden en de inpassing van daartoe benodigde ruimten en voorzieningen dient, voorafgaand aan afronding van het Voorontwerp, met de gebruiker gevalideerd te zijn. Voor de voorgestelde goederenheffer gelden strenge eisen ten aanzien een veilig gebruik, zeker wanneer deze in het (publiek toegankelijke) maaiveld is opgenomen. Dit vergt mogelijk aanvullende voorzieningen die fors ingrijpen in de inrichting van het Buitenhof. De goederenheffer is bovendien op gemeentelijk grond voorgesteld. Het ontwerpteam wordt nadrukkelijk gevraagd om in afstemming met de gebruiker en het Rijksvastgoedbedrijf een alternatief te onderzoeken, of een alternatief uit het VO-60% uit te werken;

Reactie Dok

Als onderdeel van het VO onderzoeken wij alternatieve oplossingen voor de expeditie. Dit onderzoek hangt samen met de positie van en het aantal toiletten in de kelder. Voor de afronding van dit onderzoek hebben wij afstemming met de gebruiker nodig.

3.1.c Functionele indeling kelder, keuken en uitgifte

3.1.c5**Opmerking RVB**

De noodzaak van de nieuwe toiletten in de kelder, alsmede de aantallen, positie en de bereikbaarheid daarvan, dienen voor afronding van het Voorontwerp te zijn aangetoond resp. te zijn afgestemd met de gebruiker. Het toetsteam ziet op deze locatie een mogelijk alternatief voor bovengenoemde goederenheffer of -lift;

Reactie Dok

Als onderdeel van het VO onderzoeken wij alternatieve oplossingen voor de expeditie. Dit onderzoek hangt samen met de positie van en het aantal toiletten in de kelder. Voor de afronding van dit onderzoek hebben wij afstemming met de gebruiker nodig.

10.1.b

10.1.b

10.1.b

3.1.c6

Opmerking RVB

De meerwaarde van de open verbinding tussen het kantoorwerkgebied en het facilitaire gebied in de kelder wordt betwijfeld. Hoe wordt voorkomen dat het gebruikscomfort van de kantoorruimten nadelig wordt beïnvloed door processen die in het facilitaire gebied plaatsvinden? Denk daarbij aan geluidsoverlast, de luchtkwaliteit, het thermisch comfort, etc.

Reactie Dok

Open verbinding kantoorwerkgebied en het facilitaire gebied in de kelder: In het onderzoek naar de expeditie nemen wij de logistieke stromen in de kelder mee.

10.1.b

3.1.d1

Opmerking RVB

In het ruimtelijk ontwerp voor de verkeers- en kantoorruimten op de derde verdieping wordt sterk ingezet op het creëren van een hoogwaardige ruimtelijke beleving en hoogwaardig gebruik. Dit wordt gewaardeerd. Er worden echter vraagtekens gezet bij een aantal ingrepen die het ontwerpsteam hiertoe voorstelt. Een hoogwaardige ruimtelijke beleving kan ook met zichtbare referenties aan de dakkap gerealiseerd worden, waarbij bijvoorbeeld de spanten in het zicht blijven. Een hoogwaardig gebruikskomfort wordt daarnaast voornamelijk bepaald door aspecten zoals bereikbaarheid, loopafstanden en een goed, passend visueel en thermisch comfort;

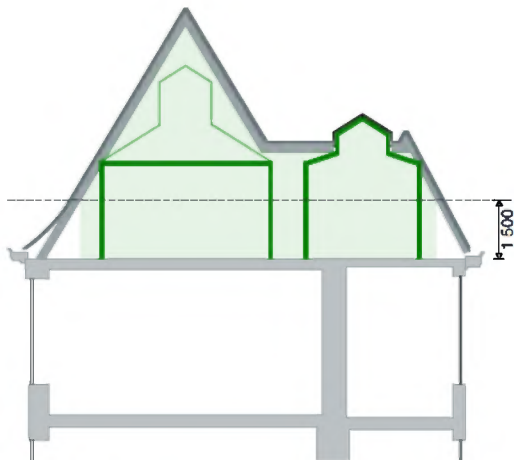
Reactie Dok

Als onderdeel van het VO maken wij een onderzoek naar een ontwerp van de derde verdieping waarbij de bestaande spanten in het zicht blijven. Hierbij wordt ook de vormgeving en zichtbaarheid van de lichtstraat opgepakt. Het ontwerp uit het Keuze VO is een reactie op de wens van de gebruiker om het ‘zoldergevoel’ te vermijden.

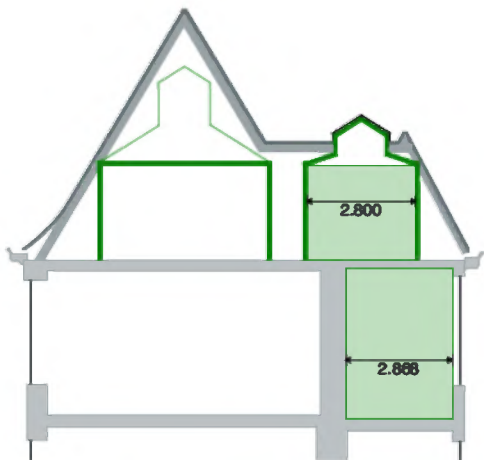
Voor de afronding van het VO is een dialoog met het toetsteam over dit zoldergevoel gewenst.

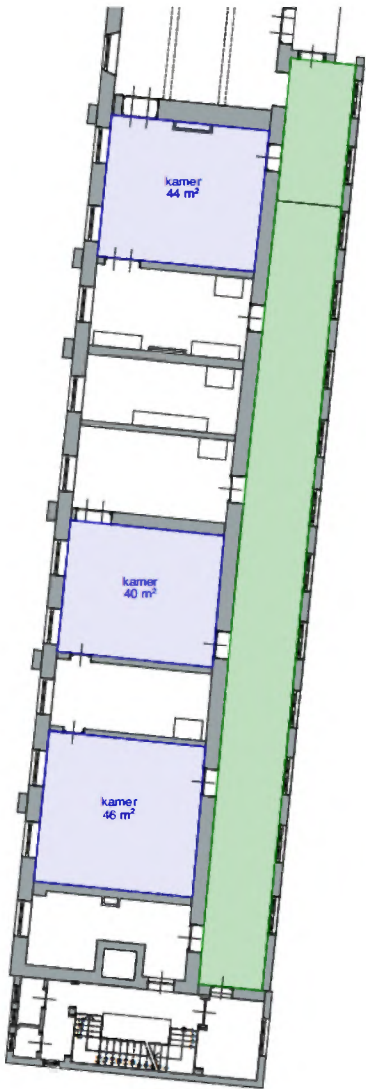
Bestaande kappen

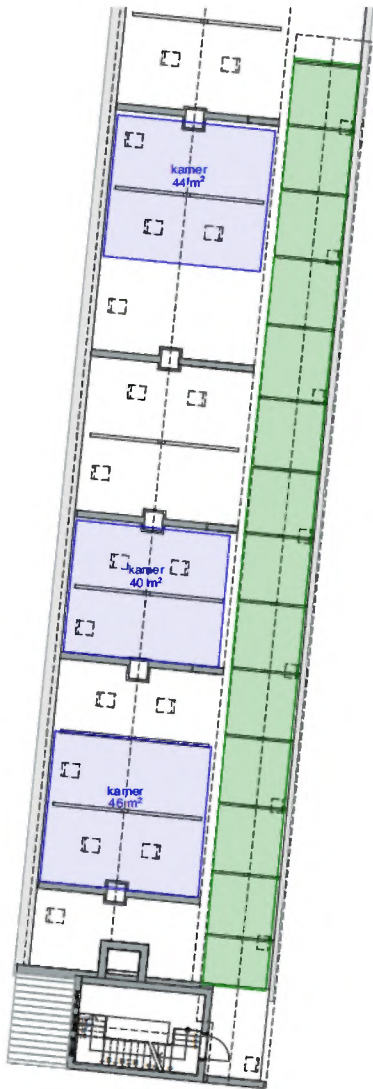
Ruimte geldend als gebruiksoppervlak (GO)

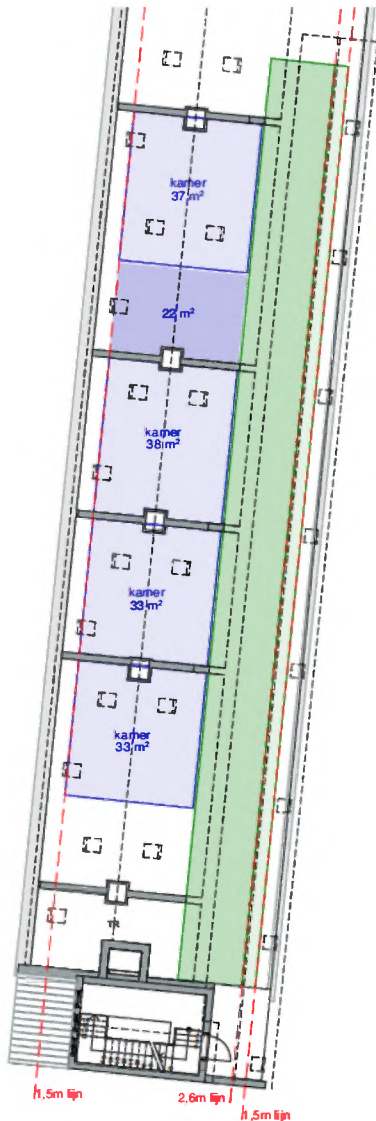
Breedte gang gelijk aan onderliggende wandelgang

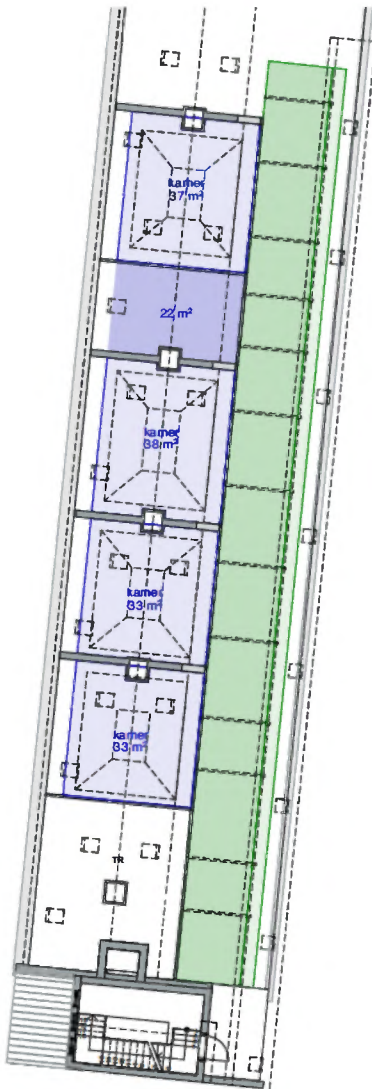
Plattegrond 2e verd. met huidige commissiekamers en wandelgang

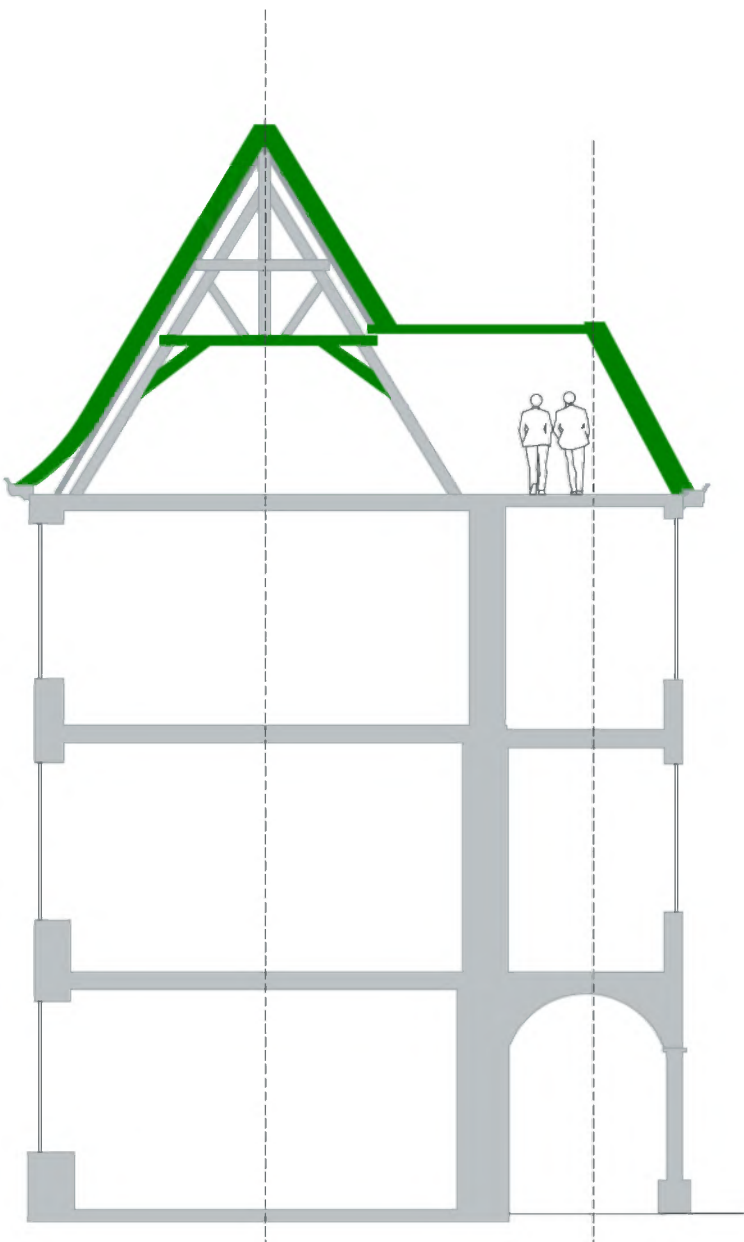
Projectie kamers en gang 2e verd. op 3e verd.

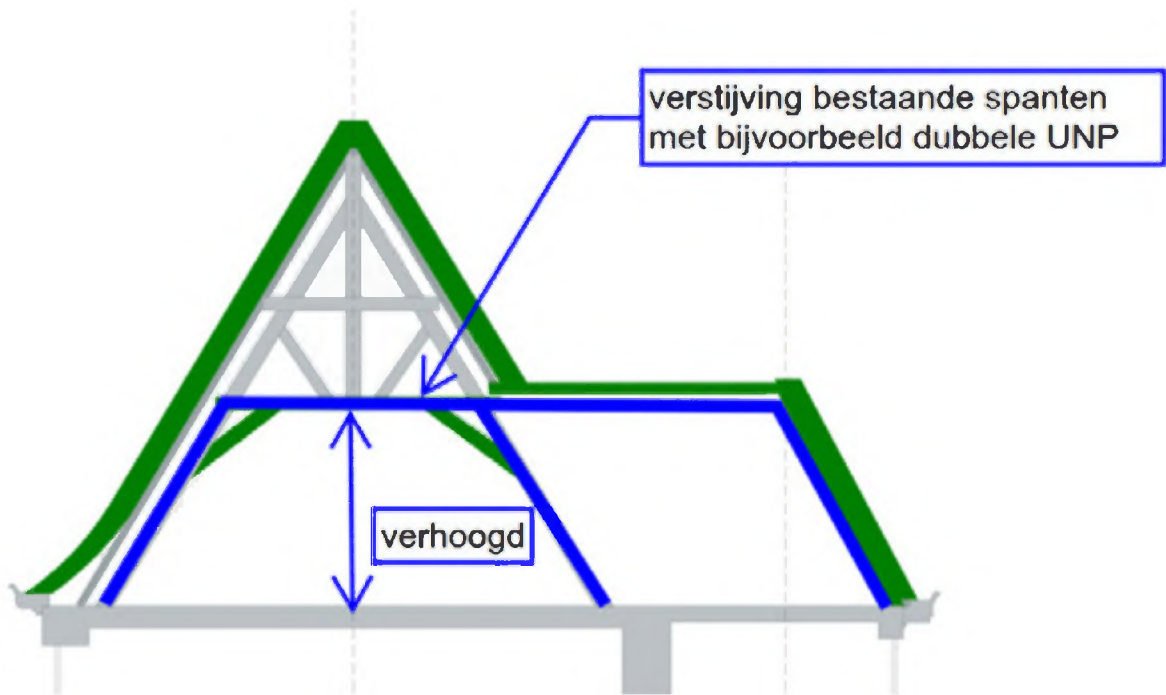
Inpassing kamers en gang in plattegrond, binnen GO-vlek

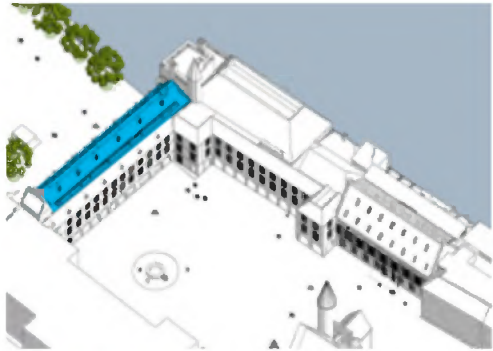
Voorstel nieuwe structuur 3e verd.

Vervangen draagstructuur kap

Kap Stadhoudelijk Kwartier

Optie 2

Om meer vrije hoogte te realiseren is het nodig om de balk in de hoge kap op te tillen. Tevens wordt het lage spant verwijderd. Er wordt een open spant teruggebracht.

De balk in het spant loopt door ter plaatse van de spantbenen, die ter plaatse van de balk onderbroken zijn. Het verhogen van de balk betekent dat de spantbenen onder de nieuwe balk verlengd moeten worden. Daarmee wordt de stabiliteit van het spant verminderd en is het nodig om dit te versterken met een staalconstructie. Zie figuur.

Aanpassing dakkappen

3.1.d2

Opmerking RVB

Het ontwerpteam heeft nog onvoldoende overtuigend antwoord gegeven op de bij toetsing van het eerdere fasedocument opgetekende vragen. De zichtbaarheid en de vormgeving van de voorgestelde lichtstraat zijn in het Keuze-VO nog steeds niet voldoende overtuigend onderbouwd. Het in het vorige fasedocument VO-60% voorgestelde alternatief waarbij bestaande spanten worden aangepast is, in tegenstelling tot het verzoek daartoe, ook niet in het Keuze-VO uitgewerkt. Daarnaast wordt de positie van de nieuwe trapverbinding vanaf de tweede verdieping wederom ter discussie gesteld. Het ontwerpteam heeft hiervoor, ondanks heldere aanwijzingen van het toetsteam, geen alternatief voorgesteld.

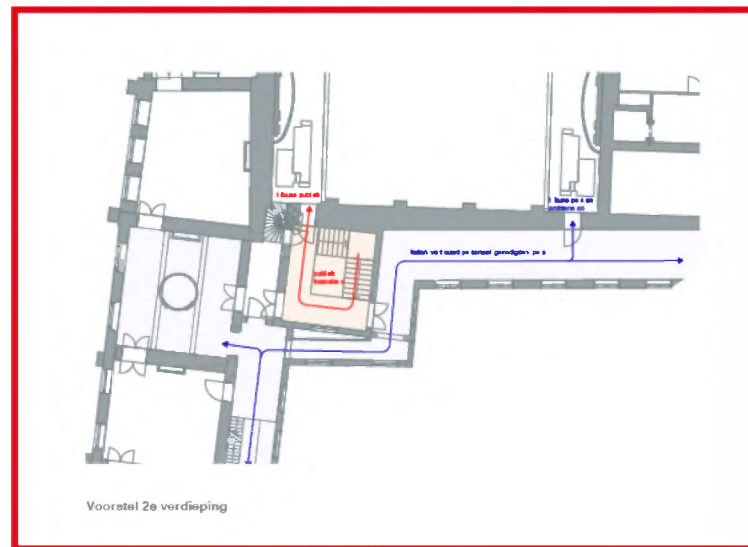
Reactie Dok

Reactie RVB op VO60%: “Zijn er geen andere alternatieven denkbaar, bijvoorbeeld een nieuwe onderconstructie van een modern eigentijds juk met daarop en het behoud van het bovenste dakspantdeel?”

Pag. 94 uit het VO 60% laat de gevraagde optie zien. Wij doen nu een onderzoek waarin we deze optie 2 ruimtelijk duidelijk maken. Voor de afronding van het VO is een dialoog met het toetsteam hierover gewenst.

Als alternatief voor het toevoegen van een nieuwe verdieping in de wandelgang zien wij het behouden van de bestaande trap in de oksel. Om de nieuwe werkkamers te bereiken kan gebruik gemaakt worden van deze trap en het trappenhuis ter plaatse van Binnenhof 1.

3.1.d Functionele indeling
derde verdieping

3.1.e1

Opmerking RVB

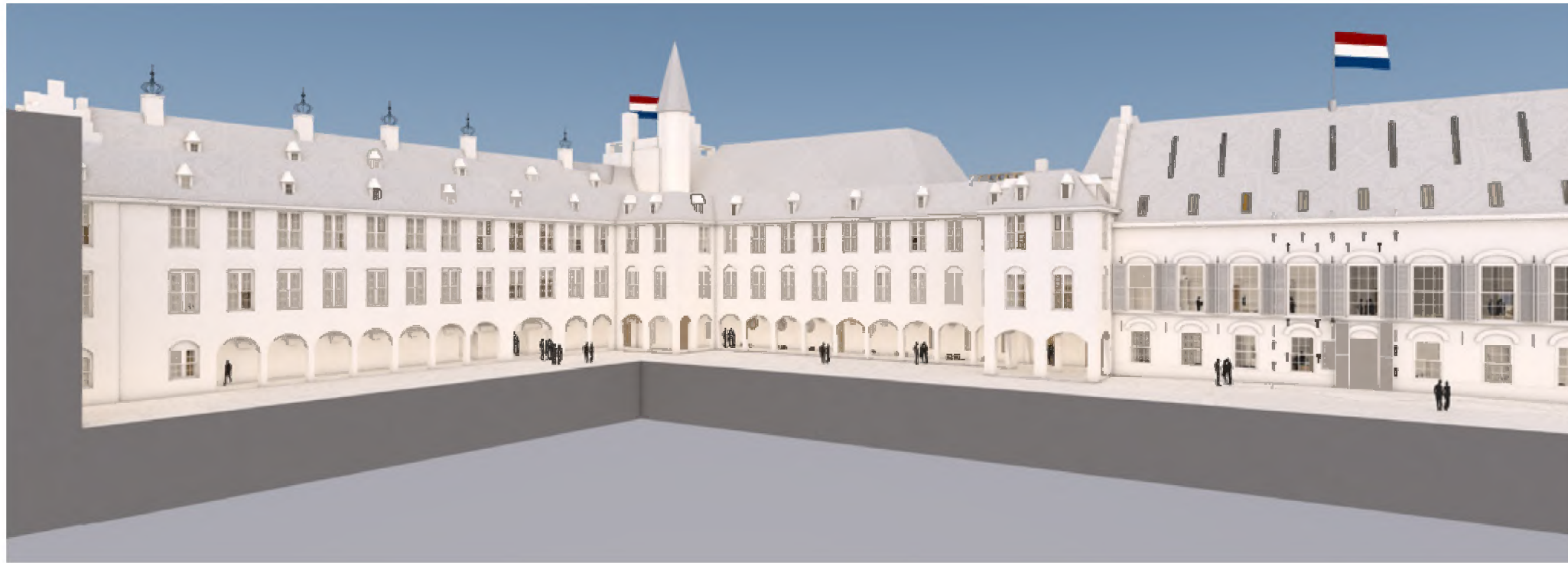
In de omloop wordt een voorzetwand tegen de voormalige zuidgevel voorgesteld. Wat is de functie en het beoogde beeld en hoe wordt omgegaan met het historische karakter van deze gevel?

Reactie Dok

Er is in het ontwerp geen sprake van een voorzetwand op deze plaats. De bestaande gevel blijft volledig in het zicht.

3.1.e2

Opmerking RVB

De nieuwe oostgevel van de omloop overtuigd nog niet. In de verantwoording van deze ingreep wordt geleund op een herhaling van en symmetrie met de gevel van het Mary Stuartkabinet, maar in de uitwerking zijn duidelijke verschillen te zien. Welke motieven hanteert het ontwerpteam? Waarom wordt bijvoorbeeld gekozen voor twee arcaden in plaats van één?

Reactie Dok

Als onderdeel van het DO zal de indeling van de oostgevel nogmaals onder de loep genomen worden. Bij het KeuzeVO is het uitgangspunt behoud van zoveel mogelijk materiaal.

10.1.b

10.1.b

3.1.f1 Opmerking RVB

De functionele meerwaarde van de voorgestelde nieuwe lift door de stijlkamers hangt nauw samen met de wijze waarop publiek toegang tot het gebouw wordt verschaft. Nadere uitwerking volgt afhankelijk van een besloten optie. Los daarvan wordt nogmaals geconstateerd dat de functionele meerwaarde van de liftontsluiting van de bovenste kamer van de Mauritstoren niet opweegt tegen de daartoe benodigde ingrepen. De ontsluiting van deze kamer is op de positie van de aanwezige schoorsteen bedacht. Bij beoordeling van de technische haalbaarheid van deze ontsluiting zijn ook kanttekeningen geplaatst, zie 2.10. In nader overleg met de gebruiker en het Rijksvastgoedbedrijf moet in het Voorontwerp worden uitgewerkt op welke wijze de bovenste kamer in de Mauritstoren gebruikt en ontsloten zal worden.

Reactie Dok
Het bijzondere karakter van deze kamer verantwoordt de integrale toegankelijkheid van deze plek. Dit wordt toegelicht in het Keuze VO op pagina 114.

10.1.b

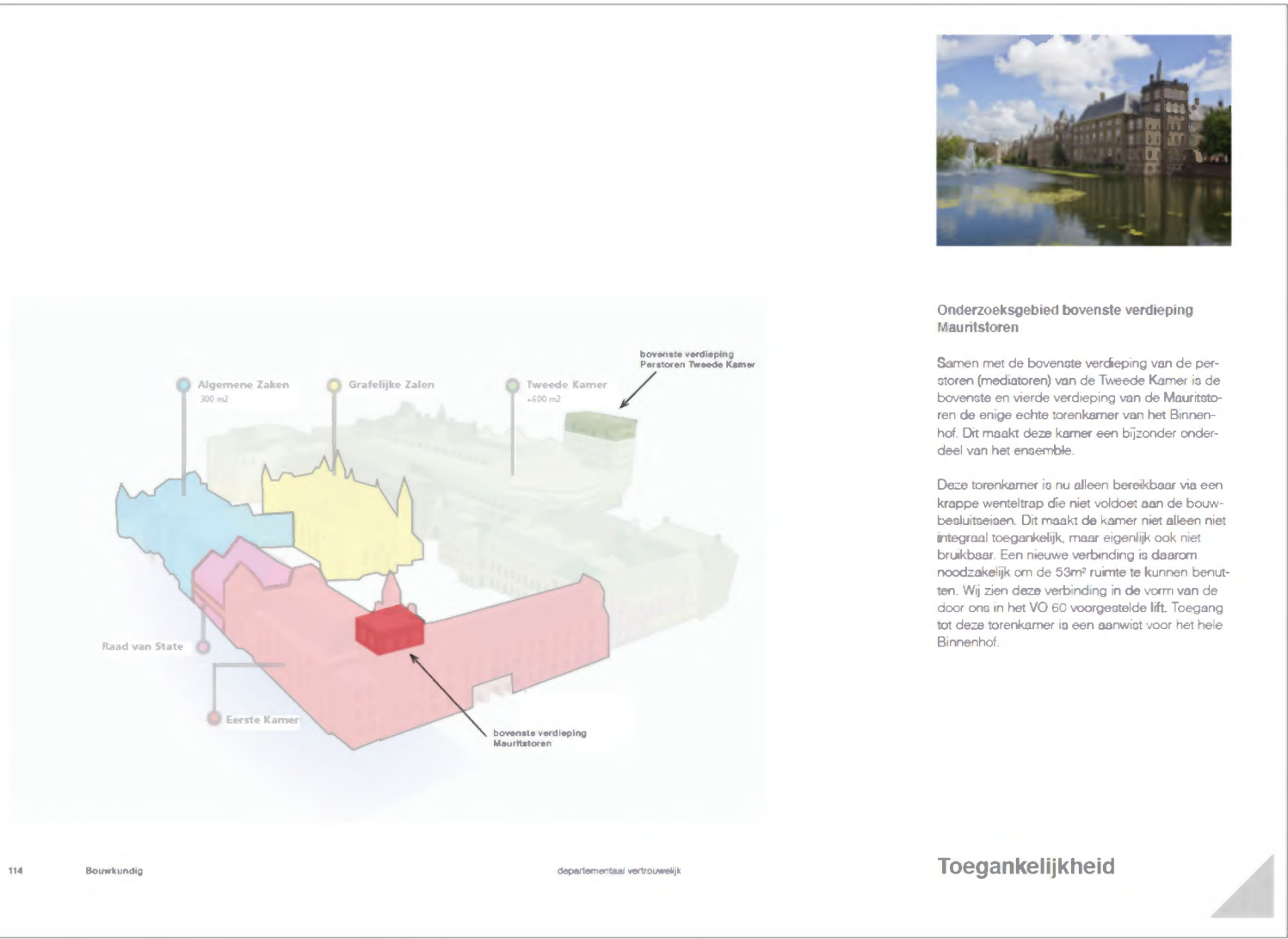

Onderzoeksgebied bovenste verdieping Mauritstoren

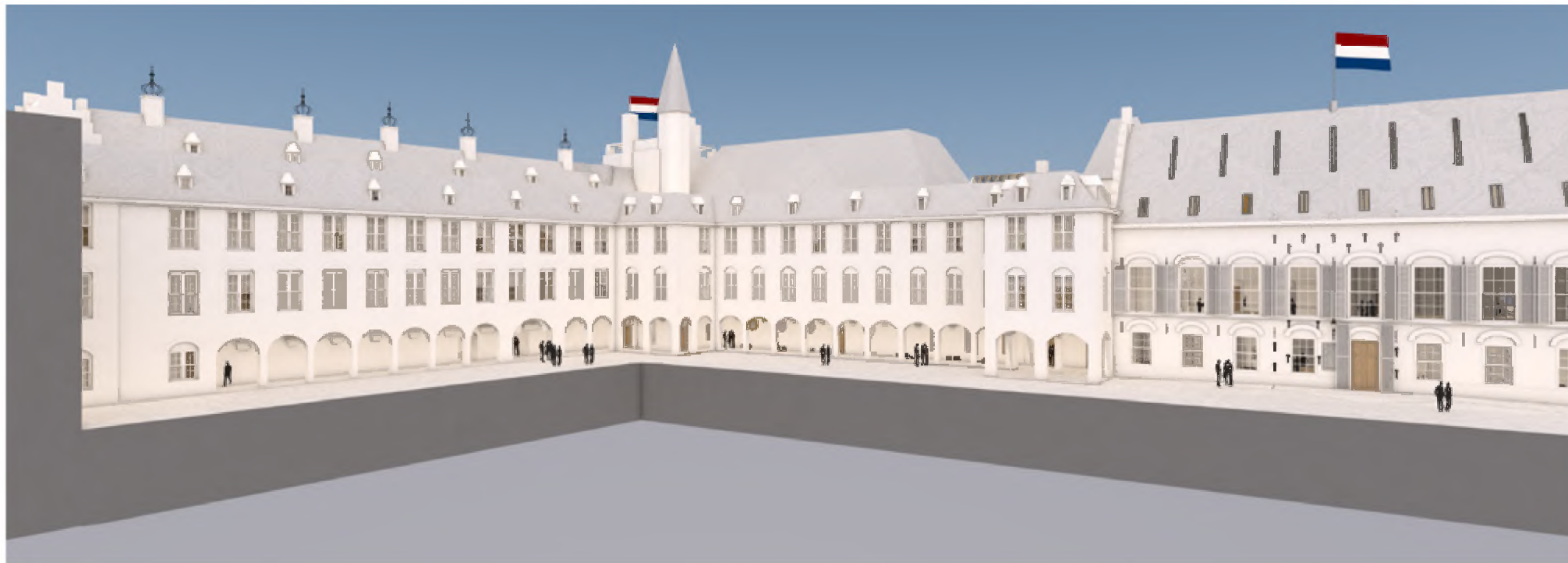
Samen met de bovenste verdieping van de perstoren (mediatoren) van de Tweede Kamer is de bovenste en vierde verdieping van de Mauritstoren de enige echte torenkamer van het Binnenhof. Dit maakt deze kamer een bijzonder onderdeel van het ensemble.

Deze torenkamer is nu alleen bereikbaar via een krappe wenteltrap die niet voldoet aan de bouwbesluitseisen. Dit maakt de kamer niet alleen niet integraal toegankelijk, maar eigenlijk ook niet bruikbaar. Een nieuwe verbinding is daarom noodzakelijk om de 53m² ruimte te kunnen benutten. Wij zien deze verbinding in de vorm van de door ons in het VO 60 voorgestelde lift. Toegang tot deze torenkamer is een aanwist voor het hele Binnenhof.

Toegankelijkheid

3.1.g1

Opmerking RVB

Het beoogde gevelbeeld van de nieuwe omloop om het Pieter de Swart trappenhuis vraagt nadere bestudering en architectonische uitspraken, al is het maar om draagvlak te krijgen binnen de vergunningsverlenende gelederen (uitspraken over: wel of niet doorlopende colonnade, hoe de bogen en kolomstellingen en de gevelindeling met de vensters alsmede positie van de dakkapellen);

Reactie Dok

Nadere uitwerking volgt in het DO.

10.1.b

3.1.g2

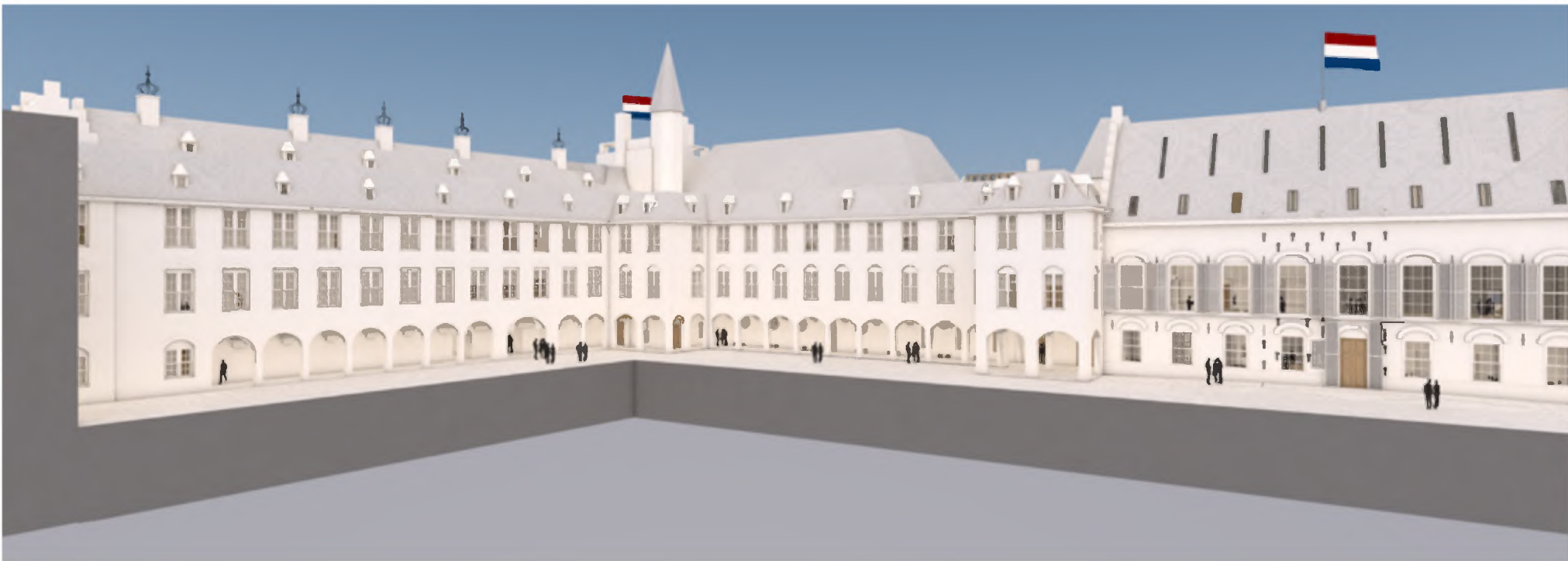
Opmerking RVB

Het beoogde gevelbeeld van de nieuwe omloop om het Pieter de Swart trappenhuis vraagt nadere bestudering en architectonische uitspraken, al is het maar om draagvlak te krijgen binnen de vergunningsverlenende gelederen (uitspraken over: wel of niet doorlopende colonnade, hoe de bogen en kolomstellingen en de gevelindeling met de vensters alsmede positie van de dakkapellen);

Reactie Dok

Het horizontale verloop van luchtkanalen wordt uitgewerkt in het DO.

3.1.g3
Opmerking RVB

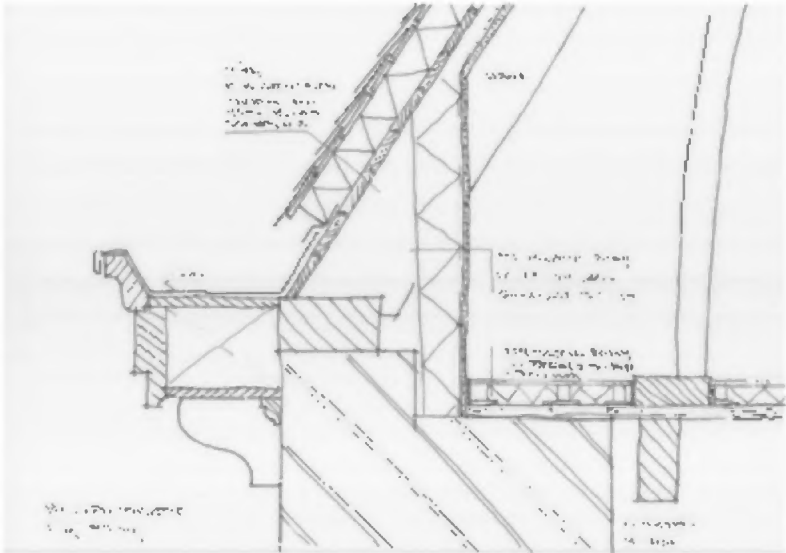
De (technische) opname van de staat en reparatie/onderhoudsbehoefte van de gevels en daken is niet alleen summier maar ook erg optimistisch: dat lijkt in deze fase risicovol.

Reactie Dok

De (technische) opname zal worden uitgevoerd in de DO-fase.

Binnendak Hofkapel

3.2 Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Raad van State

Visiedocument 13 juli 2018

Ontwerpvisie Rappange 16 november 2018

3.2.a1

Opmerking RVB

Een overkoepelende visie op voorgestelde ingrepen in relatie tot het monument ontbreekt. Het ontwerpteam dient hierbij de bij eerdere beoordeling gemaakte opmerkingen te verwerken.

Reactie Dok

Zie onder 'Visie op ontwerp en monument' onder 3.1.

Ontwerpvisie

De ontwerpvisie voor de monumentale gebouwen van de voormalige Hofkapel is zo eenvoudig mogelijk gehouden en tegelijkertijd toegesneden op de eigenheid, dat elk gebouw van het complex kenmerkt.

1. Om die ensemble-waarde te behouden moet de schil (gevels en kappen), met name aan de zijde van de Hofvijver, als een eenheid benaderd worden.

Aan de Binnenhof-zijde moet het eigen karakter versterkt worden gezien de terug liggende gevellijn van het gebouw en de tegenoverliggende Landsdrukkerij.

2. De nieuwe entree maakt de voormalige Hofkapel weer tot een zelfstandig bouwdeel in het Binnenhof complex zonder daarbij de eenheid van het complex geweld aan te doen. De entree wordt ontworpen van uit gelijkwaardigheid met de andere gebouw-entrees in het complex.

3. De bijzondere kapconstructie is de enige historische verwijzing naar de oorspronkelijke functie van het gebouw als kapel en verdient daardoor een bijzondere ruimtelijke inpassing in de nieuwe bestemming van het gebouw.

Er wordt een bouwkundige opname gemaakt om alle achterstallige onderhoud vast te leggen met als uitgangspunt behoud van oorspronkelijk materiaal en geleefde uitstraling (patina).

Functionele aanpassingen in de gevels en dakvlakken worden vormgegeven in een terughoudende historiserende vormgeving.

De installatie in het gebouwencomplex worden uitgevoerd met minimale gevolgen (ruimtelijk geïntegreerd) voor de monumentale waarden.

3.2.a Visie op ontwerp en monument

10.1.b

3.2.b1

Opmerking RVB

Enkele belangrijke ruimten, zoals de opslag meubilair en de opslag keuken, zijn niet benoemd;

Reactie Dok

Voor de afronding van het VO maken wij een ruimtestaat voor EK en RvS waarin alle afzonderlijke ruimten worden benoemd. Het afstemmen met de gebruiker is op dit moment niet mogelijk. Voor het definitief maken van de ruimtestaat is afstemming met de gebruiker noodzakelijk.

- Opslag meubels: Opslagruimte voor meubilair is mogelijk in de kelder in plaats van de garderobe voor medewerkers.
- Opslag keuken: Opslagruimte voor de keuken wij uit in het DO. In overleg met de gebruiker zal de opslag van de keuken op de verdieping van de Hofzaal een plek krijgen.

10.1.b

10.1.b

3.2.b2

Opmerking RVB

De verificatie van inpassing van de verschillende logistieke stromen, en van een juiste scheiding daarvan, is in het Keuze-VO op hoofdlijnen helder uitgewerkt, echter ontbreekt nog inzicht in en uitwerking van de logistiek van secundaire processen zoals de expeditie van goederen en post. Is er nagedacht over de breedte van toegangen, in relatie tot deze processen? En wat is de functie van de deur naar de kelder van de Eerste Kamer? **10.1.b**

Waar

zijn werkkasten bedacht?

Reactie Dok

In het Keuze VO gaan wij uit van veel representatieve ruimte. Mogelijk kunnen wij nog eens kijken naar het SO waarin op de begane grond en eerste verdieping meer effectieve ruimtes is gevonden ter plaatse van het trappenhuis. **10.1 b**

10.1.b

3.2.c1

Opmerking RVB

De entree lijkt niet te zijn voorzien van een tocht-sluis, of is de gehele entreehal een tocht-hal? Wordt daarmee dan een passend verblijfscomfort gerealiseerd?

Reactie Dok

Het gehele entreeportaal kan gezien worden als tocht-sluis. De nadere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in het DO.

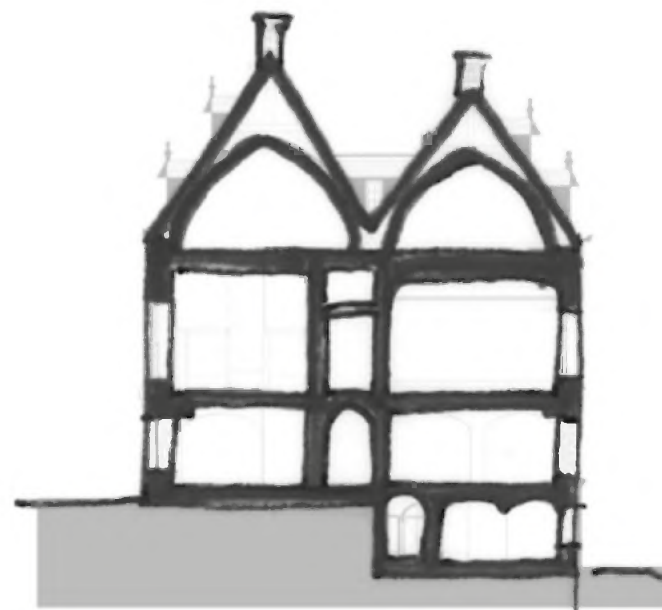
10.1.b

10.1.b

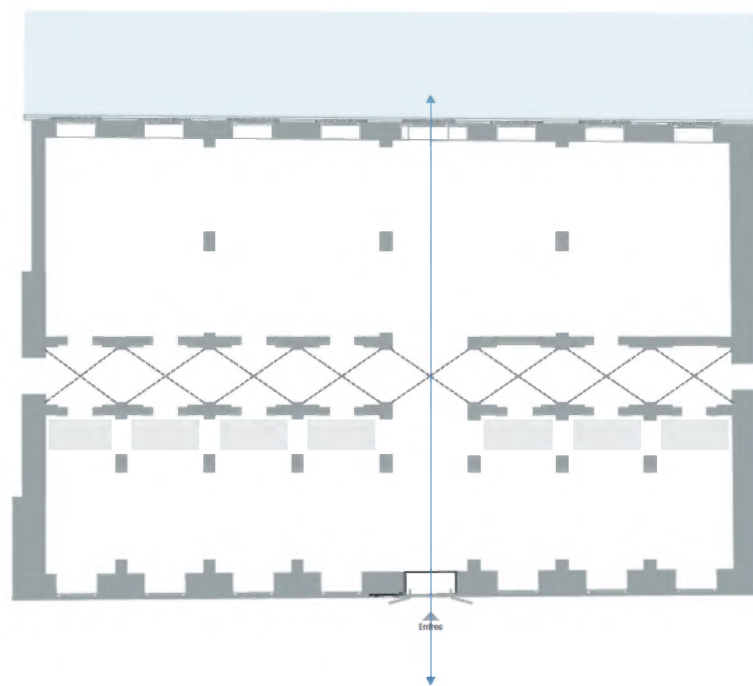
1879

- Kerkzaal opgedeeld in 3 bouwlagen
- **10.1.b** met kruisgewelven op bg
- Nieuwe vensters: gevel van 5- naar 8-deling

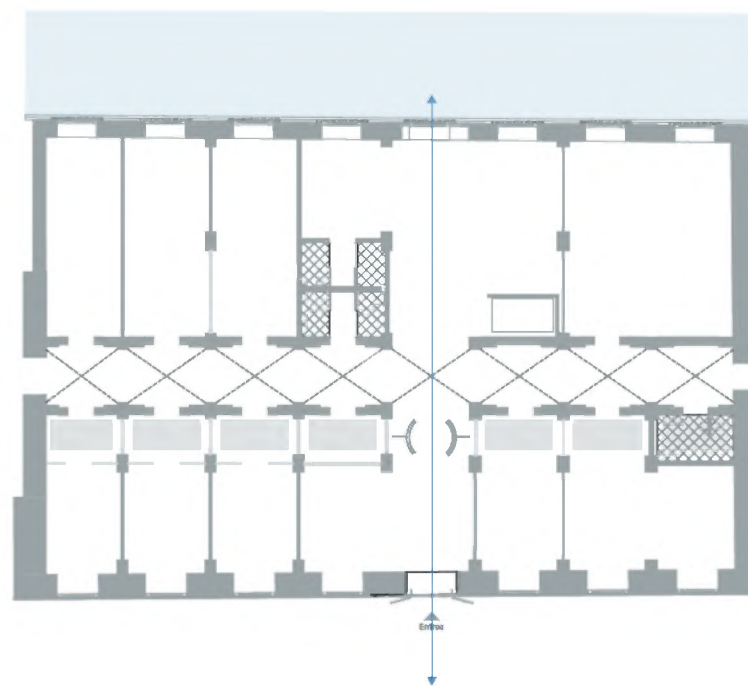

1915

- Begane grond met centrale gang en verblijfsruimtes

Extra programmatische invulling

Toiletvoorziening

3.2.c2

Opmerking RVB

In de kantoren aan de linkerzijde zijn nisjes getekend in de kamer, terwijl in het VO-60% de nisjes met opengewerkte bogen aan de gang geprojecteerd waren. Nu lijken de scheidingswandjes weinig nuttig; wat wordt hier beoogd?

Reactie Dok

De positie van deze wanden vindt zijn oorsprong in het historisch onderzoek uit het Keuze-VO pagina's 142-144 en 150-152. De keuze om hier wanden te plaatsen is aan de gebruiker.

10.1.b

3.2.c Functionele indeling begane grond

10.1.b

3.2.c3

Opmerking RVB

10.1.b

Het lijkt of hier ook een pantry voor alle gebruikers op deze verdieping geprojecteerd is?

Reactie Dok

10.1.b

De pantry voor de gebruikers is gesitueerd in de kelder.

3.2.c Functionele indeling begane grond

3.2.c4
Opmerking RVB

De garderobe dient te beschikken over een voor-
ziening voor het ophangen van jassen van leden
-op anciënniteit, conform bestaande toestand. Nu
staan er alleen twee fauteuils geprojecteerd;

Reactie Dok
Nadere uitwerking van de garderobe volgt in het
DO. De keuze is aan de gebruiker om de huidige
garderobe uit BH1 ofwel hier op de begane
grond of op de derde verdieping te plaatsen.

10.1.b

3.2.c5

Opmerking RVB

De projectie van toiletten roept vragen op: er is onvoldoende draairuimte voor deuren en de verschillende toiletgroepen zijn daarnaast via verschillende, ongelijkwaardige routes te benaderen. Daarnaast ontbreekt er een MIVA-toilet op de begane grond;

Reactie Dok

De toiletruimtes zelf zijn in het Keuze VO zijn ruim bemeten (1755x1150mm). In overleg met de gebruiker is de positie van de toiletten, als wel een tweede miva-toilet nader te bepalen in het DO. (Ook het SO biedt hierin mogelijkheden.)

and

3.2.c6
Opmerking RVB

Op de plattegrond van de kelder is geen onderscheid tussen verschillende vloerniveaus op te maken, de peilmaten ontbreken;

Reactie Dok
De peilmaten van de kelder zullen worden toegevoegd aan het VO.

3.2.c7
Opmerking RVB

Het voorstel voor het vereffenen van het hoogteverschil tussen de begane grondvloer en het buitengelegen straatwerk van het Binnenhof dient door het ontwerpteam te worden afgestemd met het ontwerp voor de buitenruimten.

Reactie Dok

De oplossing voor dit hoogteverschil zal in het DO worden afgestemd met het landschapsonwerp voor het gehele Binnenhof.

10.1.b

3.2.d1

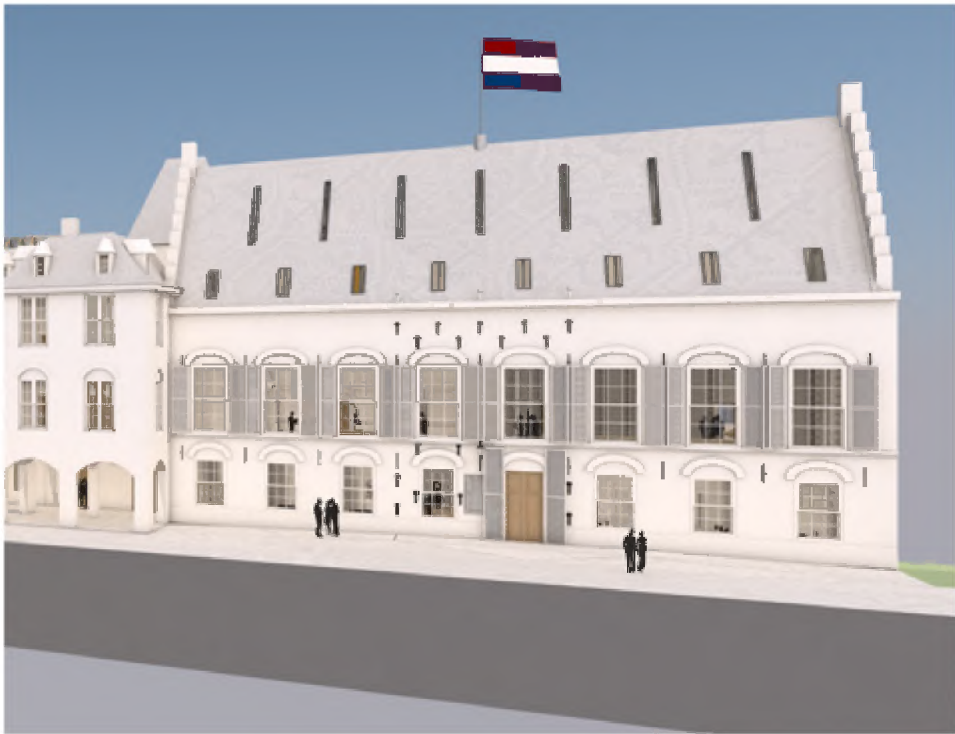
Opmerking RVB

De Hofzaal is voor wat haar bruikbaarheid betreft nog onvoldoende inzichtelijk gemaakt. Maatvoering (standaard bezetting versus een jaarlijkse volle bezetting), hoogte, zicht naar buiten, lichtinval en de mogelijkheid van tempering daarvan, de invloed van de verhoogde vloer(ten gevolge van de ontkoppeling van Hofzaal en vergaderzaalen van de EK) -alle belangrijk voor het functioneren- zijn onvoldoende duidelijk gemaakt in het Keuze-VO. Een meer gedetailleerd plan is noodzakelijk om dit te kunnen beoordelen of dit voldoet ten aanzien van het beoogde gebruik. Ook de gehele route van binnenkomen tot en met het betreden van de Hofzaal roept tal van vragen waar het ontwerp nog geen concrete antwoord op lijkt te geven;

Reactie Dok

Wij zullen het ontwerp in meer detail uitwerkingen in het DO. Met name opslag meubilair en opslag keuken zal onze aandacht krijgen.

10.1.b

10.1.b

10.1.b

3.2.d2
Opmerking RVB
De open verbinding tussen de ledenkamer en de trap roept vragen op. Welke condities ten aanzien van het gebruikscomfort worden hier voorgesteld?

Reactie Dok
In overleg met de gebruiker zullen wij in de DO-fase de open verbinding heroverwegen.

10.1.b

10.1.b

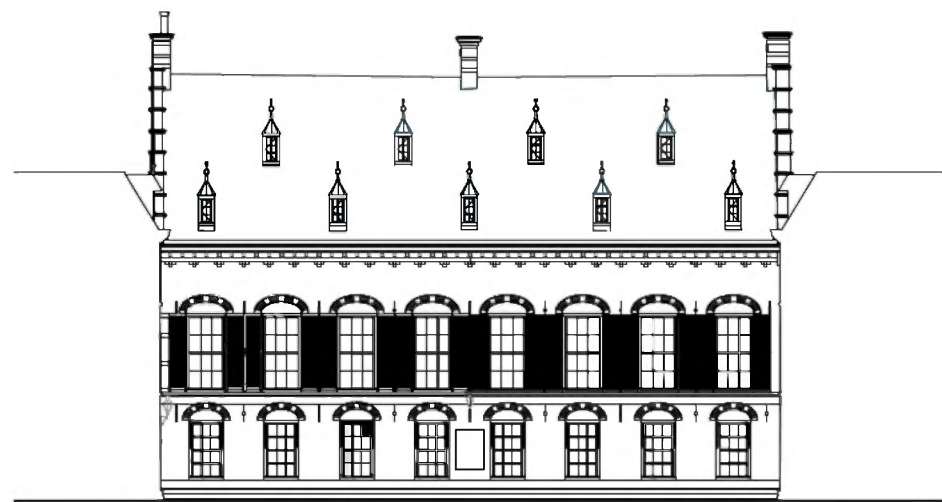
3.2.d3

Opmerking RVB

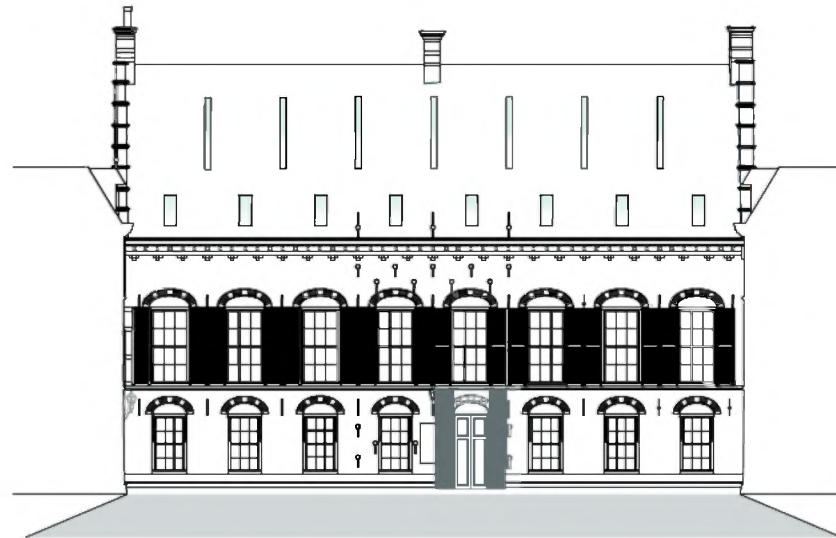
De inpassing van de toiletten, en de wijze waarop deze bereikt kunnen worden, verdienen nadere studie.

Reactie Dok

Wij zullen in het DO binnen de beperkte ruimte zoeken naar de meest passende oplossing, in samenhang met de benodigde ruimte voor techniek.

gevelbeeld huidige situatie

gevelbeeld voorstel

3.2.e1

Opmerking RVB

De nieuwe entree groeit naar een verschijningsvorm toe die passend is en een aanvulling kan vormen in het rijke palet aan toegangen. Tegelijkertijd roept de huidige vormgeving vragen op: is de toepassing van louvreliken (ook wel store genoemd) wel geëigend, ook in het licht van de naar voren komende zandstenen plint? Gaan de buitendeuren naar buiten open (analoog aan AZ)

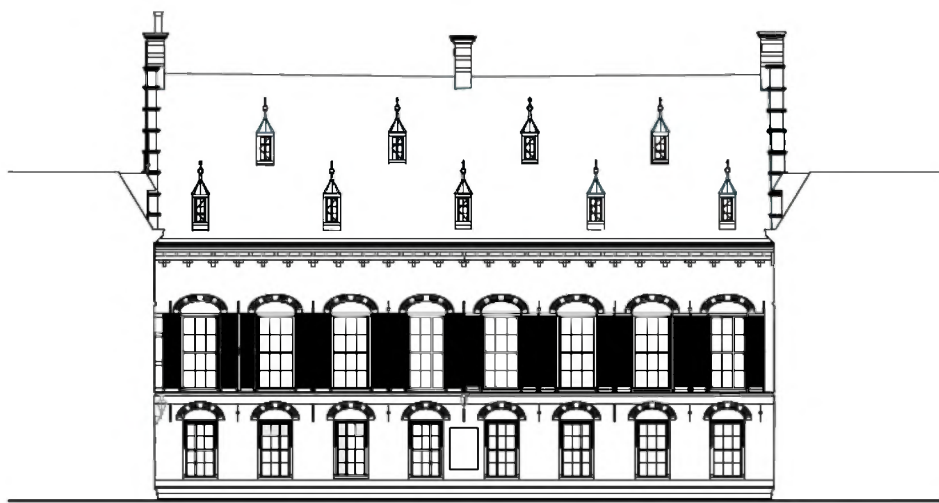
10.1.b

Wordt de belangwekkende gedenksteen niet onnodig visueel afgeschermd? Is de asymmetrie die zo ontstaat niet strijdig met de evenwichtige balans van het huidige gevelbeeld? Vragen waar het ontwerp hoogstens impliciet stelling in neemt. Dit alles vraagt om verder studie;

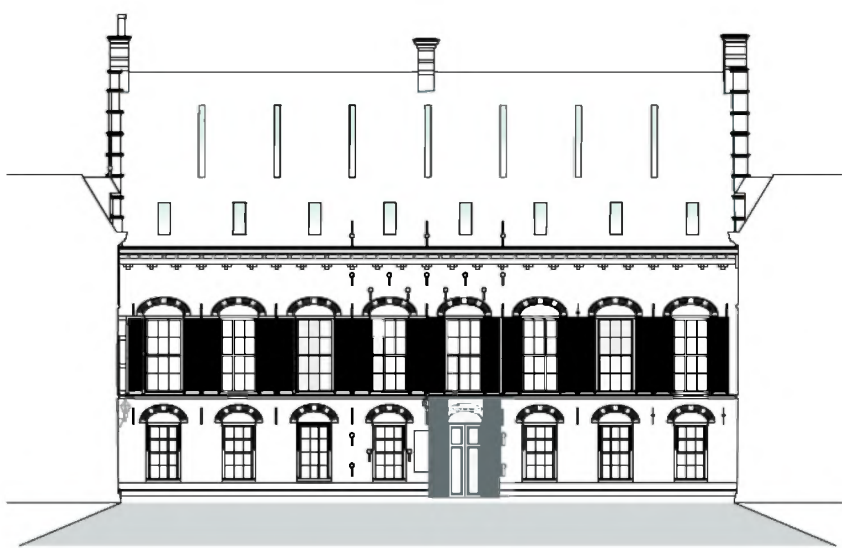
Reactie Dok

In het DO zal de entree nader worden uitgewerkt. Als afronding van het VO zullen wij de onderbouw leveren voor de gekozen objecten. De schijnbaar willekeurige ankerelementen zijn de ruiters van de verwijderde dakkapellen. In het DO zullen wij een dakkapellenbalans opmaken. Deze balans zal uitwijzen of wij de ruiters kunnen gebruiken.

gevelbeeld huidige situatie

gevelbeeld voorstel

3.2.e2
Opmerking RVB

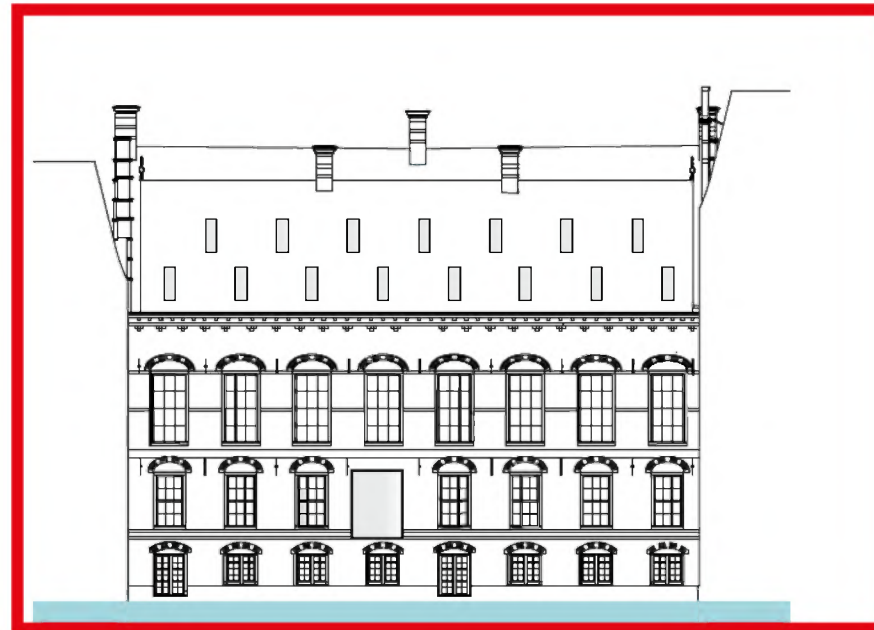
Het nieuwe gevelbeeld met de toegevoegde schijnbaar willekeurig geplaatste anker-elementen roept vragen op. Ook het verwijderen van de bestaande sculpturale dakkapellen en het dakval te voorzien van abstracte sneden ingevuld met minimalistisch gedetailleerde glasvlakken, hoe mooi in zichzelf ook lijkt sterk afbreuk te doen aan het huidige waardevolle beeld en doet afbreuk aan het samenhangende beeld van de verschillende dakvlakken die heel bewust voorzien zijn van vormverwante 19e-eeuwse dakkapellen. Een overtuigende toelichting vanuit de architectonische visie respectievelijk restauratie filosofie ontbreekt helaas, terwijl er wel sprake is van aantasting van monumentale waarden;

Reactie Dok

Wat betreft dit onderwerp verwijzen wij naar de visie op het ontwerp en monument, zoals genoemd onder punt 3.1a. Samenvattend: de slimme demarcatie op sobere wijze zichtbaar maken in de architectuur. In de maak is een aanvullend onderzoek naar de aard en het aantal dakkapellen aan het Binnenhof, dat wij de dakkapellenbalans noemen. Het doel van het onderzoek is het totaal aantal dakkapellen te behouden.

3.2.e Ingrepen monument
en historische elementen

3.2.e3

Opmerking RVB

Soortgelijke fundamentele vragen roept het ontwerp op van de ingrepen in het gevelbeeld aan de Hofvijver-zijde, waarbij in het bijzonder het grote nieuwe venster afbreuk doet aan het monumentale gevelbeeld. Deze interventie wordt onvoldoende inhoudelijk onderbouwd, evenmin levert dit een nieuwe overtuigende kwaliteit op;

Reactie Dok

De onderbouwing van het nieuwe raam aan de Hofvijverzijde is opgenomen in het Keuze-VO. Mogelijke verwarring is ontstaan door verschillende weergaven van het raam in het Keuze-VO. De beelden op pagina's 163 en 178 zijn niet juist en worden vervangen. Pagina 160 geeft het juiste beeld. De bedoeling is om in de lengte van de volledige Hofvijvergevel een bescheiden, vernieuwd raam te maken. Verdere uitwerking volgt in het DO.

3.2.e Ingrepen monument en historische elementen

Hofvijvergevel SvH
A3: 1:300

3.2.e4

Opmerking RVB

De consequenties van het verbouwen van de schildkap tot een asymmetrische zadeldak (Hofvijver-zijde) zijn qua beeld noch qua aansluiting (technisch en architectonisch) inzichtelijk gemaakt. Dat geldt ook voor de andere hellingshoek van de tussenliggende dakvlakken: wat en hoe wordt aangesloten op de trapgevel en hoe beïnvloed dit het beeld vanaf het Binnenhof?

Reactie Dok

In het DO zullen wij met respect voor de bestaande trapgevel een aansluiting ontwerpen met het nieuwe dak, waarbij zoveel mogelijk historisch materiaal bewaard blijft.

3.2.e5
Opmerking RVB

De majesteuze trap, de wandeling, staat op de keldergewelfdevloer. Die zelfde vloer wordt doorsneden door de liftschacht en een keldertrapopening. Wat betekent dit? Hoe wordt dit constructief maar vooral ook architectonisch opgelost?

Reactie Dok

De doorsnijding van de vloer wordt constructief opgelost en daarbij zullen oud en nieuw op elkaar aangesloten worden. Verdere uitwerking volgt in het DO.

3.3 Inhoudelijke opmerkingen discipline Bouwkunde

3.3.a1
Opmerking RVB

In het Keuze-VO is zeer beperkt uitwerking opgenomen van een inventarisatie van bouwkundige gebreken en onderzoeksresultaten naar de oorzaak van gebreken. Bouwkundige gebreken kunnen deel uitmaken van het integrale afwegingskader waarlangs ontwerpingrepen kunnen worden verantwoord. Een inventarisatie van bouwkundige gebreken en een onderzoek naar bouwkundige gebreken, alsmede het (globaal) bepalen en uitwerken van raakvlakken met het afwegingskader waarlangs ontwerpingrepen worden verantwoord, dienen onderdeel uit te maken van het Voorontwerp.

Reactie Dok

Er wordt in het DO een uitgebreide opname gedaan van de bouwkundige gebreken. In het VO is ten behoeve van de budgetbewaking al een globaal onderzoek gedaan.

3.3.a2
Opmerking RVB

De integrale toegankelijkheid krijgt in het Keuze-VO gepaste aandacht, maar ziet voornamelijk toe op de fysieke bereikbaarheid en toegang van ruimten in de huisvesting van de Eerste Kamer en de Raad van State. In het Keuze-VO wordt gesteld dat de huisvesting van de Eerste Kamer en de Raad van State 100% integraal toegankelijk is. Dit is niet het geval. Er is bijvoorbeeld niet duidelijk gemaakt hoe het niveauverschil tussen het buitenterrein Binnenhof en het entreegebied van de Eerste Kamer integraal toegankelijk overbrugt is.

In de fase Definitief Ontwerp dient het ontwerp verder te worden uitgewerkt op aspecten bij integrale bruikbaarheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan bedieningselementen en -hoogten, ergonomie en informatievoorzieningen. Hierbij dient de norm ITS (versie 2018) als uitgangspunt.

Reactie Dok

De integrale toegankelijkheid pakken wij op in het DO in samenhang met het landschapsontwerp van het gehele Binnenhof.

3.3.a Ingrepen monument en historische elementen

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob @dokarchitecten.nl>
Verzonden: maandag 27 augustus 2018 11:45
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob @dokarchitecten.nl
Onderwerp: Re: toegang Turfmarkt 244^e

Beste 10.2e Wob

Namens Dok werken de volgende personen aan AZ:

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

Liesbeth van der Pol

Aanstaande dinsdag is niet iedereen van deze lijst aanwezig in Den Haag. Voor ons is het handiger de instructie na de deadline van 7 september te plannen.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Projectmedewerker

M 10.2e Wob

T 10.2e Wob

E 1 10.2e Wob @dokarchitecten.nl
0

Dok architecten

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

On 22 Aug 2018, at 11:30, 10.2e Wob 10.2e Wob @arup.com> wrote:

Hoi 10.2e Wob

Hierbij vind je de lijst van Arup medewerkers die werken op TM244 aan AZ (en gedeeltelijk ook aan GZ).

10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	

10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	
10.2e Wob	

Mvg 10.2e

From: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob@rijksoverheid.nl]

Sent: 22 August 2018 10:33

To: 10.2e Wob <10.2e Wob@arup.com>

Cc: 10.2e Wob 10.2e Wob <10.2e Wob@dokarchitecten.nl>

Subject: [External] PW: toegang Turfmarkt 244

Importance: High

Hoi 10.2e, kan jij voor jouw team z.s.m. een complete namenlijst aanleveren? Het gaat dan uiteraard om de personen die geautoriseerd zijn om aan AZ te werken. Ik probeer namelijk om op dinsdag a.s. een instructie voor het team te organiseren, en daarvoor dienen de autorisaties voor toegang tot de ruimte en de computers te worden voorbereid.

Voor het team van Dok regelen we eenzelfde instructie wanneer ik de namenlijst van 10.2 heb ontvangen.

Groet,

10.2e

Van: 10.2e Wob

Verzonden: donderdag 16 augustus 2018 15:27

Aan: 10.2e Wob; 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob

Onderwerp: toegang Turfmarkt 244

Hoi 10.2e en 10.2,

Kunnen jullie mij een lijst met ontwerpteamleden verstrekken die vanwege deelproject III (AZ / GZ) regelmatig op de Turfmarkt zullen werken? 10.1b

Voor de bijzondere werkruimte moeten we t.z.t. nog even een andere afspraak maken.

Alvast dank!

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

technisch manager

Rijksvastgoedbedrijf

Directie Transacties & projecten

Ministerie van Binnen landse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

10.2e Wob

10.2e Wob @rijksoverheid.nl

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

---

werkdagen: dinsdag t/m vrijdag

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Electronic mail messages entering and leaving Arup business systems are scanned for viruses and acceptability of content

Rijksvastgoedbedrijf
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Vervallen rubriceringsaanduiding

Toetsrapportage Keuze-VO renovatie Eerste Kamer en Raad van State d.d. 1 oktober 2018

Versie	3.0
Datum	26 oktober 2018
Status	Definitief

Colofon

Versie 3.0

Bijlage(n) -

Auteurs Toetsteam Rijksvastgoedbedrijf

Discipline	Adviseurs
Adviesverantwoordelijke	10.2e
Ruimtelijk	
Architectuur	10.2e
Monumentenwaarde	10.2e
Stedenbouwkunde	10.2e
Techniek	
Bouwtechniek	10.2e
Bouwfysica	10.2e
Elektrotechniek en ICT	10.2e
Klimaattechniek	10.2e
Constructietechniek	10.2e
Brandveiligheid	10.2e
Beveiliging	10.2e
Duurzaamheid	10.2e
Transporttechniek	10.2e
Veiligheid en Gezondheid	10.2e

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Samenvatting en conclusies	6
3. Opmerkingen integraal	7
3.1. <i>Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Eerste Kamer .....</i>	7
3.2. <i>Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Raad van State .....</i>	9
3.3. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Bouwkunde .....</i>	11
3.4. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Constructietechniek .....</i>	11
3.5. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Bouwfysica .....</i>	12
3.6. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Werktuigbouwkunde .....</i>	13
3.7. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Elektrotechniek en ICT .....</i>	19
3.8. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Brandveiligheid .....</i>	20
3.9. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Beveiliging .....</i>	21
3.10. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Transporttechniek .....</i>	23
3.11. <i>Inhoudelijk opmerkingen discipline Veiligheid (V&G) .....</i>	25

1. Inleiding

Op 1 oktober jl. is door het ontwerpteam onder leiding van coördinerend architectenbureau Dok de ontwerpnota Keuze-VO renovatie Eerste Kamer en Raad van State aan de projectdirectie Renovatie Binnenhof, de Eerste Kamer en de Raad van State gepresenteerd. In dit Keuze-VO wordt door het ontwerpteam een aantal richtinggevende opties voor verdere uitwerking en afronding van het Voorontwerp ter keuze voorgelegd. Het toetsteam van het Rijksvastgoedbedrijf heeft het Keuze-VO en de opties aan de ontwerpkaders getoetst en de resultaten daarvan in dit toetsrapport toegelicht.

Besluitvorming over deze opties vindt, via de stuurgroepen van de Eerste Kamer en de Raad van State, plaats in de Bestuurlijke Stuurgroep maar wordt middels de toets door het toetsteam van het Rijksvastgoedbedrijf inhoudelijk voorbereid. Het toetsteam van het Rijksvastgoedbedrijf heeft het Keuze-VO derhalve getoetst als:

- Advies aan de projectdirectie Renovatie Binnenhof;
- Input voor de toetsing door het Kwaliteitsteam;
- Feedback aan het ontwerpteam.

In dit rapport zijn de resultaten van de toets uitgewerkt en is besluitvorming voorbereid.

De belangrijkste toetsresultaten en conclusies worden mondeling en op hoofdlijnen middels een bondige presentatie aan de projectdirectie toegelicht. Ook krijgt de projectdirectie de beschikking over dit toetsrapport voor een nader inzicht in de hoofdlijnen.

De toetsresultaten worden middels dit toetsrapport eveneens gedeeld met het ontwerpteam. Het is van belang dat hierbij voldoende ruimte wordt gemaakt voor een dialoog om een effectieve overdracht van de bevindingen plaats te laten vinden. Het is hierna van belang dat het ontwerpteam op navolgbare wijze invulling geeft aan de bevindingen, zodanig dat dit bij een volgend toetsmoment herleidbaar is voor het Rijksvastgoedbedrijf en de gebruikers.

Beoordelingskaders en -criteria

Het VO-60% is getoetst aan de volgende inhoudelijke kaders:

- Definitiedocument Renovatie Binnenhof, versie d.d. oktober 2017, door Rijksvastgoedbedrijf;
- Objectvisie, Monumentale waarden en architectonische kwaliteit, versie maart 2015, door Rijksvastgoedbedrijf;
- Reikwijdte, versie d.d. 18 juni 2015, door Rijksvastgoedbedrijf;
- Verificatie Reikwijdte, versie d.d. 4 april 2018, door Rijksvastgoedbedrijf;
- Het integrale Programma van Eisen, bestaande uit:
  - Technisch Programma van Eisen Renovatie Binnenhof inclusief bijlagen, versie d.d. 25 juli 2017, door Rijksvastgoedbedrijf;
  - Addendum Technisch Programma van Eisen, versie 17 november 2017, door Rijksvastgoedbedrijf;
  - Functioneel Programma van Eisen Eerste Kamer, versie d.d. 24 mei 2017, door de Eerste Kamer;
  - Functioneel Programma van Eisen Raad van State, versie d.d. 12 februari 2018, door de Raad van State;
  - Functioneel Programma van Eisen Beveiliging Eerste Kamer inclusief bijlagen, versie d.d. 14 februari 2018, door de Eerste Kamer;
  - Functioneel Programma van Eisen Beveiliging Raad van State inclusief bijlagen, versie d.d. 14 februari 2018, door de Raad van State;
  - Programma van Eisen Buitenruimten, versie december 2017, door Rijksvastgoedbedrijf.

- Structuurontwerp plus, hoofdpunten versie d.d. 28 november 2017, door Dok Architecten, inclusief de daaruit voortkomende besluiten:
  - Besluit Bestuurlijke Stuurgroep over Structuurontwerp Keuzelijst, versie d.d. 25 oktober 2017;
  - Toets Structuurontwerp Renovatie Binnenhof inclusief bijlagen, versie 8 september 2017, door Rijksvastgoedbedrijf.
- Technisch Structuurontwerp inclusief bijlagen, versie 21 augustus 2017, door Arup, inclusief de daaruit voortkomende besluiten:
  - Besluit Bestuurlijke Stuurgroep over Structuurontwerp Keuzelijst, versie d.d. 25 oktober 2017;
  - Toets Structuurontwerp Renovatie Binnenhof inclusief bijlagen, versie 8 september 2017, door Rijksvastgoedbedrijf.
- Voorontwerp VO-60% renovatie Eerste Kamer en Raad van State inclusief bijlagen, versie 30 mei 2018 (gew. 4 juni 2018), inclusief de daaruit voortkomende besluiten:
  - Toets VO-60% renovatie Eerste Kamer en Raad van State inclusief bijlagen, versie 16 juni 2018, door Rijksvastgoedbedrijf.

De bouwkostenbegroting wordt separaat door het Rijksvastgoedbedrijf getoetst.

Als criterium bij de toets is de opdrachtverstrekking aan het ontwerpteam gehanteerd. In het bijzonder betreft dit de Annex 2 en de bijlagen 1, 2 en 3 bij de ABAA DNR 2005. Volgens deze criteria wordt -op hoofdlijnen benaderd- op de volgende inhoud en diepgang van het Voorontwerp getoetst:

- Ruimtelijke aspecten Voorontwerp
  - De functionele en ruimtelijke indeling van het gebouw;
  - De architectonische verschijningsvorm van het gebouw, in relatie tot de omgeving.
- Technische aspecten Voorontwerp
  - Ondersteuning VO-ontwikkeling op technische aspecten; het (integraal) formuleren van haalbare, doelmatige en effectieve conceptuele ontwerpuitgangspunten op het gebied van bouwtechniek, bouwfysica en akoestiek, elektrotechnische en klimaattechnische installaties, veiligheid (constructieve veiligheid, brandveiligheid en beveiliging), duurzaamheid en transportinstallaties.

Bij deze onderwerpen is het in stand houden van de monumentwaarde en de omgevingswaarde een voornaam aandachtspunt.

De volgende hoofdvragen zijn bij de toets gehanteerd:

- Voldoet het Voorontwerp aan de gestelde kaders en criteria?
- Zijn de raakvlakken tussen het ruimtelijk en technisch deel van het Voorontwerp onderling voldoende afgestemd, zodanig dat sprake is van een integraal Voorontwerp?

Raakvlakken met de planontwikkeling op complexniveau zijn beperkt getoetst, omdat de Voorontwerpen van de projectdelen II, III en de centrale energievoorzieningen (CEV) ten tijde van deze toets nog niet op een gelijkwaardig niveau zijn uitgewerkt.

2. Samenvatting en conclusies

Het Keuze-VO voor de renovatie van de Eerste Kamer en Raad van State getuigt van grote betrokkenheid en inzet van alle betrokkenen en is met enthousiasme aan de gebruikers en het Rijksvastgoedbedrijf gepresenteerd. Bij inhoudelijke beoordeling van het Keuze-VO blijkt er echter nog geen sprake te zijn van een voldoende stevig gefundeerd en voldragen Voorontwerp. De voorgelegde keuzes zijn zodanig diep in de basis van het functionele ontwerp geworteld, dat een uitwerking naar een volledig Voorontwerp pas na een besluit ten aanzien van deze keuzes mogelijk is.

Daarnaast wordt bij beoordeling geconstateerd dat een aantal, bij technische uitwerking van het Keuze-VO gehanteerde uitgangspunten nog onvoldoende onderzocht, gevalideerd en/of uitgewerkt zijn. Hierover zijn reeds bij toetsing van het eerdere fasedocument VO-60% opmerkingen geplaatst. Dit geldt in het bijzonder voor de technische ontwerpdisciplines bouwfysica en werktuigbouwkunde, beveiligingstechniek en constructietechniek:

- Uitgangspunten bij het installatietechnisch ontwerp dienen in beginsel te zijn gestoeld op gegevens over reeds aanwezige en eventueel te optimaliseren gebouwspecifieke condities, zoals de opbouw en de prestaties van gevels, daken en interne scheidingsconstructies, het beoogde gebruik op ruimteniveau en de beoogde gebruiksintensiteit. Met andere woorden: er wordt een integraal maatwerkontwerp verwacht. Het installatietechnisch ontwerp wordt in die zin nog als te generiek beoordeeld;
- 11.1, 10.1b
[Redacted text block]
- De in het Keuze-VO voorgestelde constructietechnische ingrepen zijn indicatief weergegeven, maar uitgewerkte principes van het constructieontwerp met (globale) dimensionering en validatie van bijbehorende uitgangspunten ontbreken.

Het ontwerpteam wordt gevraagd het Voorontwerp na een besluit over de daarin voorgelegde keuzes verder uit te werken naar een volledig Voorontwerp. Gehanteerde aannames, uitgangspunten en ontwerp oplossingen dienen daarbij, voor zover daarover bij toetsing opmerkingen zijn geplaatst, door het ontwerpteam bij de gebruikers en het Rijksvastgoedbedrijf te worden gevalideerd.

3. Opmerkingen per discipline

3.1. Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Eerste Kamer

De inpassing van het functionele programma van de Eerste Kamer hangt nauw samen met de wijze waarop een veilige ontsluiting van het gebouw en een logische uitleg van verkeersroutes voor de verschillende gebouwgebruikers georganiseerd zijn. De in het Keuze-VO voorgelegde opties zien toe op dit ontwerp vraagstuk. Na een besluit door de gebruikers en het Rijksvastgoedbedrijf dient het ontwerp team de gekozen optie(s), met eventueel daarbij geplaatste kanttekeningen, integraal uit te werken in het Voorontwerp. Hierbij wordt bij herhaling benadrukt dat de ruimtelijke indeling eerst in nauw overleg met de gebruiker gevalideerd en pas daarna uitgewerkt dient te worden. Op hoofdlijnen zijn bij beoordeling van de in het Keuze-VO voorgestelde ruimtelijke en functionele ingrepen onderstaande opmerkingen geplaatst. Voor gedetailleerde beoordelingsresultaten wordt verwezen naar bijlage I van dit toetsrapport.

Visie op ontwerp en monument

Een overkoepelende visie op voorgestelde ingrepen in relatie tot het monument ontbreekt. Het ontwerp team dient hierbij de bij eerdere beoordeling gemaakte opmerkingen te verwerken.

Vlekkenplan en logistieke stromen

Het vlekkenplan laat nog steeds onvoldoende duidelijk zien waar alle gewenste functies plaats krijgen. Zo wordt opgemerkt:

- Enkele belangrijke ruimten, zoals de bodekamer, zijn niet benoemd;
- Bij beoordeling van het eerdere fasedocument VO-60% is opgemerkt dat een aantal regels uit de Reikwijdte niet zijn verwerkt. Er wordt wederom opgemerkt dat de regels 22 (fietsen), 23 (afval), 150 (toiletten BH1), 405 (parkeren auto) en 159 (fietsen) niet zijn verwerkt. Ook de souvenirwinkel ontbreekt nog;
- Het ontwerp team wordt nogmaals gevraagd om te onderzoeken of en waar een collectieve opslag voor vlaggenmasten gerealiseerd kan worden, aangezien de huidige opslagruimte 10.1.b Wob komt te vervallen;
- De verificatie van inpassing van de verschillende logistieke stromen, en van een juiste scheiding daarvan, is in het Keuze-VO op hoofdlijnen helder uitgewerkt, echter ontbreekt nog inzicht in en uitwerking van de logistiek van secundaire processen zoals de expeditie van goederen en post.

Functionele indeling kelder, keuken en uitgifte

De functionele indeling van de kelder hangt nauw samen met de wijze waarop publiek toegang tot het gebouw wordt verschaft. De indeling van de kelder dient verder te worden uitgewerkt op basis van een besloten optie. Op voorhand wordt opgemerkt:

- De inpassing van de kantoorruimten in de kelder is sterk verbeterd ten opzichte van het eerdere fasedocument VO-60%. Uit de verificatie van het uitgevraagde functionele programma dient nog te blijken of het voorgestelde ruimtelijke en functionele ontwerp van deze ruimten passend zijn voor het beoogde gebruik;
- De functionele indeling van de keukens en uitgifte dient voor afronding van het Voorontwerp te zijn afgestemd met (de cateraar van) de gebruiker;
- Een heldere aanduiding van de koelopslag en andere opslag- en magazijnruimten ontbreekt;
- De wijze waarop secundaire processen zoals ontvangst, opslag en expeditie van bijvoorbeeld post en goederen plaatsvinden en de inpassing van daartoe benodigde ruimten en voorzieningen dient, voorafgaand aan afronding van het Voorontwerp, met de gebruiker gevalideerd te zijn. Voor de voorgestelde goederenheffer gelden strenge eisen ten aanzien een veilig gebruik, zeker wanneer deze in het (publiek toegankelijke) maaiveld is opgenomen. Dit vergt mogelijk aanvullende voorzieningen die fors ingrijpen in de inrichting van het Buitenhof. De goederenheffer is bovendien op gemeentelijk grond

voorgesteld. Het ontwerpteam wordt nadrukkelijk gevraagd om in afstemming met de gebruiker en het Rijksvastgoedbedrijf een alternatief te onderzoeken, of een alternatief uit het VO-60% uit te werken;

- De noodzaak van de nieuwe toiletten in de kelder, alsmede de aantallen, positie en de bereikbaarheid daarvan, dienen voor afronding van het Voorontwerp te zijn aangetoond resp. te zijn afgestemd met de gebruiker. Het toetsteam ziet op deze locatie een mogelijk alternatief voor bovengenoemde goederenheffer of -lift;
- De meerwaarde van de open verbinding tussen het kantoorwerkgebied en het facilitaire gebied in de kelder wordt betwijfeld. Hoe wordt voorkomen dat het gebruikscomfort van de kantoorruimten nadelig wordt beïnvloed door processen die in het facilitaire gebied plaatsvinden? Denk daarbij aan geluidsoverlast, de luchtkwaliteit, het thermisch comfort, etc.

Functionele indeling derde verdieping

Bij toetsing wordt het volgende opgemerkt:

- In het ruimtelijk ontwerp voor de verkeers- en kantoorruimten op de derde verdieping wordt sterk ingezet op het creëren van een hoogwaardige ruimtelijke beleving en hoogwaardig gebruik. Dit wordt gewaardeerd. Er worden echter vraagtekens gezet bij een aantal ingrepen die het ontwerpteam hiertoe voorstelt. Een hoogwaardige ruimtelijke beleving kan ook met zichtbare referenties aan de dakkap gerealiseerd worden, waarbij bijvoorbeeld de spanten in het zicht blijven. Een hoogwaardig gebruikscomfort wordt daarnaast voornamelijk bepaald door aspecten zoals bereikbaarheid, loopafstanden en een goed, passend visueel en thermisch comfort;
- Het ontwerpteam heeft nog onvoldoende overtuigend antwoord gegeven op de bij toetsing van het eerdere fasedocument opgetekende vragen. De zichtbaarheid en de vormgeving van de voorgestelde lichtstraat zijn in het Keuze-VO nog steeds niet voldoende overtuigend onderbouwd. Het in het vorige fasedocument VO-60% voorgestelde alternatief waarbij bestaande spanten worden aangepast is, in tegenstelling tot het verzoek daartoe, ook niet in het Keuze-VO uitgewerkt. Daarnaast wordt de positie van de nieuwe trapverbinding vanaf de tweede verdieping wederom ter discussie gesteld. Het ontwerpteam heeft hiervoor, ondanks heldere aanwijzingen van het toetsteam, geen alternatief voorgesteld.

Nieuwe omloop trappenhuis

De functionele meerwaarde van de voorgestelde nieuwe omloop bij het trappenhuis hangt nauw samen met de wijze waarop publiek toegang tot het gebouw wordt verschaft. Nadere uitwerking volgt afhankelijk van een besloten optie. Op voorhand wordt opgemerkt:

- In de omloop wordt een voorzetwand tegen de voormalige zuidgevel voorgesteld. Wat is de functie en het beoogde beeld en hoe wordt omgegaan met het historische karakter van deze gevel?
- De nieuwe oostgevel van de omloop is overtuigd nog niet. In de verantwoording van deze ingreep wordt geleund op een herhaling van en symmetrie met de gevel van het Mary Stuartkabinet, maar in de uitwerking zijn duidelijke verschillen te zien. Welke motieven hanteert het ontwerpteam? Waarom wordt bijvoorbeeld gekozen voor twee arcaden in plaats van één?

10.1.b

[Redacted content]

10.1.b

Ingrepen monument en historische elementen

- Het beoogde gevelbeeld van de nieuwe omloop om het Pieter de Swart trappenhuis vraagt nadere bestudering en architectonische uitspraken, al is het maar om draagvlak te krijgen binnen de vergunningsverlenende gelederen (uitspraken over: wel of niet doorlopende colonnade, hoe de bogen en kolomstellingen en de gevelindeling met de vensters alsmede positie van de dakkapellen);

10.1.b

3.2. Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Raad van State

Het Keuze-VO is gegroeid ten opzichte van het eerdere fasedocument VO-60% en getuigd van inzet van alle betrokken partijen, dit wordt gewaardeerd. Ook de rijke inventarisatie en studie van alle huidige entrees en toegangen met hun verschijningsvorm wordt gewaardeerd. Dat het verhogen van de originele kap van de Hofkapel voorkomen kan worden is bovendien pure winst vanuit monumentale optiek.

Toch toont het ruimtelijk ontwerp op een aantal wezenlijke aspecten nog onvoldoende diepgang in de uitwerking.

Visie op ontwerp en monument

Een overkoepelende visie op voorgestelde ingrepen in relatie tot het monument ontbreekt. Het ontwerpteam dient hierbij de bij eerdere beoordeling gemaakte opmerkingen te verwerken.

Vlekkenplan en logistieke stromen

Het functionele (vlekken)plan is op hoofdlijnen doordacht en lijkt een adequaat antwoord te geven op het gestelde functionele programma van de Raad van State. Helaas blijkt bij de nadere analyse en het doorlopen van de plattegronden het feitelijk 'functioneren op detail' tal van praktische vragen op te werpen en komen verschillende inconsequenties aan het licht. Het ontwerp blijft op veel van die punten nog onvoldoende uitgewerkt. Zo wordt opgemerkt:

- Enkele belangrijke ruimten, zoals de opslag meubilair en de opslag keuken, zijn niet benoemd;
- De verificatie van inpassing van de verschillende logistieke stromen, en van een juiste scheiding daarvan, is in het Keuze-VO op hoofdlijnen helder uitgewerkt, echter ontbreekt nog inzicht in en uitwerking van de logistiek van secundaire processen zoals de expeditie van goederen en post. Is er nagedacht over de breedte van toegangen, in relatie tot deze processen? En wat is de functie van de deur naar de kelder van de Eerste Kamer? Hoe is de toegangscontrole bij de Raad van State in ruimtelijke zin bedacht? Waar is de opstelplaats van afval- en papiercontainers, en langs welke route worden deze verplaatst? Waar zijn werkkasten bedacht?

Functionele indeling begane grond

Hoewel de voorgestelde functionele indeling van de begane grond op hoofdlijnen passend is, roept deze op detailniveau nog een aantal vragen op:

10.1.b

- In de kantoren aan de linkerzijde zijn nisjes getekend in de kamer, terwijl in het VO-60% de nisjes met opengewerkte bogen aan de gang geprojecteerd waren. Nu lijken de scheidingswandjes weinig nuttig; wat wordt hier beoogd?

- Is het toilet in de kamer van de kamerbewaarder nu exclusief voor de vicepresident? Het lijkt of hier ook een pantry voor alle gebruikers op deze verdieping geprojecteerd is?
- De garderobe dient te beschikken over een voorziening voor het ophangen van jassen van leden -op anciënniteit, conform bestaande toestand. Nu staan er alleen twee fauteuils geprojecteerd;
- De projectie van toiletten roept vragen op: er is onvoldoende draairuimte voor deuren en de verschillende toiletgroepen zijn daarnaast via verschillende, ongelijkwaardige routes te benaderen. Daarnaast ontbreekt er een MIVA-toilet op de begane grond;
- Op de plattegrond van de kelder is geen onderscheid tussen verschillende vloerniveaus op te maken, de peilmaten ontbreken;
- Het voorstel voor het vereffen van het hoogteverschil tussen de begane grondvloer en het buitengelegen straatwerk van het Binnenhof dient door het ontwerpteam te worden afgestemd met het ontwerp voor de buitenruimten.

Functionele indeling kapverdieping met Hofzaal

Het functionele ontwerp voor de ruimten op de kapverdieping, waaronder de Hofzaal, overtuigt nog niet en roept aan aantal wezenlijke vragen met betrekking tot het beoogde gebruik van deze ruimten op.

- De Hofzaal is voor wat haar bruikbaarheid betreft nog onvoldoende inzichtelijk gemaakt. Maatvoering (standaard bezetting versus een jaarlijkse volle bezetting), hoogte, zicht naar buiten, lichtinval en de mogelijkheid van tempering daarvan, de invloed van de verhoogde vloer (ten gevolge van de ontkoppeling van Hofzaal en vergaderzalen van de EK) -alle belangrijk voor het functioneren- zijn onvoldoende duidelijk gemaakt in het Keuze-VO. Een meer gedetailleerd plan is noodzakelijk om dit te kunnen beoordelen of dit voldoet ten aanzien van het beoogde gebruik. Ook de gehele route van binnenkomen tot en met het betreden van de Hofzaal roept tal van vragen waar het ontwerp nog geen concrete antwoord op lijkt te geven;
- De open verbinding tussen de ledenkamer en de trap roept vragen op. Welke condities ten aanzien van het gebruikscomfort worden hier voorgesteld?
- De inpassing van de toiletten, en de wijze waarop deze bereikt kunnen worden, verdienen nadere studie.

Ingrepen monument en historische elementen

- De nieuwe entree groeit naar een verschijningsvorm toe die passend is en een aanvulling kan vormen in het rijke palet aan toegangen. Tegelijkertijd roept de huidige vormgeving vragen op: is de toepassing van louverluiken (ook wel store genoemd) wel geëigend, ook in het licht van de naar voren komende zandstenen plint? Gaan de buitendeuren naar buiten open (analoog aan AZ) in verband met de vluchtwegfunctie? Wordt de belangwekkende gedenksteen niet onnodig visueel afgeschermd? Is de asymmetrie die zo ontstaat niet strijdig met de evenwichtige balans van het huidige gevelbeeld? Vragen waar het ontwerp hoogstens impliciet stelling in neemt. Dit alles vraagt om verder studie;
- Het nieuwe gevelbeeld met de toegevoegde schijnbaar willekeurig geplaatste anker-elementen roept vragen op. Ook het verwijderen van de bestaande sculpturale dakkapellen en het dakval te voorzien van abstracte sneden ingevuld met minimalistisch gedetailleerde glasvlakken, hoe mooi in zichzelf ook, lijkt sterk afbreuk te doen aan het huidige waardevolle beeld en doet afbreuk aan het samenhangende beeld van de verschillende dakvlakken die heel bewust voorzien zijn van vormverwante 19^e-eeuwse dakkapellen. Een overtuigende toelichting vanuit de architectonische visie respectievelijk restauratie filosofie ontbreekt helaas, terwijl er wel sprake is van aantasting van monumentale waarden;
- Soortgelijke fundamentele vragen roept het ontwerp op van de ingrepen in het gevelbeeld aan de Hofvijver-zijde, waarbij in het bijzonder het grote nieuwe venster afbreuk doet aan het monumentale gevelbeeld. Deze interventie wordt onvoldoende inhoudelijk onderbouwd, evenmin levert dit een nieuwe overtuigende kwaliteit op;
- De consequenties van het verbouwen van de schildkap tot een asymmetrische zadeldak (Hofvijver-zijde) zijn qua beeld noch qua aansluiting (technisch en architectonisch) inzichtelijk gemaakt. Dat geldt ook voor de andere hellingshoek van de tussenliggende dakvlakken: wat en hoe wordt aangesloten op de trapgevel en hoe beïnvloedt dit het beeld vanaf het Binnenhof?
- De majestueuze trap, de wandeling, staat op een keldergewelfde vloer. Die zelfde vloer wordt doorsneden door de liftschacht en een keldertrapopening. Wat betekent dit? Hoe wordt dit constructief maar vooral ook architectonisch opgelost?

3.3. Inhoudelijk opmerkingen discipline Bouwkunde

In het Keuze-VO is zeer beperkt uitwerking opgenomen van een inventarisatie van bouwkundige gebreken en onderzoeksresultaten naar de oorzaak van gebreken. Bouwkundige gebreken kunnen deel uitmaken van het integrale afwegingskader waarlangs ontwerpingrepen kunnen worden verantwoord. Een inventarisatie van bouwkundige gebreken en een onderzoek naar bouwkundige gebreken, alsmede het (globaal) bepalen en uitwerken van raakvlakken met het afwegingskader waarlangs ontwerpingrepen worden verantwoord, dienen onderdeel uit te maken van het Voorontwerp.

De integrale toegankelijkheid krijgt in het Keuze-VO gepaste aandacht, maar ziet voornamelijk toe op de fysieke bereikbaarheid en toegang van ruimten in de huisvesting van de Eerste Kamer en de Raad van State. In het Keuze-VO wordt gesteld dat de huisvesting van de Eerste Kamer en de Raad van State 100% integraal toegankelijk is. Dit is niet het geval. Er is bijvoorbeeld niet duidelijk gemaakt hoe het niveauverschil tussen het buitenterrein Binnenhof en het entreegebied van de Eerste Kamer integraal toegankelijk overbrugt is. In de fase Definitief Ontwerp dient het ontwerp verder te worden uitgewerkt op aspecten bij integrale bruikbaarheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan bedieningselementen en -hoogten, ergonomie en informatievoorzieningen. Hierbij dient de norm ITS (versie 2018) als uitgangspunt.

3.4. Inhoudelijk opmerkingen discipline Constructietechniek

In het Voorontwerp worden ten aanzien van constructietechniek nog voornamelijk aannames gehanteerd. Aannames dienen, voor zover deze als een risico voor de ontwikkeling van het Voorontwerp kunnen worden beoordeeld, in overleg met het Rijksvastgoedbedrijf en -waar noodzakelijk- met de gebruiker door feitelijk onderzoek te worden gestaafd. Er worden aanzienlijke risico's geconstateerd ten gevolge van de vele aannames ten aanzien van bijvoorbeeld de funderingen en kelders. Slechts een aantal onderzoeksvragen zijn bij het Rijksvastgoedbedrijf onder de aandacht gebracht; uitvoering hiervan is in voorbereiding.

Ontwerpuitgangspunten en -ingrepen

- Het ontwerpteam wordt bij herhaling gewezen op de Constructieve Speerpunten volgens de opdracht:
  - Dossier op orde: overzicht hiaten en bijbehorend inschatting van risico's ontbreken;
  - Constructieve eigenschappen inzichtelijk: inzicht in toelaatbare vloerbelastingen en stabiliteitsonderdelen ontbreekt. Dit is essentieel om ontwerpkeuzes te kunnen verantwoorden.
- (Document Keuze-VO, pagina 21) Er wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de samenhang tussen constructietechnisch ontwerp en de omstandigheden met betrekking tot het grondwaterniveau. Huidige droge kelders zijn mogelijk lek boven de huidige, door bemaling beheerste grondwaterstand of mogelijk lek onder dit niveau bij een toekomstige toename van de grondwaterdruk. In het Keuze-VO is hier nog niets over opgenomen;
- (Document Keuze-VO, pagina 21 Tweede draagweg) Een uitgebreidere analyse wordt geadviseerd om mogelijke zwakheden in de bestaande constructies te identificeren en om daarvoor een ontwerpstrategie te bepalen;

10.1.b

10.1.b

3.5. Inhoudelijk opmerkingen discipline Bouwfysica

Een aantal, bij toetsing van het eerdere fasedocument VO-60% opgetekende vragen blijft in dit Keuze-VO onvoldoende beantwoord -of de reactie van het ontwerpteam roept nieuwe vragen op:

- In reactie op de opmerking bij het VO-60%, bijlage 6, par 3.5: *'Indien in deze ruimten geen wand- en/of plafondabsorptie aanwezig is (alleen een vloerleed) kan dan wel voldaan worden aan de akoestische eisen (nagalmtijd) en bestaat er geen risico op het optreden van flutter-echo's?'* wordt door het ontwerpteam gesteld dat dit risico ook aanwezig is in de huidige situatie.
Reactie bij toets Keuze-VO: welke maatregelen worden getroffen om in de toekomst mogelijke flutterecho's te voorkomen?
- In reactie op de opmerking bij het VO-60%, bijlage 6, par 3.7: *'Er wordt gesproken over "de bestaande dakkap". Dit roept vragen op: het complex EK en RVS kent namelijk vele dakvlakken. Hoe worden deze andere dakvlakken geïsoleerd (binnen- of buitenzijde). Waar zitten de kritische details, wat zijn de risico's?'* wordt door het ontwerpteam gesteld dat dakvlakken vanuit de binnenzijde geïsoleerd worden, en dat nadere uitwerking volgt in het Definitief Ontwerp.
Reactie bij toets Keuze-VO: in het Keuze-VO worden in paragraaf 5.2 drie opties (binnenzijde en 2x buitenzijde) gegeven voor het isoleren van houten daken. Op basis van welke overwegingen en argumenten is door het ontwerpteam in het Keuze-VO de keuze gemaakt voor isolatie aan de binnenzijde?

Daarnaast worden bij het Keuze-VO de volgende vragen en opmerkingen opgetekend:

11.1, 10.1b

11.1, 10.1.b

3.6. Inhoudelijk opmerkingen discipline Werktuigbouwkunde

Een aantal, bij toetsing van het eerdere fasedocument VO-60% opgetekende vragen blijft in dit Keuze-VO onvoldoende beantwoord -of de reactie van het ontwerpteam roept nieuwe vragen op:

10.1b

- In reactie op de opmerking bij VO-60%, bijlage I punt 16: *'Waarom wordt de huidige functionaliteit van de aanwezige louverluiken in relatie tot het binnencomfort niet vermeld? Zij dragen hier in de huidige situatie wezenlijk aan bij. Is een bredere toepassing van deze louverluiken overwogen?'* wordt door het ontwerpteam gesteld dat de nulmeting in de Hofkapel nog door het ontwerpteam wordt geïnventariseerd, en dat de relatie met het binnencomfort in het Definitief Ontwerp wordt uitgewerkt.

Reactie bij toets Keuze-VO: de nulmeting (en 'datalogging') geeft geen antwoord op bovenstaande vragen en zal bovendien pas na de fase Voorontwerp tot inzichten leiden. Dit terwijl er nu principes vastgelegd moeten worden;
- In reactie op de opmerking bij VO-60%, bijlage II punt 1 Kansen en risico's: *'De keuze ten aanzien van een eventueel hergebruik van de bestaande radiatoren vindt pas plaats na een inzichtelijke overweging van consequenties ten aanzien van tenminste tijd, geld en kwaliteit. Het ontwerpteam wordt gevraagd een advies in het Voorontwerp uit te werken.'* wordt door het ontwerpteam gesteld dat in het Keuze-VO de overweging van hergebruik van radiatoren inzichtelijk gemaakt zal worden.

Reactie bij toets Keuze-VO: waar in het Keuze-VO is deze overweging inzichtelijk gemaakt?
- In reactie op de opmerking bij VO-60%, bijlage II punt 13 Ontwerpnota bijlage 6, par. 3.8 Zonwering, Eerste Kamer en Raad van State: *'In de Hofzaal worden nieuwe ramen aangebracht. Dit roept vragen op: hoe wordt hier de zonwering voorgesteld? In het dak van de derde verdieping van de Eerste Kamer is een lichtstraat voorgesteld: hoe wordt hier de zonwering voorgesteld? Hoe wordt de toekomstige buitenzonwering van de Mauritsstoren voorgesteld?'* wordt door het ontwerpteam gesteld dat zonwering nader wordt uitgewerkt in het Definitief Ontwerp.

Reactie bij toets Keuze-VO: een dergelijke uitwerking dient in de context van ontwerpconsequenties en kosten in de fase Voorontwerp plaats te vinden;

10.1b

10.1b

10.1b

11.1, 10.1.b

11.1, 10.1.b

[Redacted text block]

Reactie bij toets Keuze-VO: gaarne een nadere schriftelijke onderbouwing van de voor- en nadelen van deze systeemkeuze. Bovenstaande toelichting is te summier.

Daarnaast worden bij het Keuze-VO de volgende vragen en opmerkingen opgetekend:

11.1, 10.1.b

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- (bijlage 1, par. 4.1.7 Gebruikersvoorzieningen) In het Keuze-VO staat: "Flexibiliteit met betrekking tot het herindelen van werkplekken en fractiekamers welke omwisselbaar dienen te zijn, waarbij de functie met de hoogste bezetting maatgevend dient te zijn." en: "Bezetting van de werkplekken en fractiekamers wordt verhoogd omdat deze ruimten ook als vergaderkamers gebruikt worden". Het gaat hier nadrukkelijk om een wens; er moet goed overwogen worden of de gewenste flexibiliteit gevolgen heeft voor de ontwerp, bijvoorbeeld in ruimtebeslag (bv. grotere kanalen), invloed op het monument, kosten e.d.;

10.1.b

[Redacted text block]

[Redacted text block]

10.1.b

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

■

10.1.b

- 10.1.b [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

3.7. Inhoudelijk opmerkingen discipline Elektrotechniek en ICT

Ten aanzien van ontwerp en uitwerking van elektrotechnische installaties wordt het volgende opgemerkt:

- 10.1.b [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
  - [redacted]
[redacted]
[redacted]
  - [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
  - [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
  - [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]

3.8. Inhoudelijk opmerkingen discipline Brandveiligheid

Bij beoordeling van het Keuze-VO wordt het volgende opgemerkt:

3.9. Inhoudelijk opmerkingen discipline Beveiliging

Bij beoordeling van het Keuze-VO, en in het bijzonder van bijlage 7 daarvan, wordt in algemene zin het volgende opgemerkt:

3.10. Inhoudelijk opmerkingen discipline Transporttechniek

10.1.b

10.1.b

Voorts wordt opgemerkt:

- (bijlage 1, blz. 19) In het Keuze-VO staatstaat dat de verdere uitwerking in de volgende fase wordt bepaald. In het Voorontwerp dienen op zijn minst de hoofdkenmerken van de transportinstallaties (type, afmetingen, hefvermogen, locatie e.d.) zouden moeten zijn vermeld;

10.1.b

- De plannen voorzien slechts beperkt in de beoogde redundantie van verticaal transportwegen. Dat is gezien de monumentale omgeving te begrijpen. Het brengt echter wel met zich mee dat de oplossing moet worden gezocht in waarborging van de bedrijfszekerheid door inzet van kwaliteit. Dat heeft een prijs en daarom dient er in het Voorontwerp worden beschreven hoe het ontwerpteam dat borgt.

3.11. Inhoudelijk opmerkingen discipline Veiligheid (V&G)

Bij beoordeling van het Keuze-VO, en in het bijzonder van bijlage 8 daarvan, wordt in algemene zin het volgende opgemerkt:

- (RI&E Definitie- en ontwerpfasen, model A, pagina 3) In de ontwerpfase Voorontwerp moet worden bepaald of aan de buitengevels moet worden gewerkt, ook aan de zijde van de Hofvijver. Zo ja, dan moet er een inschatting worden gemaakt wat voor werkzaamheden dat zullen zijn en met welke maatregelen dat eventueel zou kunnen/moeten worden gedaan;
- (RI&E Definitie- en ontwerpfasen, model A, pagina 5) Bij benoemde risico's: wanneer worden deze onderzoeken e.d. gedaan?
- (RI&E Definitie- en ontwerpfasen, model A, pagina 8, par. 1.8 Milieu) Toevoegen materialen met chroom-6 bevattende oppervlakteafwerking;
- (RI&E Definitie- en ontwerpfasen, model A, pag. 10, par. 2.3 Instabiliteit, kolom Voorontwerp) Hier moet ook al meer informatie staan wat de draagkracht is van vloeren, welke vloeren, e.d. Ook kan er instabiliteit ontstaan door verhogen van kappen, inbrengen stalen liggers e.d. Graag explicieter vermelden.
- (RI&E Definitie- en ontwerpfasen, model A, pag. 11, par. 3.1 Onderhoud, kolom Voorontwerp) Indien er nieuwe LBK's worden geplaatst, waar dan ook, hoe is dan de veilige bereikbaarheid, inspectie /vervanging voorzien? Zijn glazen daken e.d. bereikbaar, beloopbaar binnen het kader van schoonmaken e.d.? Hoe is de bereikbaarheid van de dakkapellen voorzien, in het kader van onderhoud? Er komt een dichte distributiegoot. De breedte is bekend, de hoogte niet. Gemakkelijk en veilig toegankelijk ingeval onderhoud / reparatie / vervanging moet worden gedaan?

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob <10.2e Wob@dokarchitecten.nl>
Verzonden: vrijdag 7 december 2018 17:16
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Onderwerp: Re: Werkgroep EK ma. 10 december

Hallo 10.2e Wob,

Helaas ben ik net toch nog een naam vergeten.
Zou jij ook 10.2e Wob willen uitnodigen?

Dank je!

Jij ook een heel fijn weekend.

Hartelijke groet,

10.2e Wob
Projectmedewerker

T 10.2e Wob
E 10.2e Wob @dokarchitecten.nl

dok
architecten

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 7 dec. 2018, om 15:11 heeft 10.2e Wob
10.2e Wob @rijksoverheid.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2e Wob, dank voor de lijst. De uitnodiging komt er aan. Fijn weekend!

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl]
Verzonden: vrijdag 7 december 2018 14:11
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; Liesbeth van der Pol
Onderwerp: Fwd: Werkgroep EK ma. 10 december
Dag 10.2e Wob,
Voor de werkgroep maandag zullen namen het OT de volgende mensen aanwezig zijn:
10.2e Wob
10.2e Wob

Doc. 372

10.2e Wob

Liesbeth van der Pol

10.2e Wob

10.2e Wob (onder voorbehoud)

Hartelijke groet,

10.2e Wob

Projectmedewerker

T 10.2e Wob

E1 10.2e Wob@dokarchitecten.nl

0

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob@dokarchitecten.nl>

Onderwerp: Werkgroep EK ma. 10 december

Datum: 30 november 2018 15:35:42 CET

Aan: "10.2e Wob" <10.2e Wob >

Kopie: 10.2e Wob <10.2e Wob >, 10.2e Wob

10.2e 10.2e Wob@dokarchitecten.nl>

Wob 10.2e

Dag 10.2e

Graag willen wij tijdens de werkgroep EK op 10 december het thema **Optimalisatie
installaties lucht** bespreken.

Zou jij de gebruikers en de RVB genodigden willen informeren?

10.2e Wob heeft aangegeven van het RVB graag 10.2e Wob en 10.2e Wob te
willen uitnodigen.

Hartelijke groet,

10.2e Wob

Projectmedewerker

T 10.2e Wob

E 10.2e 10.2e Wob@dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is
toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van
berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by
mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind
resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Verzonden: dinsdag 4 december 2018 17:09
Aan: 10.2e Wob ; Postbus RVB Renovatie Binnenhof
CC: 10.2e Wob
Onderwerp: Aanmelding Dok bij overleg morgen 11:30-12:30 TM

Beste 10.2e ,

Graag is Dok in de persoon van 10.2e Wob aanwezig bij de terugkoppeling van de toets 10.1b Wob tbv EK morgen op de TM 11:30-12:30.

Is dat okee voor jou 10.2e ?

En @postbus zouden jullie 10.2e Wob kunnen aanmelden voor dit overleg bij de portier?

bvd

Topsels!

Groet
10.2e

Met vriendelijke groet

10.2e Wob
senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob
Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek | Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten
Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag
T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob @rijksoverheid.nl

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob
Onderwerp: FW: BH, deelproject I, werkgroep met DOK
Datum: dinsdag 29 mei 2018 08:01:06

Ter info

Van: 10.2e Wob
Verzonden: maandag 28 mei 2018 17:47
Aan: 10.2e Wob
CC: 1
Onderwerp: RE: BH, deelproject I, werkgroep met DOK

Hoi 10.2e Wob,

Het gesprek met de secretaris is ter voorbereiding van de bestuurlijke stuurgroep. Liesbeth ligt haar plannen toe. Hou vooralsnog de werkgroep even staan, zonder aanpassingen. Ik sluit niet uit dat dit overleg komt te vervallen. Volgende week woensdag spreken we de secretaris over hetzelfde onderwerp. Ik laat het je na dat gesprek weten.

Groet,

10.2

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e]
Verzonden: maandag 28 mei 2018 16:03
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob
Onderwerp: FW: BH, deelproject I, werkgroep met DOK

Dag 10.2,

Wij plannen voor de EK en RvS een nieuwe serie werkgroepen tot en met de zomer. Zie onderstaand overzicht.

Ik heb van 10.2e Wob begrepen dat Liesbeth op 11 juni een overleg heeft met de heer 10.2e Wob van 10.00 tot 11.00. Oorspronkelijk was er van 10.30 tot 12.00 een werkgroep gepland met 10.2e Wob. Deze kunnen we iets inkorten en dus van 11.00 tot 12.00 plannen. Mijn vraag is of het zinvol is deze werkgroep door te laten gaan. Het doel van het overleg van Liesbeth en 10.2e Wob is mij onbekend.

Groet,

10.2e

Wob

From: 1
Sent: maandag 28 mei 2018 15:52

To: 1

Subject: FW: BH, deelproject I, werkgroep met DOK

10.2e

Wob

Kan jij onderstaande werkgroepen inplannen? Kan jij ook zorgen voor een vergaderzaal bij de Eerste Kamer? Het is het makkelijkste als de groep kan blijven zitten en de gebruikers van de RvS daarheen komen.

Als onderwerp kan je aangeven 'Werkgroep EK (of RvS) Renovatie Binnenhof'

De agenda kan je in het vergaderverzoek plakken, met daarbij de volgende tekst:

Onderstaande agenda is een voorlopige agenda. Een week van te voren wordt de definitieve agenda met u gedeeld. Het kan zijn dat deze afwijkt van de voorlopige agenda. Indien mogelijk verstrekken wij u ook een week van te voren ingekomen stukken.

Nr	Gebruiker	Datum	Tijd	Voorlopige agenda
Werkgroep 4	EK	11 juni	12.00 – 14.00	<ul style="list-style-type: none"> • bespreken voorlopige resultaten toetsteam RVB • specifieke technisch inhoudelijk onderwerpen nader te bepalen

Werkgroep 4	RvS	11 juni	11.00 – 12.00	<ul style="list-style-type: none"> • bespreken voorlopige resultaten toetsteam RVB • specifieke technisch inhoudelijk onderwerpen nader te bepalen
Werkgroep 5	EK	25 juni	09.15 – 10.30	<ul style="list-style-type: none"> • bespreken uitkomsten renovatiecommissie • specifieke technisch inhoudelijk onderwerpen nader te bepalen
Werkgroep 5	RvS	25 juni	10.30 – 12.00	<ul style="list-style-type: none"> • bespreken uitkomsten renovatiecommissie • specifieke technisch inhoudelijk onderwerpen nader te bepalen
Werkgroep 6	EK	9 juli	09.15 – 10.30	<ul style="list-style-type: none"> • bespreken uitkomsten bestuurlijke stuurgroep • specifieke technisch inhoudelijk onderwerpen nader te bepalen
Werkgroep 6	RvS	9 juli	10.30 – 12.00	<ul style="list-style-type: none"> • bespreken uitkomsten bestuurlijke stuurgroep • specifieke technisch inhoudelijk onderwerpen nader te bepalen

Gebruikers

RvS: 10.2e Wob

EK: 10.2e Wob, 10.2e 10.2e Wob

Ontwerpteam

Dok: Liesbeth en 10.2e

HaskoningDHV: 10.2e Wob

ABT: 10.2e Wob

Peutz: 10.2e Wob

Level akoestics: 10.2e Wob

10.1b 10.2e Wob

Toetsteam

10.2e Wob

10.2e Wob

RVB

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

Groet,

10.2e

W b

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Onderwerp: FW: werkgroep GZ dinsdag 8 januari
Datum: donderdag 20 december 2018 11:44:33
Bijlagen: [image001.jpg](#)

Dag 10.2

Ik heb vanmorgen uitgebreid met 10.2e Wob, 10.2e Wob en 10.2e Wob gesproken over het PvE 10.1b Wob. Daarop heb ik onderstaande mail naar iedereen gestuurd. De heren kunnen zich hier allen goed in vinden. Ik ga er vanuit dat dit het OT voor de korte termijn de nodige koers en rust geeft om verder te kunnen. Tegelijk geeft dit het RVB en de gebruiker enige ruimte om te besluiten hoe het DO moet worden uitgewerkt. Daarvoor is een bijeenkomst met de nieuwe Stuurgroep hard nodig. Kan jij dit na je vakantie direct oppakken?

Groet.

10.2e

From: 10.2e Wob

Sent: donderdag 20 december 2018 11:31

To: 10.2e ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob 10.2e
; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ;
10.2e Wob ; 10.2e Wob

Subject: RE: werkgroep GZ dinsdag 8 januari

Beste OT-leden, Beste 10.2

Uit onderstaand bericht maak ik op dat er bij het OT nog steeds onduidelijkheid leeft over het handhaven of vereenvoudigen van het PvE **10.1b**. Van deze onduidelijkheid is voor het OT echter geen sprake als het gaat om het afronden van het VO. Het PvE **10.1b Wob** is voor die afronding gewoon ongewijzigd van kracht. Het RVB heeft het VO **10.1b Wob**, d.d. 28 september 2018, getoetst op het PvE. Uit de toets is gebleken dat het ontwerp nog niet voldoet. Het VO ontwerp dient aangepast te worden volgens het toetsrapport, zodat er een VO ligt welke past binnen de gestelde functionele, technische en financiële kaders.

Over de wijze waarop het PvE 10.1b Web in het DO wordt doorgevoerd worden na afronding van het VO nadere afspraken gemaakt tussen RVB, gebruiker en OT.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Ontwerpmanager Renovatie Binnenhof

Tel: 10.2e Web

From: 10.2e

Sent: woensdag 19 december 2018 15:49

To: 10.2e Web <10.2e Web>; 10.2e Web <10.2e Web>; 10.2e
10.2e Web >; 10.2e Web 10.2e @dokarchitecten.nl>; 10.2e Web
<10.2e Web>

W b

Cc: 10.2e Wob 10.2e Wob @rijksoverheid.nl>: 10.2e Wob

10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>: 10.2e Wob

10.2e Wob $>$ 10.2e Wob $<$ 10.2e Wob

Subject: RE: werkgroep GZ dinsdag 8 januari

Beste,

In aanvulling op het bericht van 10.2e Wob

- Het niveau van **10.1b Wob**) voor GZ – handhaven PvE **10.1b Wob** of eenvoudiger benaderen

Het overleg vandaag met de RVB adviseur heeft ten aanzien van dit punt geen nieuwe informatie opgeleverd.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob]

Verzonden: woensdag 19 december 2018 13:25

Aan: 10.2e Wob 10.2e Wob >, 10.2e Wob <10.2e Wob >, 10.2e Wob
10.2e @dokarchitecten.nl>, 10.2e Wob
<10.2e Wob > 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob <10.2e Wob @rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob
<10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob
<10.2e Wob 10.2e Wob <10.2e Wob

Onderwerp: RE: werkgroep GZ dinsdag 8 januari

Beste Allen,

Langs deze weg onze 10.2.e voorstellen voor de agenda van de werkgroep GZ:

- * vaststellen en goedkeuring op het 100% VO;
- * vaststellen planning voor de start van de uitwerking DO;
- * inplannen werkgroep met RvB discipline adviseurs en gebruiker van een dagdeel om uitgangspunten en aannames voor DO met elkaar vast te stellen;
- * vaststellen rollen en taken binnen ontwerpteam voor het DO.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Design manager GZ | Senior Mechanical Engineer | ir | M.Sc.

10.2.e

Naritaweg 118 1043 CA Amsterdam Nederland

Postbus 57145 1040 BA Amsterdam Nederland

10.2.e

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e]

Verzonden: maandag 17 december 2018 10:52

Aan: 10.2e Wob <10.2e Wob>; 10.2e Wob
10.2e <10.2e@dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob <10.2e Wob>;
10.2e Wob <10.2e Wob>; 10.2e <10.2e Wob>
CC: 10.2e Wob <10.2e Wob> 10.2e@nijksoverheid.nl; 10.2e Wob

10.2e Wob [redacted]@Rijksoverheid.nl>

Onderwerp: [External] werkgroep GZ dinsdag 8 januari

Beste OT-leden,

Graag wijs ik jullie op de werkgroep GZ die gepland staat voor dinsdag 8 januari. Wegens de vakantie moet het deze week al voorbereid worden. Kunnen jullie een agenda en indien nodig ingekomen stukken verstrekken?

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob [redacted]

Ontwerpmanager Renovatie Binnenhof

Tel: 10.2e Wob [redacted]

10.2e Wob [redacted]

10.2e Wob [redacted]

Van: 10.2e
Aan: 10.2e Wob
Onderwerp: gebruik ruimte AZ
Datum: maandag 4 juni 2018 09:35:22
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)

Goedemorgen 10.2e W.b.,

ik heb de vraag dus weer terug gekregen via Dok architecten, in plaats van dat 10.2 hier mogelijk wat in heeft gezegd. Het volgende is vooralsnog tussen 10.2e en 10.2e Wob afgesproken: TH AZ zit vooralsnog in ruimte 3.07, CTIVD zit in de ruimte bij 10.2e (maar eigenlijk is dit niet groot genoeg als iedereen aanwezig is), en voor Renovatie AZ wordt er een ruimte in de helder beschikbaar gesteld. Dit heeft 10. ook richting 10.2 gemeld.

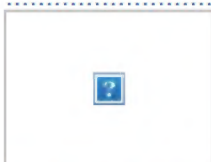
Betreft het laatste weet ik echter niet om hoeveel 2 plekken (minimaal 2 wel) en vanaf wanneer. Voor dit laatste is het verstandig als jij even contact met 10.2e opneemt om na te gaan vanaf wanneer en hoe DOK architecten weer binnen kan komen. Ik begreep van 10.2e W.b. dat bepaalde autorisaties (voor de hoger beveiligde deuren) op de toegangspassen ingetrokken zijn.

Ik zie je vanmiddag ook voor EK en RVS!

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

senior adviseur klimaattechniek

Ministerie van BZK | Rijksvastgoedbedrijf
Directie Transacties & Projecten
Afdeling Architectuur & Techniek

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
 Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

M: 10.2e Wob

E: 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e@rijksoverheid.nl)

Werkdagen: ma, di, wo, do. **Vrijdag vrij.**

<http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>

Voor vragen aangaande monumenten kunt u mailen naar: 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e@rijksoverheid.nl)

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Van: 10.2e Wob

Verzonden: maandag 4 juni 2018 9:30

Aan: 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob ; Liesbeth van der Pol (10.2e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e@dokarchitecten.nl)); 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Onderwerp: gebruik ruimte AZ

Beste 10.2e W.b.,

er is door de projectleiders gesproken met AZ over een ruimte voor de verschillende projectdelen. AZ heeft aangegeven te streven om een ruimte per projectdeel beschikbaar te stellen. Het tijdstip vanaf wanneer al deze ruimten beschikbaar zijn moeten wij nog vernemen van AZ (maar wel zeer binnenkort).

Mijn advies is om hierover contact op te nemen met 10.2e (TM Renovatie). Wij houden elkaar op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

senior adviseur klimaattechniek

Ministerie van BZK | Rijksvastgoedbedrijf
Directie Transacties & Projecten
Afdeling Architectuur & Techniek

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

M: 10.2e Wob

E: 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob@rijksoverheid.nl)

Werkdagen: ma, di, wo, do. **Vrijdag vrij.**

<http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>

Voor vragen aangaande monumenten kunt u mailen naar: 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob@rijksoverheid.nl)

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl]

Verzonden: donderdag 31 mei 2018 13:46

Aan: 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob Liesbeth van der Pol (10.2e Wob@dokarchitecten.nl); 10.2e Wob

Onderwerp: Fwd: gebruik ruimte AZ

Beste 10.2e Wob,

Kun je ons informeren wanneer we terecht kunnen in werkruimte bij AZ, zie eerder verzonden email hieronder.

Ik begreep van 10.2e Wob dat jij dit oppakt, gezien de planning willen we z.s.m. starten.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl)

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl)>

Onderwerp: Doorst.: gebruik ruimte AZ

Datum: 17 mei 2018 16:24:21 CEST

Aan: "10.2e Wob" 10.2e Wob [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob@Rijksoverheid.nl)>

Kopie: 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob@rijksoverheid.nl), "10.2e Wob" <10.2e Wob>,

"10.2e Wob <10.2e Wob>, Liesbeth van der Pol <10.2e Wob @dokarchitecten.nl>

Beste 10.2e Wob,

Begin juni willen we de werkzaamheden voor AZ opstarten. Hieronder hebben we een aantal data voorgesteld voor de OT-Workshop overleggen t.p.v. de werkkamer op de zolder van AZ.

10.2e Wob gaf aan dat dit te proberen in te passen met de overige gebruikers van de werkruimte. Hieruit begrijp ik dat de ruimte niet allen door ons zal worden gebruikt de komende periode.

Los van de onderstaande data willen we van maandag t/m vrijdag samen met onze adviseurs werkzaamheden verrichten t.b.v. het AZ VO-fase document.

Is de AZ zolder ruimte of een andere geschikte ruimte dagelijks voor DOK + adviseurs beschikbaar vanaf maandag 4 juni t/m vrijdag 10 augustus (week 23 t/m week 32)

Graag je reactie op het bovenstaande.

Met vriendelijke groet,

10.2e

W b

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob @dokarchitecten.nl>

Onderwerp: gebruik ruimte AZ

Datum: 17 mei 2018 14:38:09 CEST

Aan: 10.2e Wob @rijksoverheid.nl

Kopie: 10.2e Wob <10.2e Wob @dokarchitecten.nl>

Beste 10.2e Wob,

Hierbij na ons telefonisch overleg onze voorkeurdatta:

dinsdag 12 juni

dinsdag 19 juni

dinsdag 26 juni

dinsdag 3 juli

dinsdag 10 juli

dinsdag 17 juli

dinsdag 24 juli

Graag hoor ik wanneer wij terecht kunnen, alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Pr & Communicatie

niet aanwezig op donderdag na 13.00u en vrijdag

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen en/of onder derden te verspreiden.

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Verzonden: maandag 28 mei 2018 10:36
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob; 10.2e Wob (Eerste Kamer); 10.2e Wob
Onderwerp: RE: BH, deelproject I, werkgroep met DOK

Beste 10.2e Wob,

Je gaf aan in ons telefoongesprek dat dit het moment is dat DOK eens rustig uitlegt wat de bedoeling is van de nieuwe voorstellen en naar onze toelichting op de processen, logistiek en problematiek zal luisteren. Het lijkt me goed om dit in te plannen. Ik hoop dat er ook genoeg tijd is om rond te lopen om de bestaande situatie eens goed te bekijken (hoogteverschillen etc).

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Verzonden: vrijdag 25 mei 2018 18:29
Aan: 10.2e Wob; 10.2e Wob (Eerste Kamer)
CC: 10.2e Wob; 10.2e Wob; 10.2e Wob
Onderwerp: BH, deelproject I, werkgroep met DOK

Hoi 10.2e Wob,

zoals zojuist telefonisch besproken wil Liesbeth graag in een werkgroepbijeenkomst met ons aan tafel om het aanstaande VO en de daarin voorgelegde opties inhoudelijk met jullie te spiegelen. Er zijn inmiddels al een aantal principe-afspraken met elkaar afgestemd, zo begreep ik ook uit onderstaande mail, dus we zouden de werkgroep 4 van 11-06 a.s. hiervoor kunnen gebruiken. Op dat tijdstip heeft Liesbeth echter al een ander overleg in Den Haag staan, maar als we deze werkgroep verplaatsen naar het tijdslot 12u00 – 13u30 dan zou het haar in ieder geval lukken. Komt dat ook uit in jullie agenda? Ik hoor het graag van jullie, dan zorg ik dat e.e.a. snel ingepland staat.

Groet en een fijn weekend!

From: 10.2e Wob
Sent: donderdag 24 mei 2018 17:48
To: 10.2e Wob; @eerstekamer.nl
Cc: 10.2e Wob; @eerstekamer.nl; 10.2e Wob; <10.2e Wob@eerstekamer.nl>; 10.2e Wob
 10.2e Wob >
Subject: RE: plannen werkgroepen EK Renovatie Binnenhof

Beste 10.2e Wob,

Ik wil de agendaverzoeken versturen voor een serie werkgroepen. Daarover is zowel mondelinge en schriftelijke afstemming geweest. Voordat de uitnodigingen daadwerkelijk verstuurd worden ontvang ik graag jouw bevestiging op onderstaande dagen en tijden;

- Werkgroep 4: 11.06 (09.15 – 10.30) voorlopige agenda: voorbereiding renovatiecommissie en bestuurlijke stuurgroep
- Werkgroep 5: 25.06 (09.15 – 10.30) voorlopige agenda: bespreken uitkomsten renovatiecommissie
- Werkgroep 6: 09.07 (09.15 – 10.30) voorlopige agenda: bespreken uitkomsten bestuurlijke stuurgroep

Graag zie ik je reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Adviseur Huisvesting en Vastgoed

10.2e Wob

W b

10.2e Wob

From: 10.2e Wob

Sent: woensdag 16 mei 2018 08:34

To: 10.2e Wob @eerstekamer.nl

Cc: 10.2e Wob @eerstekamer.nl; 10.2e Wob 10.2e Wob >

Subject: FW: plannen werkgroepen EK Renovatie Binnenhof

Geachte heer 10.2e Wob,

In verband met de vakantie van 10.2e Wob reageer ik even op uw email van maandag aan haar. Ik ben een collega van 10.2e Wob, en werk namens het Rijksvastgoedbedrijf aan het project Binnenhof. Bij gelegenheid stel ik me graag even persoonlijk aan u voor.

U stelt in uw mail drie vragen, over het tijdstip van de bijeenkomst, het verzenden van stukken en de status en inhoud van de werkgroepen.

Ik heb dinsdag met 10.2e Wob besproken dat zij het tijdstip van de afspraken met u bespreekt. We begrijpen dat u een aantal afspraken heeft die u niet makkelijk kunt verschuiven.

10.1b

Tot slot: de werkgroepen zijn een onderdeel van de projectorganisatie, waarin we op operationeel, (technisch) inhoudelijk niveau informatie uitwisselen tussen Eerste Kamer, RVB en de ontwerpende partijen. Afgelopen maandag hebben zeker de ontwerpende partijen het overleg als nuttig ervaren, omdat veel informatie over bedrijfstijden, capaciteiten, en benodigde voorzieningen zijn toegelicht. De projectgroep is bedoeld om op tactisch niveau, meer procesgericht, de Eerste Kamer te informeren over het verloop van het ontwerp, en besluitvorming voor te bereiden.

Ik hoop hiermee voldoende antwoord te hebben gegeven op uw vragen, en maak graag bij gelegenheid kennis.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Partner Huisvesting, Vastgoed en
Facility Management

10.2e Wob | 10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "10.2e Wob" (Eerste Kamer) <10.2e Wob @eerstekamer.nl>
Datum: 14 mei 2018 13:13:03 CEST
Aan: 10.2e Wob <10.2e Wob >
Kopie: "10.2e Wob" <10.2e Wob @eerstekamer.nl>, "10.2e Wob" <10.2e Wob @eerstekamer.nl>
Onderwerp: Antw.: [FSI] plannen werkgroepen EK Renovatie Binnenhof [PDI]

Beste mevrouw 10.2e Wob,

De maandagochtend is mijn vaste werkdagdeel bij de Tweede Kamer. Ik heb dan een aantal vaste verplichtingen die ik niet gemakkelijk kan verschuiven. Maandagmiddag is een Eerste Kamer-werkdagdeel, als u dat misschien uitkomt.

Mag ik u dan ook nog vragen om documenten gewoon via de mail te versturen. Ik doe niet mee aan de gezamenlijke werkpool van het RVB en wil dat ook niet.

Kunt u mij tenslotte nog uitleggen wat de status is van de "werkgroep renovatie Binnenhof", we hebben immers ook nog een twee-wekelijks overleg dat heet "projectteam renovatie".

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Stafmedewerker Bedrijfsvoering
 Eerste Kamer der Staten-Generaal
 10.2e Wob @eerstekamer.nl
 10.2e Wob

(Eerste Kamer: maandagmiddag, woensdagochtend en donderdag)

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob]
Verzonden: dinsdag 8 mei 2018 15:36
Aan: 10.2e Wob @rijksoverheid.nl; 10.2e Wob 10.2e Wob (Eerste Kamer)
CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob 10.2e Wob
Onderwerp: plannen werkgroepen EK Renovatie Binnenhof

Beste 10.2e Wob, 10.2e Wob en 10.2e Wob,

Voor de renovatie van het Binnenhof wordt er een serie werkgroepen gepland. Deze werkgroepen zijn bedoelt om u als gebruiker op de hoogte te brengen van de stand van zaken van het ontwerp. Tevens is het voor de architecten en technisch adviseurs een moment om u vragen te kunnen stellen over de Eerste Kamer en haar huisvesting. Het gaat hier om werkgroepen over de renovatie, dus niet over de tijdelijke huisvesting.

Op maandag 23 mei heeft de eerste werkgroep Renovatie Binnenhof plaatsgevonden. Op 14 mei staat de tweede werkgroep gepland. Daarvoor ontvangt u uiterlijk morgenochtend een agenda, een

vragenlijst en een eventuele ingekomen stukken. Ook ontvangt u daarbij de notulen van de werkgroep van 23 mei. Dok architecten zit de werkgroep voor.

Voor het plannen van de serie werkgroepen die volgen na 14 mei stem ik graag me u uw beschikbaarheid af. Het gaat om de volgende dagen:

- Werkgroep 4: 11.06 (09.15 – 10.30) voorlopige agenda: voorbereiding renovatiecommissie en bestuurlijke stuurgroep
- Werkgroep 5: 25.06 (09.15 – 10.30) voorlopige agenda: bespreken uitkomsten renovatiecommissie
- Werkgroep 6: 09.07 (09.15 – 10.30) voorlopige agenda: bespreken uitkomsten bestuurlijke stuurgroep

Ik heb dit reeds besproken met 10.2e Wob . Voor de volledigheid stem ik dat ook graag met jullie drieën af. Graag hoor ik of u alle drie uitkomt. Mochten niet alle dagen uitkomen, dan hoor ik graag of het mogelijk is een vervanger te regelen of dat het akkoord is dat u niet voltallig aanwezig bent. Mocht dat beide niet kunnen dan moeten we zoeken naar een andere dag en tijd.

Hartelijke groet,
10.2e Wob

10.2e Wob

Adviseur Huisvesting en Vastgoed / Ontwerpmanager Binnenhof RVB

10.2e | 10.2e Wob

W b

10.2e Wob

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob @dokarchitecten.nl>
Verzonden: vrijdag 7 december 2018 17:16
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Onderwerp: Re: Werkgroep EK ma. 10 december

Hallo 10.2e Wob

Helaas ben ik net toch nog een naam vergeten.
Zou jij ook 10.2e Wob willen uitnodigen?

Dank je!

Jij ook een heel fijn weekend.

Hartelijke groet,

10.2e Wob
Projectmedewerker

T 10.2e Wob
E 10.2e @dokarchitecten.nl

dok
architecten

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 7 dec. 2018, om 15:11 heeft 10.2e Wob 10.2e Wob @rijksoverheid.nl>
het volgende geschreven:

Hoi 10.2e Wob , dank voor de lijst. De uitnodiging komt er aan. Fijn weekend!

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e @dokarchitecten.nl]
Verzonden: vrijdag 7 december 2018 14:11
Aan: 10.2e Wob
CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob 10.2e Wob ; Liesbeth van der Pol
Onderwerp: Fwd: Werkgroep EK ma. 10 december

Dag 10.2e Wob

Voor de werkgroep maandag zullen namen het OT de volgende mensen aanwezig zijn:

10.2e Wob
10.2e Wob
10.2e Wob

Liesbeth van der Pol

10.2e Wob

10.2e Wob (onder voorbehoud)

Hartelijke groet,

10.2e Wob

Projectmedewerker

T 10.2e Wob

E 10.2e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e@dokarchitecten.nl)

W b

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e@dokarchitecten.nl)>

Onderwerp: Werkgroep EK ma. 10 december

Datum: 30 november 2018 15:35:42 CET

Aan: "10.2e Wob" 10.2e Wob >

Kopie: 10.2e Wob <10.2e Wob>, 10.2e Wob

<10.2e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e@dokarchitecten.nl)>

Wo 10.2e
Dag Wob,

Graag willen wij tijdens de werkgroep EK op 10 december het thema **Optimalisatie installaties
lucht** bespreken.

Zou jij de gebruikers en de RVB genodigden willen informeren?

10.2e Wob heeft aangegeven van het RVB graag 10.2e Wob en 10.2e Wob te willen
uitnodigen.

Hartelijke groet,

10.2e Wob

Projectmedewerker

T 10.2e Wob

E1 [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e@dokarchitecten.nl)

0

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is
toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid
voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by
mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting
from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2e
Aan: 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob
Onderwerp: Re: 1703- Ontwerpteam Verslag 13 - 12.07.2018
Datum: vrijdag 20 juli 2018 21:12:12
Bijlagen: [Dok logo.png](#)
[image001.png](#)

Beste 10.2e Wob,

dank voor je mail,
zie onze antwoorden in rood onder jouw vragen/-opmerkingen

Groeten,

10.2

T 10.2e Wob
M 10.2e Wob

Op 20 jul. 2018, om 15:07 heeft 10.2e Wob 10.2e Wob > het volgende geschreven:

Dag Ellen,
Aldus onderstaande mail ontvangt het RVB vandaag de reactie op het toetsrapport van het OT. Het RVB moet daarnaar kijken en afhankelijk van de vragen organiseren we een of een aantal overleggen tussen het OT en RVB om vragen en antwoorden te verduidelijken.

Dat is fijn. Zoals wij afgelopen dinsdag bij het C-OT hebben aangegeven willen wij deze reacties comprimeren tot één document. 10.2e Wob heeft hier maandag en dinsdag voor gereserveerd. Samen met onze reactie op de planning die we dinsdag doornamen sturen wij dit jullie uiterlijk woensdag. Dit document zal door het RVB beoordeeld worden zodat er meer duidelijkheid is over wat 100% VO behelst.

Komende week is 10.2e Wob aanwezig om het bouwkundige gedeelte te bekijken. Vanuit hem staat reeds het aanbod om een keer met jullie in klein comité aan tafel te gaan om door het ontwerp te lopen. Dit overleg kunnen jullie indien gewenst volgende week organiseren. De week erna is hij met vakantie.

Goed om te weten. Maandag bespreek ik dit met 10.2e Wob. Wij komen daar op terug.

De technisch adviseurs zijn komende week afwezig. De reactie op het toetsrapport kunnen zij vanaf 7 augustus bekijken. In die week nemen 10.2e Wob en ik contact met het OT op om eventuele afspraken te plannen om het toetsrapport nader te bespreken.

duidelijk.

Kan jij zorgen dat je de mail met de link naar de reactie op het toetsrapport stuurt naar 10.2e Wob en 10.2e Wob? Je kunt mij en 10.2e Wob in de cc zetten.

Zullen wij doen. Zoals gezegd zal 10.2e Wob het uiterlijk woensdag versturen.

Goed weekend en tot volgende week.
groeten 10.2e Wob

Groet,

10.2e

W b

From: 10.2e Wob [mailto:10.2e @dokarchitecten.nl]

Sent: dinsdag 17 juli 2018 09:40

To: 10.2e Wob <10.2e Wob @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob

<10.2e Wob >; 10.2e Wob <10.2e Wob >; 10.2e Wob

<10.2e Wob >; 10.2e Wob

10.2e Wob >; 10.2e Wob

10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

<10.2e Wob >; 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob >; 10.2e Wob

j 10.2e Wob >; 10.2e Wob

<10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob

<10.2e Wob @rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob 10.2e Wob >;

10.2e Wob <10.2e >; 10.2e Wob 10.2e Wob

10.2e Wob >; 10.2e Wob <10.2e Wob @rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob

<10.2e @dokarchitecten.nl>; Liesbeth van der Pol e Wob

(10.2e @dokarchitecten.nl) <10.2e @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob

<10.2e @dokarchitecten.nl> W b

Subject: 1703- Ontwerpteam Verslag 13 - 12.07.2018

Beste allen,

Het OT-13 EK en RvS verslag staat [hier](#) op de samenwerkruimten.

Wij hebben in dit OT afgesproken dat ieder OT lid zijn reactie geeft op het Toets Rapport door RVB op VO60% d.d. 16-06-2018.

Dit is [hier](#) in een Word-bestand op de samenwerkruimten gezet door 10.2e Wob.

Graag uiterlijk vrijdag 20-07 jullie stukken op de samenwerkruimten zetten.

Deze input is belangrijk om inzichtelijk te krijgen welke werkzaamheden nodig zijn voor het afronden VO.

Dok coördineert alle input van de OT leden, maakt hier één document van en koppelt dit terug aan het RVB.

Mochten er vragen of opmerkingen zijn dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

M 10.2e Wob

E 10.2e @dokarchitecten.nl

Wob
vrijdag afwezig

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Op 13 jul. 2018, om 13:55 heeft 10.2e Wob

<10.2e Wob @dokarchitecten.nl> het volgende geschreven:

Beste allen,

Het OT-12 EK en RvS document en het verslag ervan staan [hier](#) op de samenwerkruimten.

Met vriendelijke groet,

10.2e

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 26 jun. 2018, om 13:26 heeft 10.2e Wob

<10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl)> het volgende geschreven:

Ontwerpteam deelproject 1; EK/RVS workshop-12

Beste allen,

De thema's die we aanstaande woensdag 04 juli 2018, 10.00-12.00 tijdens de workshop willen behandelen zijn;

1. Concept reactie RVB op VO-60%,
toelichting 10.2e Wob .

Deze staat [hier](#) op de samenwerkruimten.

Reactie hierop per discipline graag doorgeven aan DOK.

2. Bremen - Basalt toelichting begroting VO-60%

3. Slim bezuinigen, input allen bespreken
Graag bevestigen of jullie op bovenstaande datum en tijd aanwezig kunnen zijn.
Met vriendelijke groet,

10.2e

Wob

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl)

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of
bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te
verspreiden.

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; [Liesbeth van der Pol](#); 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e
Onderwerp: RE: 1703-Onderzoek ruimtestaat nulvariant
Datum: woensdag 19 december 2018 13:17:26
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)

Beste 10.2e Wob ,

Dank voor de stukken. 11.1 Wob

Dringend verzoek om nog eens goed te kijken naar het fPvE van EK. Hierin staan de verschillende ruimtes benoemd.

10.1b

11.1 Wob

11.1 Wob

Voorkeursoptie VO60

In de telling voor kantoor (1 persoonswerkplekken en meerpersoons) zien we graag hoe het OT dit ziet/invult. Dwz welke ruimtes zijn voor 1 persoon en zijn ruimtes 10.1b werkelijk voorgesteld voor 6 personen?

Graag ook openbare commissiekamers duidelijk aangeven 10.1b

10.1b

Staat er niet bij namelijk.

Verder lees ik kantoren IO in souterrain als te ver van de PZ zoals we tot dusver van EK teruggekoppeld krijgen in de alternatieve plattegronden die we samen met 10.2 bekijken. Zijn deze stukken inhoudelijk ook met 10.2 besproken? Hij heeft door de overleggen namelijk veel kennis hierover opgebouwd.

Basis IO dicht bij het primaire proces (PZ en aanverwanten), Bv kan worden verdeeld over het complex, commissiekamers in elkaars buurt ivm kleine fracties die van comm. naar comm. racen etc. etc.

NULOPTIE

Mogen we er vanuit gaan dat de Nuloptie donderdag wordt vergeleken met het VO100?

In de toelichting (die verandert door de punten genoemd in deze mail?) nadrukkelijk benoemen waarom er ruimte verdwijnt dwz waarom past het huidige programma straks niet meer in dezelfde ruimte? Wij weten het maar het moet helder in het stuk staan.

11.1 Wob

Worden bovenstaande zaken nog wel meegenomen in het VO dat donderdag verstrekt zal worden?!

Met vriendelijke groet

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek
| Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten
Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag
T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob @rijksoverheid.nl
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e @dokarchitecten.nl]

Verzonden: maandag 17 december 2018 9:42

Aan: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ;
10.2e Wob ; 10.2e Wob ; Liesbeth van der Pol; 10.2e Wob

Onderwerp: 1703-Onderzoek ruimtestaat nulvariant

Beste allen,

[Hierbij](#) deel ik met jullie het onderzoek naar de EK ruimtestaat nulvariant.

Op de samenwerkruimte vind je vier documenten:

- Ruimtestaat Nulvariant
- Ruimtestaat op basis van het Keuze VO
- Analyse van beide ruimtestaten
- Een schriftelijke toelichting

Bij vragen hoor ik het graag.

Hartelijke groet,

10.2e Wob

Projectmedewerker

T 10.2e Wob

E 10.2e @dokarchitecten.nl

W b

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Onderwerp: Re: aantekeningen OT8
Datum: maandag 14 mei 2018 20:59:03
Bijlagen: [image006.png](#)
[image007.png](#)
[image008.png](#)
[image009.jpg](#)
[image010.jpg](#)
[image011.jpg](#)
[image012.jpg](#)
[image013.png](#)

Dag 10.2e Wob,

Ik ben op vakantie, maar toch even een reactie ivm de urgentie van het regelen van de onderzoeken. 10.2e en de technisch adviseurs moeten aangeven waar er onderzoeken nodig zijn. 10.2e kan vervolgens met de aannemer en gemeente regelen dat die worden uitgevoerd. Graag daarover dus afstemming met hem en 10.2e Wob.

10.2e Wob

Op 13 mei 2018 om 23:33 heeft 10.2e Wob
<10.2e Wob @Rijksoverheid.nl> het volgende geschreven:

Dank je 10.2e Wob.

Neem aan dat de aanvraag voor onderzoek via jou (naar RVB) lopen?

11.1 Wob

Met vriendelijke groet

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek |

Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten

Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag

T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob @rijksoverheid.nl

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Van: 10.2e Wob) (<mailto:10.2e Wob>)

Verzonden: vrijdag 4 mei 2018 16:14

Aan: 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob

Onderwerp: RE: aantekeningen OT8

En nog een kleine nabrander voor 10.2e Wob;

Er is ook gesproken over de trap bij de EK. Een 11.1 Wob betoog van Liesbeth en MerkX wat dit object moet worden. Dus daar kan je volgende keer nog even op doorvragen als je dat interessant vind.

10.2e Wob

From: 10.2e Wob

Sent: vrijdag 4 mei 2018 16:03

To: 10.2e Wob ' <10.2e Wob @rijksoverheid.nl>;
10.2e Wob @Rijksoverheid.nl' 10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>

Subject: aantekeningen OT8

Dag 10.2e en 10.2e ,
W b W b

Ik ben afgelopen donderdag naar het OT geweest. Naast 10.2e Wob was er niemand aanwezig namens de RVB, vandaar hier wat korte aantekeningen. Let wel; ik heb vluchtig meegeschreven dus hier en daar moet het wellicht wat genuanceerd worden.

*****

11.1, 10.2e

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text block]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text block]

Groet,

10.2e

W. b.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Adviseur Huisvesting en Vastgoed

10.2e

| 10.2e Wob

10.2e Wob

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e ;
10.2e Wob [Liesbeth van der Poel](#)
Onderwerp: Re: Besluitvormingsproces
Datum: woensdag 20 juni 2018 15:45:14
Bijlagen: [Dok logo.png](#)

Beste 10.2e Wob,

Dank voor de reactie, nog even dit:

- de afspraak van ma 25 juni 9.15-10.30u zal ik uit de agenda halen, kun je een nieuwe uitnodiging sturen met de aangepaste tijd
- waar vindt de afspraak: werkgroep RvS van ma 25 juni 10.30-12.00u plaats?

Ik hoor het graag.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Pr & Communicatie

niet aanwezig op donderdag na 13.00u en vrijdag

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl)

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende bijlagen aan te passen en/of onder derden te verspreiden.

Op 20 jun. 2018, om 15:02 heeft 10.2e Wob <10.2e Wob> het volgende geschreven:

Dag 10.2e Wob,

Zie hieronder onze reactie in rood.

Nog voor jouw aandacht; voor deze onderwerpen is 10.2e Wob niet het directe aanspreekpunt.

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob [<mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl>]

Verzonden: woensdag 20 juni 2018 12:33

Aan: 10.2e Wob ; 10.2e Wob

CC: Liesbeth van der Poel 10.2e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob@dokarchitecten.nl); 10.2e Wob ; 10.2e Wob W b

Onderwerp: Fwd: Besluitvormingsproces

Beste 10.2e, beste 10.2e

Hieronder een overzicht van de ingeplande overleggen en presentaties. Kun je de blauwe data in onderstaande overzicht bevestiging / aanvullen:

Het juist kunnen inplannen van het Dok team voor de AZ/ GZ werkzaamheden kan alleen als we weten wat de komende tijd voor EK / RvS is ingepland.

Werkgroepen:

Do 21 juni - Werkgroep Eerste Kamer 11.00-15.00 is ingepland

Ma 25 juni - Werkgroep Eerste Kamer 9.15-10.30 kan vervallen EK heeft aangegeven niet aanwezig te kunnen zijn, graag bevestigen. Werkgroep wordt verplaatst naar 13 tot 15 uur, locatie Eerste kamer. Wellicht in aanwezigheid van de griffier en 10.2e. Wij begrepen dat Liesbeth ook aanwezig is. Gezien de mogelijke komst van directeur bedrijfsvoering en de griffier is dit noodzakelijk. Op de agenda staan in ieder geval de belangrijkste onderwerpen rondom de demarcatie. Verder is deze werkgroep een vervolg op de agenda van twee weken geleden + bespreken tussentijds geleverde set tekeningen. Gezien de mogelijke aanwezigheid van de griffier stuurt 10.2e de agenda uit. Liesbeth kan agendapunten bij 10.2e aanleveren. Hij verstuurt de agenda morgen.

Ma 25 juni - Werkgroep RvS 10.30-12.00 kan vervallen RvS heeft aangegeven geen werkgroep gewenst tot na de zomer, graag bevestigen. Dit geluid hebben wij niet vernomen van de gebruiker. De werkgroep van maandag 25 juni gaat, zonder tegenbericht, gewoon door.

Di 26 juni - Presentatie aan Kwaliteitsteam 17.30-19.00 Dok heeft agenda ontvangen (nog geen officiële uitnodiging) Deze gaat door. Onderwerp: VO60 deelproject 1. De uitnodiging ontvangen jullie vandaag of morgen vanuit het Atelier Rijksbouwmeester.

Do 28 juni - Presentatie Renovatiecommissie dient Dok + OT-team hierbij aanwezig te zijn? zo ja dan graag datum + tijdstip bevestiging. Presentatie is nodig? juni - Werkgroep RHDHV m.b.t. ICT en AV RvS wanneer is deze gepland, graag datum en tijd bevestigen heeft afgelopen maandag plaatsgevonden

Wo 11 juli - Presentatie aan Qteam niet zeker of deze doorgaat of vervalt, graag reactie. Deze komt te vervallen

Do 12 juli - Korte presentatie Stuurgroep 15.00-16.30 Dok zonder OT-team geeft een 10 minuten presentatie van VO 100% gereed (Definitieve VO 100% gereed kan worden aangeleverd op woensdag 11 juli) Let op, dit is **niet correct**. Het VO60 wordt in de stuurgroep besproken. De presentatie dient ook daarover te gaan, alleen voorkeursvariant. Na de stuurgroep krijgen jullie de besluiten van de stuurgroep gemeld om te verwerken tot een VO100%.

Ma 16 juli - Beslissing Stuurgroep klopt deze datum? Deze datum is de formele terugkoppeling van de stuurgroep door RVB te verwachten.

Daarnaast is het niet bekend wanneer we een officiële reactie van het RVB en de gebruikers kunnen ontvangen op het VO-fase document 60% het concept wordt binnen enkele dagen geleverd. De officiële reactie zal na de stuurgroep plaatsvinden

Graag aangeven wanneer we dit kunnen verwachten.

Met vriendelijke groet,

10.2e

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e @dokarchitecten.nl

1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "10.2e Wob" <10.2e Wob >

Onderwerp: RE: Besluitvormingsproces

Datum: 12 juni 2018 15:11:17 CEST

Aan: 10.2e Wob <10.2e Wob @dokarchitecten.nl>

Kopie: "10.2e Wob" <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl> ,

"10.2e Wob" <10.2e Wob > , 10.2e Wob

10.2e Wob @dokarchitecten.nl> , 10.2e Wob

10.2e Wob

Hoi 10.2e ,

Hieronder mijn reactie.

10.2e

W b

From: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob @dokarchitecten.nl]

Sent: dinsdag 12 juni 2018 11:34

To: 10.2e Wob <10.2e >

Cc: 10.2e Wob <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl> ; 10.2e Wob

10.2e Wob > , 10.2e Wob <10.2e Wob @dokarchitecten.nl> ;

10.2e Wob <10.2e Wob >

Subject: Re: Besluitvormingsproces

Beste 10.2e

Dank voor het overzicht, toch nog wat vragen over de overleggen en presentaties voor de komende tijd; **Het is volgens mij nog niet zeker dat jullie in deze gremia moeten presenteren. 10.2e weet daar het antwoord op maar die is vandaag niet bereikbaar. Hou dus even een slag om de arm.**

- presentatie Q-team 26 juni, gaat deze door, zo ja hoe laat en waar? **Klopt deze is op 26 juni van 17.30 tot 19.00 op Korte Voorhout in de IJsvogelzaal**

- presentatie renovatie cie. 27 juni, gaat deze door, zo ja hoe laat en waar?

Renovatiecommissie is op 28 juli van 15.30 tot 16.30uur.

- korte presentatie voor de Stuurgroep 17 juli door DOK, deze is bij ons ingepland, weet je hoe laat en waar deze plaats vindt? **Bestuurlijke Stuurgroep is op 12 juli van 15.00 tot 16.30uur.**

Gaan de volgende C-OT overleggen door, zo ja hoe laat?

-19/06 : **overall komt dit keer te vervallen. De complexdeel overleggen gaan wel door.**

Wat mij betreft kunnen we samen even kijken of er voor jullie een praktisch moment en plaats is om af te spreken. Ik kan ook een keer naar jullie komen.

-03/07: **gaat door**

-17/07: **gaat door**

-31/07: **gaat door**

Gaan de volgende RCE monumentenzorg overleggen door, zo ja hoe laat? **10.2e heeft jou hier net over gesproken hoor ik. Ik begrijp van haar dat onderstaande momenten doorgaan en jullie afstemming hebben over de agenda.**

-19/06

-03/07

-17/07

-31/07 (Liesbeth op vakantie)

Wat de bouwvak betreft: Dok is gesloten van week 33 t/m week 34. Liesbeth is op vakantie van week 31 t/m week 34. **Ok, helder**

Graag je reactie op het bovenstaande.
Met vriendelijke groet,
10.2e

10.2e Wob
Projectleider

T 10.2e Wob
E 10.2e @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 7 jun. 2018, om 13:27 heeft 10.2e Wob) <10.2e W b> het
volgende geschreven:

Dag 10.2e ,

Het klopt inderdaad dat de planning afwijkt van de daadwerkelijke
afspraken die nu gemaakt worden. Ten opzichte van de planning zijn er de
volgende wijzigingen;

- Renovatiecommissie 1 week later (nog niet gepland)
- Bestuurlijke Stuurgroep 2 weken later (gepland)

Om je meer inzicht te geven in het proces van besluitvorming vind je [hier](#)
een planning van voor de komende weken van complexdeel 1.

Kan je zo verder?

10.2e

W b

From: 10.2e Wob [<mailto:10.2e Wob @dokarchitecten.nl>]

Sent: woensdag 6 juni 2018 14:22

To: 10.2e Wob) <10.2e W b>

Cc: 10.2e Wob <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>

Subject: Besluitvormingsproces

Beste 10.2e

W b

Gisteren tijdens de presentatie hoorde ik 10.2 zeggen dat op 12/07/2018
er een bestuurlijke stuurgroep is gepland onder leiding van Kees Jan de
Jager.

In de planning, die je eerder hebt verzonden, zie hieronder, staat
27/06/2018 benoemd als datum voor het besluit van de bestuurlijke
stuurgroep. Klopt dit?

Het is voor de OT-leden belangrijk te weten wanneer de besluitvorming
compleet is, zodat we de periode waarin de opmerkingen worden
verwerkt kunnen inplannen.

Graag een reactie op het bovenstaande.

Met vriendelijke groet,

10.2e

10.2e

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 7 mei 2018, om 19:38 heeft 10.2e Wob

10.2e Wob > het volgende geschreven:

Beste 10.2e Liesbeth en 10.2e

W b W b
Ter voorbereiding op het overleg van morgen heb ik alle
overleggen geplot in de planning. Ik heb bij ieder overleg
aangegeven welke gebruiker daarbij aanwezig is. Zover mij
bekend heb ik de data toegekend aan de overleggen. In deze
planning staat ook het besluitvormingsproces na het
opleveren van het VO keuzemoment (door 10.2 te
doorlopen proces).

Jullie vinden een PDF op A3 formaat van deze planning [hier](#).

Ik had helaas niet goed in mijn agenda gekeken waardoor ik
morgen niet tussen 11.30 en 12.30 op de Turfmarkt kan zijn.

10.2e sluit in mijn plaats aan. Hij is op de hoogte. Ik kan
W b mbellen.

Graag tot morgen.

Groet,

10.2e

W b

From: 1

Sent: donderdag 3 mei 2018 13:41

To: 10.2e Wob Rijksoverheid.nl>

Cc: 10.2e Wob '10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>;

10.2e @dokarchitecten.nl'

10.2e Wob @dokarchitecten.nl>; 10.2e '

<10.2e Wob @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob

10.2e Wob >

Subject: gebruikersbetrokkenheid

Beste 10.2 ,

Ik heb vanmorgen bij Dok met Liesbeth gesproken over de afstemming met de gebruikers. Daaruit volgde de urgentie om zo snel mogelijk een overleg met jou, 10.2e W.b. Liesbeth en mijzelf te plannen. Het gaat om het volgende;

- De werkgroepen en de ontwerpteams (OT's) blijken voor Dok niet voldoende te zijn om draagvlak te ontwikkelen bij de gebruiker en hun inhoudelijke ontwerp te toetsen. Dit komt doordat in deze gremia enkel het operationeel niveau van de gebruiker betrokken wordt 10.2e 10.2e en 10.2e W.b. W.b. W.b.). De afstemming met het politieke niveau mist (van Boxtel en Visser, 10.2 en Hamilton).
- Er ligt een verzoek vanuit de heer van Boxtel voor een twee wekelijks overleg over de stand van zaken van het ontwerp. Hij vraagt hierbij aanwezigheid van Pieter Dijkmeester, 10.2, Liesbeth en 10.2e W.b. Blijkbaar heeft de gebruiker van de RvS dus ook behoefte aan afstemming op dit niveau.
- Daarnaast hebben we gesproken over een efficiënte tijdsbesteding in relatie tot alle overleggen. Het organiseren van werkgroepen naast de OT's en de monumentencommissies vragen veel tijd van de ontwerpers en adviseurs. Tijd die zij hard nodig hebben om te ontwerpen zodat de planning gehaald wordt. Dok ziet een mogelijke oplossing door de gebruiker op operationeel niveau (zijn 10.2e 10.2e en 10.2 W.b. W.b.) uit te nodigen bij de OT's bij Dok op kantoor.

Komende dinsdag 8 mei hebben we een overleg gepland van 12.00 tot 12.30 om dit met jou te bespreken. Het is urgent omdat de tijd begint te dringen naar de oplevering van het VO van complexdeel 1. Hopelijk kunnen we met zijn drieën tot een oplossing komen.

Hartelijke groet,

10.2e

10.2e Wob

Adviseur Huisvesting en Vastgoed

10.2e | 10.2e Wob

10.2e Wob

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2e

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Onderwerp: RE: BH, deelproject I, vragenlijst RHDHV
Datum: donderdag 19 april 2018 11:20:01
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.jpg](#)
[image003.jpg](#)
[image004.jpg](#)
[image005.jpg](#)
[image006.jpg](#)
[image007.png](#)

Dag 10.2e en 10.2e ,
10.2e b, zie onderstaande mailwisseling over informatie-uitwisseling de komende tijd. Ik heb op de
W b achtergrond afstemming met 10.2e over de afwijkingen en wijzigingen procedures. Daar sluit dit op
aan. W b

10.2e, 11.1

-
-
-

o

Ik werk de afwijkingen/wijzigingenprocedure, formulieren en registers uit tot één pakket. Dit bespreek ik dan graag met jou en 10.2e . Misschien is het goed als jij even aansluit bij het Coördinerend Ontwerpteamoverleg volgende week dinsdag tussen 14.00 en 15.00. Past dat?

10.2e

W b

From: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob @rijksoverheid.nl]

Sent: woensdag 18 april 2018 13:36

To: 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Subject: BH, deelproject I, vragenlijst RHDHV

Beste 10.2e ,

W b Ik heb zojuist even kort contact gehad met 10. m.b.t. de gestelde vragen.

Wij beantwoorden de openstaande vragen² vandaag, met mogelijk morgen nog wat laatste aanvullingen. Wij zullen in onze beantwoording ook nog de informatie opnemen die in het startoverleg gedeeld is, voor zover daar gestelde vragen in de lijst zijn opgenomen. Ik geef je even een seintje wanneer wij klaar zijn.

11.1, 10.2e

Hoe kijk jij hier tegenaan?

Groet,

10.2e

W b

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e]

Verzonden: dinsdag 17 april 2018 19:17

Aan: 10.2e Wob

cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

10.2e Wob

Onderwerp: RE: aanvullende documenten

Beste 10. ,

Je ontvangt morgen de antwoorden op de openstaande vragen. De RVB werkt daar deze dagen aan.

Op je vraag over de kostenraming kom ik donderdag terug.

Groet, 10.2e

From: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob @rhdhv.com]

Sent: vrijdag 13 april 2018 10:08

To: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob

10.2e Wob ; 10.2e Wob <10.2e Wob @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>

Subject: RE: aanvullende documenten

Beste 10.2e ,

Dank voor je acties met betrekking tot de ruimtelijst met bezettingen en gebruikstijden.

Zoals afgesproken tref je hierbij de vragenlijst welke we in het begin van het project aan 10.2e, 10.2e hebben voorgelegd met daarin gemarkeerd onze openstaande vragen: [vragenlijst RHDHV](#)

Kunnen jullie deze vragen ook (laten) beantwoorden?

10.2e , kun je ons het rapport bouwfysica sturen via de samenwerkingsruimte zoals aangegeven op de vragenlijst?

(We moeten namelijk begin volgende week de TO berekeningen starten om in lijn met de OT planning te blijven)

We zullen onze specialist beveiliging een afspraak laten maken met 10.2 (de geheimhoudingen worden z.s.m./vandaag/ maandag ondertekent en opgestuurd).

De kostenraming hebben we gezien, voor de W en E installaties zijn die echter niet gespecificeerd.

Moeten we ervan uitgaan dat deze specificaties niet meer worden aangeleverd?

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob ☐

10.2.e

T 10.2e Wob | M 10.2e Wob | E 10.2e Wob | W www.royalhaskoningdhv.com

HaskoningDHV Nederland B.V., onderdeel van **Royal HaskoningDHV** | 10.2.e

---

From: 1 [mailto:10.2e]

Sent: 9 donderdag 12 april 2018 14:47

To: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Subject: RE: aanvullende documenten

Beste 10. , 10.2e en 10.2e ,

Wij gaan voor jullie achter de ruimtelijst met de bezettingen en een overzicht met de gebruikerstijden aan.

Het PvE 10.1b is in conceptversie in te zien op het projectbureau van het Binnenhof (Turfmarkt).

Daarvoor kunnen jullie een afspraak maken met 10.2e Wob (10.2e Wob @Rijksoverheid.nl).

Wellicht ten overvloede; voor het inzien van dit PvE dienen wel eerst alle VOG's en geheimhoudingsverklaringen te zijn aangeleverd en de contracten ondertekend.

10. , ik heb het document van 10.1b zojuist in de VO EK – RvS map gezet, zie deze [link](#). 10.2e Wob overigens wel toegang tot de andere map (Contract Binnenhof).

Groet,

10.2e

10.2e Wob

Adviseur Huisvesting en Vastgoed

10.2e | 10.2e Wob

10.2e Wob

From: 10.2e Wob [<mailto:10.2e Wob>]

Sent: woensdag 11 april 2018 15:13

To: 10.2e Wob 10.2e Wob>; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob >; 10.2e Wob

<10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob)>; 10.2e Wob 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e Wob)>

Subject: RE: aanvullende documenten

Dag 10.2e,

Wob Bedankt voor de documentenlink. Ik vermoed dat de documenten op een positie staan waar wij geen toegang toe hebben. We kunnen namelijk wel inloggen op de samenwerkingsruimten maar met de ontvangen link krijgen we bijgevoegde melding.

Kun je de documenten verplaatsen naar het onderdeel VO 1^e kamer – RvS?

NB. Graag ontvangen we ook de PvE's 10.1b en een ruimtelijst met de bezetting van het aantal personen en de gebruikstijden van de betreffende ruimten zoals eveneens gisteren (10/4) besproken. Met vriendelijke groet,

10.2e Wob ☐

10.2.e

T 10.2e Wob | M 10.2e Wob | E 10.2e Wob | W www.royalhaskoningdhv.com

HaskoningDHV Nederland B.V., onderdeel van Royal HaskoningDHV | 10.2.e

From 1 [<mailto:10.2e>]

Sent: Woensdag 11 april 2018 13:55

To: 10.2e Wob 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Subject: aanvullende documenten

Beste 10. , 10.2e en 10.2e ,

Zoals gister besproken sturen wij jullie de volgende documenten;

- 10.1b versie 4 ([link](#))
- De Reikwijdte plus aanvullend document (zie link en toelichting in bijgaande email)

Verder is er nog gesproken over het casco onderzoek en de revisietekeningen. Deze volgen nog.
Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Adviseur Huisvesting en Vastgoed

10.2e

10.2e Wob

10.2e Wob

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob
Onderwerp: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK
Datum: zondag 9 december 2018 22:09:51
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)

Graag want Liesbeth legt het nu bij 10.2e neer lees ik (en zij ook¹).

Met vriendelijke groet

W b

1

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek
| Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten

Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag

T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob@rijksoverheid.nl)

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Van: 10.2e Wob [mailto:10.2e Wob]

Verzonden: zondag 9 december 2018 21:12

Aan: 10.2e Wob ; 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob

Onderwerp: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

10.2e

11.1 Wob

Als nu blijkt dat daar een bijeenkomst, een overkoepelend overleg voor nodig is, dan moet die georganiseerd worden.

10.2e en ik kijken morgen even hoe we dit oppakken.

10.2e

W b

Van: 10.2e Wob

Verzonden: zondag 9 december 2018 21:12

Aan: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob

Onderwerp: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

Urgentie: Hoog

11.1 Wob . 11.1 Wob

Ik zou zeggen het verzoek komt van OT en de verschillende coördinerende architecten als zij dit ook als wenselijk/noodzakelijk zien.

Mijn mail was bedoeld om beweging te creëren maar danwel aan de OT zijde.

10.2e 10.2e hoe zien jullie dit?

W b W b
iets vanuit CO-OT overleg?

Met vriendelijke groet

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek
| Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten

Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag
T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob @rijksoverheid.nl
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Van: 10.2e Wob

Verzonden: vrijdag 7 december 2018 6:38

Aan: 10.2e Wob

Onderwerp: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

Hoi 10.2e, even voor de helderheid: is het de bedoeling dat ik hier actie op onderneem?

Groet
W b

Van: Liesbeth van der Pol <10.2e @dokarchitecten.nl>

Verzonden: woensdag 5 december 2018 11:28

Aan: 10.2e Wob <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>

CC: 10.2e Wob <10.2e @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob
<10.2e Wob>; 10.2e Wob <10.2e @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob
10.2e @dokarchitecten.nl>; 10.2e Wob <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>;
10.2e Wob <10.2e Wob @rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob
10.2e Wob @rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob
<10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>; 10.2e Wob 10.2e Wob >

Onderwerp: Re: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

Beste 10.2e

Dank voor je mail,

De ontwerpvisie van de Tweede Kamer in ons uiteraard bekend.

De Ontwerpvisie Binnenhof Noord zoals wij die voor de zomervakantie hebben gedeeld met Monumentenzorg/RCE is ook met 10.2e Wob gedeeld.

Telefonisch heb ik meermalen afstemming gehad met 10.2e Wob.

Er zijn intensieve pogingen gedaan om OT Dok/Rappange en OT OMA/Fritz in november bij elkaar te brengen. Het was agendatechnisch niet mogelijk.

Zoals wij wij ook in onze reactie op het toetsdocument aangegeven heeft onze restauratie architect 10.2e Wob de visie in het format van de TK omgeschreven zodat wij een aanzet tot gelijkkluidende aanpak hebben.

De visie een levend document waarin de gezamenlijkheid van belang is.

Het belang van het overkoepelend overleg is evident.

Ik ga graag in op de suggestie dat het overleg door/bij het Atelier wordt georganiseerd.

Ps, 10.2e, houd rekening met het verlof van 10.2e Wob in de maand December.

W b

Met vriendelijke groet,

Liesbeth van der Pol

T 10.2e Wob

M 10.2e Wob

E 10.2e @dokarchitecten.nl

W b
Dok architecten

Kraanspoor 34

10033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 5 dec. 2018 om 08:56 heeft 10.2e Wob 10.2e Wob @Rijksoverheid.nl> het volgende geschreven:

Beste Liesbeth,

In aanvulling op het overleg gisteren met 10.2 en de terugkoppeling toets RVB op maandag jongstleden op de Turfmarkt betreffende de ontwerpvisie stuur ik dit bericht.

[Bijgaand](#) de geschreven ontwerpvisie van OMA/10.2 voor het VO TK waarin ook wordt gesproken over de BH brede visie en de al dan niet verschillen tussen de afzonderlijke bouwdelen.

Ik neem aan dat deze bekend is? Zaak is dat de Binnenhofbrede visie en die voor de verschillende delen complementair zijn. Daarom de vraag om ook in jullie visie van groot naar klein te werken.

Wanneer de inhoud van de visie gedeeld is zouden jullie deze dan ook willen opnemen in de ontwerpvisie voor jullie bouwdelen?

Wellicht is het raadzaam een apart overleg te plannen waarbij behalve OT Dok/Rappange, OT OMA/10.2 in elk geval ook 10.2e en 10.2e (en mijzelf) betrokken zijn. W b W b

Hoor/lees het graag.

Met vriendelijke groet

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling
Architectuur & Techniek | Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise
Monumenten

Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag
T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E

10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e Wob@rijksoverheid.nl)

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob ; [Liesbeth van der Pol](#); 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob ;
10.2e Wob ; 10.2 [@dokarchitecten.nl](#); 10.2e Wob ; 10.2e Wob
Onderwerp: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK
Datum: maandag 10 december 2018 11:48:37
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)

Beste 10.2e Liesbeth en 10.2e W b ,
Wij zorgen middels het C-OT inderdaad voor de nodige afstemming en organisatie van vervolgstappen. In het C-OT gaan wij inhoudelijk niet de diepte in. Daarvoor lijkt mij een apart overkoepelend gesprek bij het Atelier passend. Liesbeth, ik neem contact op met jou om dit te bespreken en voor te bereiden.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Ontwerpmanager Renovatie Binnenhof

Tel: 10.2e Wob

From: 10.2e Wob

Sent: donderdag 6 december 2018 15:30

To: 10.2e Wob ; Liesbeth van der Pol

Cc: 10.2e Wob) ; 10.2e Wob ; 10.2e Wob

Subject: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

Goed dan ga ik er ook van uit dat daar tevens de afstemming/overeenstemming plaatsvindt. En tevens gezamenlijk een strategie wordt bepaald ten einde goedkeuring hierop te verkrijgen van RVB, RCE en gemeente.

Met vriendelijke groet

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek | Sectie

Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten

Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag

T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](#)

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Van: 10.2e Wob [\[mailto:10.2e](#)

Verzonden: donderdag 6 december 2018 13:40

Aan: Liesbeth van der Pol; 10.2e Wob

CC: 10.2e Wob

Onderwerp: RE: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

Beste Liesbeth en 10.2e W b ,

Goed jullie onderstaande afstemming te lezen. Graag informeer ik jullie dat, mede op verzoek van Liesbeth, de stavaza en vervolgstappen van visie op monument kort aan bod komen in het eerst volgende C-OT.

Groet,

10.2e

W b

From: Liesbeth van der Pol 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](#)>

Sent: woensdag 5 december 2018 11:28

To: 10.2e Wob <10.2e Wob@Rijksoverheid.nl>

Cc: 10.2e Web <10.2e @dokarchitecten.nl>; 10.2e Web

```
10.2e      10.2e Wob      10.2e      @dokarchitecten.nl>: 10.2e Wob
```

10.2e @dokarchitecten.nl>: 10.2e Wob W b 10.2e Wob @Rijksoverheid.nl>:

10.2e Wob <10.2e Wob @rijksoverheid.nl>: 10.2e Wob

<10.2e Wob @rijksoverheid.nl> · 10.2e Wob

10.2e Wob @Bijksoverheid.nl> · 10.2e Wob <n10.2e >

Subject: Re: ontwerpvisie BH breed EK, RVS, AZ irt GZ en irt TK

Beste 10.2e

Dank voor je mail.

De ontwerpvisie van de Tweede Kamer in ons uiteraard bekend.

De Ontwerpvisie Binnenhof Noord zoals wij die voor de zomervakantie hebben gedeeld met Monumentenzorg/RCE is ook met **10.2e Wob** gedeeld.

Telefonisch heb ik meermalen afstemming gehad met 10.2e Wob

Er zijn intensieve pogingen gedaan om OT Dok/Rappange en OT OMA/10.2 in november bij elkaar te brengen. Het was agendatechnisch niet mogelijk.

Zoals wij wij ook in onze reactie op het toetsdocument aangegeven heeft onze restauratie architect **10.2e Wob** de visie in het format van de TK omgeschreven zodat wij een aanzet tot gelijkkluidende aanpak hebben.

De visie een levend document waarin de gezamenlijkheid van belang is.

Het belang van het overkoepelend overleg is evident.

Ik ga graag in op de suggestie dat het overleg door/bij het Atelier wordt georganiseerd.

Ps, **10.2e**, houdt rekening met het verlov van **10.2e Web** in de maand December.

Met vriendelijke groet,

Liesbeth van der Pol

T 10.2e Wob

M 10.2e Web

E 10.2e @dokarchitecten.nl

Dok architecten

Kraanspoor 34

10033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 5 dec. 2018 om 08:56 heeft 10.2e Wob <10.2e Wob @Rijksoverheid.nl> het volgende geschreven:

Beste Liesbeth,

In aanvulling op het overleg gisteren met Floris en de terugkoppeling toets RVB op maandag jongstleden op de Turfmarkt betreffende de ontwerpvisie stuur ik dit bericht.

Bijgaand de geschreven ontwerpvisie van OMA, **10.2** voor het VO TK waarin ook wordt gesproken over de BH brede visie en de al dan niet verschillen tussen de afzonderlijke bouwdelen.

Ik neem aan dat deze bekend is? Zaak is dat de Binnenhofbrede visie en die voor de

verschillende delen complementair zijn. Daarom de vraag om ook in jullie visie van groot naar klein te werken.

Wanneer de inhoud van de visie gedeeld is zouden jullie deze dan ook willen opnemen in de ontwerpvisie voor jullie bouwdelen?

Wellicht is het raadzaam een apart overleg te plannen waarbij behalve OT Dok/Rappange, OT OMA/10.2 in elk geval ook 10.2e en 10.2e (en mijzelf) betrokken zijn.
W b W b

Hoor/lees het graag.

Met vriendelijke groet

10.2e Wob

senior architect/adviseur monumenten/expert rijksvastgoed

10.2e Wob

Rijksvastgoedbedrijf | directie Transacties & Projecten | afdeling Architectuur & Techniek |

Sectie Masterplannen & Transformatie | Expertise Monumenten

Bezoekadres Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postadres Postbus 20952 | IPC440 | 2500 EZ | Den Haag

T 10.2e Wob | bgg 10.2e Wob | E 10.2e Wob @rijksoverheid.nl

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2e Wob

[Redacted content]

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob
Verzonden: dinsdag 19 juni 2018 17:08
Aan: 10.2e Wob, 10.2e @dokarchitecten.nl; 10.2e Wob @dokarchitecten.nl
CC: 10.2e Wob, 10.2e Wob
Onderwerp: agenda werkgroepen EK en RvS maandag a.s.

Beste 10.2e Wob,

Maandag a.s. staan er twee werkgroepen georganiseerd, waar onze gebruikers bij aanwezig zijn. Zou je ruim van tevoren een agenda willen rondsturen voor het overleg?

Indien het onderwerp techniek is, zou je dan de onderwerpen willen ophalen bij 10.1b ?

met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Projectmanager

.....
Directie Transacties en Projecten, Afdeling Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

.....
T 10.2e Wob
10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e@rijksoverheid.nl)

.....
Niet aanwezig op vrijdag

Van: 10.2e Wob
Aan: 10.2e Wob
Cc: 10.2e Wob
Onderwerp: RE: BH, renovatie GZ, reactie toetsing en definitief VO
Datum: maandag 5 november 2018 10:05:20

Dag 10.2e ,

Ik begrijp je verwarring.

Na het ontvangen van de mail van 10.1b heb ik direct opgenomen met Dok. Ik heb hen verzocht hun coördinerende taak hier te pakken en te zorgen voor gebundelde reacties. Vandaar dat de mail van 10.2e daarna kwam waarin alle reacties op het toetsrapport staan. De mail van 10.1b kan je dus als niet verstuurd beschouwen. Ook hun opmerking daarin dat dit 'het VO' betreft moet gecorrigeerd worden. Daarvoor zorg ik tijdens de overleggen die ik nu met de partijen heb voor het opstellen van de planning.

10.2e

W b

From: 10.2e Wob

Sent: zondag 4 november 2018 20:23

To: 10.2e Wob

Cc: 10.2e Wob

Subject: BH, renovatie GZ, reactie toetsing en definitief VO

Hoi 10.2e , ik ontvang eind vorige de twee bijgaande mails. In de één wordt een reactie op de toets door het OT aangekondigd, en in de andere een aangepast / definitief VO van 10.1b Gaat dat goed? Ik verwacht (uitsluitend) van Dok als coördinator zowel een reactie op de toets als een integraal definitief VO, maar niet per se nu al beiden en zeker niet door verschillende partijen in onderdelen aangeboden.

Kan je aangeven wat er verwacht wordt ten aanzien van beide mails? Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

technisch manager renovatie Binnenhof

Rijksvastgoedbedrijf

directie Transacties & Projecten

ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

10.2e Wob

10.2e Wob [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2e@rijksoverheid.nl)

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

---

werkdagen: maandag t/m vrijdag, m.u.v. woensdagmiddag

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2e Wob

10.2e

Dok architecten
Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam

10.2e

Amsterdam, 16 november 2018

Betreft: Reactie Toetsrapport EK/RvS

Beste 10.2e

Hierbij de reactie van het ontwerpteam Eerste Kamer en Raad van State op het toetsrapport d.d. 26 oktober 2018.

In de bijlage:

Reactie Toetsrapport architectuur en bouwhistorie - Dok/Rappange
Reactie Toetsrapport brandveiligheid, installaties en beveiliging - RHDHV
Reactie Toetsrapport discipline constructie - ABT
Reactie Toetsrapport discipline bouwfysica - Peutz
Ontwerpvisie monument EK/RvS - Rappange

Met interieurarchitect Merk X is op dit moment een discussie gaande.

Met vriendelijke groet,

10.2e

Bijlage: Reactie Roetsrapportage Dok/Rappange

Opmerking RVB	Reactie Dok
1/2. Inleiding, samenvatting en conclusies	
	Wij zijn blij dat de betrokkenheid en inzet van het OT is herkend door het toetsteam van het RVB. Met hetzelfde enthousiasme als vermeld in uw samenvatting zullen wij het Voorontwerp in de komende periode afronden. Daarbij zal voldoende ruimte worden gemaakt worden voor dialoog om een effectieve overdracht te laten plaatsvinden. Als opmaat van die dialoog presenteren wij hier onze eerste aanzet.
3.1 Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Eerste Kamer	
<i>Visie op ontwerp en monument</i>	
Een overkoepelende visie op voorgestelde ingrepen in relatie tot het monument ontbreekt. Het ontwerpteam dient hierbij de bij eerdere beoordeling gemaakte opmerkingen te verwerken.	Er ligt een conceptvisie voor deelproject 1. Wij zullen deze visie laten aansluiten op het format van Maarten Fritz voor Deelproject 2 als onderdeel van het VO (zie bijlage Ontwerpvisie Rappange).
<i>Vlekkenplan en logistieke stromen</i>	
Enkele belangrijke ruimten, zoals de bodekamer, zijn niet benoemd;	Voor de afronding van het VO maken wij een ruimtestaat voor EK en RvS waarin alle afzonderlijke ruimten worden benoemd. Het afstemmen met de gebruiker is op dit moment niet mogelijk. Voor het definitief maken van de ruimtestaat is afstemming met de gebruiker noodzakelijk.

<p>Bij beoordeling van het eerdere fasedocument VO-60% is opgemerkt dat een aantal regels uit de Reikwijdte niet zijn verwerkt. Er wordt wederom opgemerkt dat de regels 22 (fietsen), 23 (afval), 150 (toiletten BH1), 405 (parkeren auto) en 159 (fietsen) niet zijn verwerkt. Ook de souvenirwinkel ontbreekt nog;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fietsen (22): De fietsparkeerplekken oppakken als onderdeel van het coördinerend overleg voor het gehele Binnenhof. - Afval (23): Voor de afronding van het VO zullen wij inzichtelijk maken waar in het plan ruimte is voor afval(opslag) en de bijbehorende logistiek, als onderzoek. - Toiletten BH1 (150): Het is ons niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Wij hebben bij BH1 twee bestaande toiletten vervangen door een miva-toilet. - Parkeren auto (405): Wat betreft dit onderwerp en de aanwezigheid van andere voertuigen op het Binnenhof willen wij graag aanhaken bij de ontwikkeling van het Binnenhof als geheel als onderdeel van de coördinerende overleggen, over onder andere de parkeergarage Plein. Het is ons doel de aanwezigheid van auto's op het Binnenhof zoveel mogelijk te weren. - Souvenirwinkel: Wij zullen in de plattegronden van het VO een ruimte voor de souvenirwinkel aanduiden in de vorm van vitrinekasten in het entreegebied.
<p>Het ontwerpteam wordt nogmaals gevraagd om te onderzoeken of en waar een collectieve opslag voor vlaggenmasten gerealiseerd kan worden, aangezien de huidige opslagruimte (fietsenkelder Algemene Zaken in de kelder van de Grafelijke Zalen) komt te vervallen;</p>	<p>De positie van deze opslag oppakken als onderdeel van het coördinerend overleg.</p>
<p>De verificatie van inpassing van de verschillende logistieke stromen, en van een juiste scheiding daarvan, is in het Keuze-VO op hoofdlijnen helder uitgewerkt, echter ontbreekt nog inzicht in en uitwerking van de logistiek van secundaire processen zoals de expeditie van goederen en post.</p>	<p>De logistieke stromen voor expeditie van goederen en post zal als onderdeel van het VO inzichtelijk worden gemaakt. Voor de afronding van dit onderzoek hebben wij afstemming met de gebruiker nodig.</p>
<p><i>Functionele indeling kelder, keuken en uitgifte</i></p>	
<p>De inpassing van de kantoorruimten in de kelder is sterk verbeterd ten opzichte van het eerdere fasedocument VO-60%. Uit de verificatie van het uitgevraagde functionele programma dient nog te blijken of het voorgestelde ruimtelijke en functionele ontwerp van deze ruimten passend zijn voor het beoogde gebruik;</p>	<p>Voor de afronding van het VO maken wij een ruimtestaat voor EK en RvS waarin alle afzonderlijke ruimten worden benoemd. Het afstemmen met de gebruiker is op dit moment niet mogelijk. Voor het definitief maken van de ruimtestaat is afstemming met de gebruiker noodzakelijk.</p>

De functionele indeling van de keukens en uitgifte dient voor afronding van het Voorontwerp te zijn afgestemd met (de cateraar van) de gebruiker;	De functionele indeling pakken wij op in het DO, daaronder vallen ook de positie van de koelopslag en andere opslag- en magazijnruimten.
Een heldere aanduiding van de koelopslag en andere opslag- en magazijnruimten ontbreekt;	Zie hierboven.
De wijze waarop secundaire processen zoals ontvangst, opslag en expeditie van bijvoorbeeld post en goederen plaatsvinden en de inpassing van daartoe benodigde ruimten en voorzieningen dient, voorafgaand aan afronding van het Voorontwerp, met de gebruiker gevalideerd te zijn. Voor de voorgestelde goederenheffer gelden strenge eisen ten aanzien een veilig gebruik, zeker wanneer deze in het (publiek toegankelijke) maaiveld is opgenomen. Dit vergt mogelijk aanvullende voorzieningen die fors ingrijpen in de inrichting van het Buitenhof. De goederenheffer is bovendien op gemeentelijk grond voorgesteld. Het ontwerpteam wordt nadrukkelijk gevraagd om in afstemming met de gebruiker en het Rijksvastgoedbedrijf een alternatief te onderzoeken, of een alternatief uit het VO-60% uit te werken;	Als onderdeel van het VO onderzoeken wij alternatieve oplossingen voor de expeditie. Dit onderzoek hangt samen met de positie van en het aantal toiletten in de kelder. Voor de afronding van dit onderzoek hebben wij afstemming met de gebruiker nodig.
De noodzaak van de nieuwe toiletten in de kelder, alsmede de aantallen, positie en de bereikbaarheid daarvan, dienen voor afronding van het Voorontwerp te zijn aangetoond resp. te zijn afgestemd met de gebruiker. Het toetsteam ziet op deze locatie een mogelijk alternatief voor bovengenoemde goederenheffer of -lift;	Zie hierboven.
De meerwaarde van de open verbinding tussen het kantoorwerkgebied en het facilitaire gebied in de kelder wordt betwijfeld. Hoe wordt voorkomen dat het gebruikscomfort van de kantoorruimten nadelig wordt beïnvloed door processen die in het facilitaire gebied plaatsvinden? Denk daarbij aan geluidsoverlast, de luchtkwaliteit, het thermisch comfort, etc.	Open verbinding kantoorwerkgebied en het facilitaire gebied in de kelder: In het onderzoek naar de expeditie nemen wij de logistieke stromen in de kelder mee.
<i>Functionele indeling derde verdieping</i>	

<p>In het ruimtelijk ontwerp voor de verkeers- en kantoorruimten op de derde verdieping wordt sterk ingezet op het creëren van een hoogwaardige ruimtelijke beleving en hoogwaardig gebruik. Dit wordt gewaardeerd. Er worden echter vraagtekens gezet bij een aantal ingrepen die het ontwerpteam hiertoe voorstelt. Een hoogwaardige ruimtelijke beleving kan ook met zichtbare referenties aan de dakkap gerealiseerd worden, waarbij bijvoorbeeld de spanten in het zicht blijven. Een hoogwaardig gebruikscomfort wordt daarnaast voornamelijk bepaald door aspecten zoals bereikbaarheid, loopafstanden en een goed, passend visueel en thermisch comfort;</p>	<p>Als onderdeel van het VO maken wij een onderzoek naar een ontwerp van de derde verdieping waarbij de bestaande spanten in het zicht blijven. Hierbij wordt ook de vormgeving en zichtbaarheid van de lichtstraat opgepakt. Het ontwerp uit het Keuze VO is een reactie op de wens van de gebruiker om het 'zoldergevoel' te vermijden.</p> <p>Voor de afronding van het VO is een dialoog met het toetsteam over dit zoldergevoel gewenst.</p>
<p>Het ontwerpteam heeft nog onvoldoende overtuigend antwoord gegeven op de bij toetsing van het eerdere fasedocument opgetekende vragen. De zichtbaarheid en de vormgeving van de voorgestelde lichtstraat zijn in het Keuze-VO nog steeds niet voldoende overtuigend onderbouwd. Het in het vorige fasedocument VO-60% voorgestelde alternatief waarbij bestaande spanten worden aangepast is, in tegenstelling tot het verzoek daartoe, ook niet in het Keuze-VO uitgewerkt. Daarnaast wordt de positie van de nieuwe trapverbinding vanaf de tweede verdieping wederom ter discussie gesteld. Het ontwerpteam heeft hiervoor, ondanks heldere aanwijzingen van het toetsteam, geen alternatief voorgesteld.</p>	<p>Reactie RVB op VO60%: "Zijn er geen andere alternatieven denkbaar, bijvoorbeeld een nieuwe onderconstructie van een modern eigentijds juk met daarop en het behoud van het bovenste dakspantdeel?"</p> <p>Pag. 94 uit het VO 60% laat de gevraagde optie zien. Wij doen nu een onderzoek waarin we deze optie 2 ruimtelijk duidelijk maken. Voor de afronding van het VO is een dialoog met het toetsteam hierover gewenst.</p> <p>Als alternatief voor het toevoegen van een nieuwe verdieping in de wandelgang zien wij het behouden van de bestaande trap in de oksel. Om de nieuwe werkkamers te bereiken kan gebruik gemaakt worden van deze trap en het trappenhuis ter plaatse van Binnenhof 1.</p>
<p><i>Nieuwe omloop trappenhuis</i></p>	
<p>In de omloop wordt een voorzetwand tegen de voormalige zuidgevel voorgesteld. Wat is de functie en het beoogde beeld en hoe wordt omgegaan met het historische karakter van deze gevel?</p>	<p>Er is in het ontwerp geen sprake van een voorzetwand op deze plaats. De bestaande gevel blijft volledig in het zicht.</p>

De nieuwe oostgevel van de omloop is overtuigd nog niet. In de verantwoording van deze ingreep wordt geleund op een herhaling van en symmetrie met de gevel van het Mary Stuartkabinet, maar in de uitwerking zijn duidelijke verschillen te zien. Welke motieven hanteert het ontwerpteam? Waarom wordt bijvoorbeeld gekozen voor twee arcaden in plaats van één?	Als onderdeel van het DO zal de indeling van de oostgevel nogmaals onder de loep genomen worden. Bij het KeuzeVO is het uitgangspunt behoud van zoveel mogelijk materiaal.
Nieuwe lift door stijlkamers	
De functionele meerwaarde van de voorgestelde nieuwe lift door de stijlkamers hangt nauw samen met de wijze waarop publiek toegang tot het gebouw wordt verschaft. Nadere uitwerking volgt afhankelijk van een besloten optie. Los daarvan wordt nogmaals geconstateerd dat de functionele meerwaarde van de liftontsluiting van de bovenste kamer van de Mauritstoren niet opweegt tegen de daartoe benodigde ingrepen. De ontsluiting van deze kamer is op de positie van de aanwezige schoorsteen bedacht. Bij beoordeling van de technische haalbaarheid van deze ontsluiting zijn ook kanttekeningen geplaatst, zie 2.10. In nader overleg met de gebruiker en het Rijksvastgoedbedrijf moet in het Voorontwerp worden uitgewerkt op welke wijze de bovenste kamer in de Mauritstoren gebruikt en ontsloten zal worden.	Het bijzondere karakter van deze kamer verantwoordt de integrale toegankelijkheid van deze plek. Dit wordt toegelicht in het Keuze VO op pagina 114.
<i>Ingrepen monument en historische elementen</i>	
Het beoogde gevelbeeld van de nieuwe omloop om het Pieter de Swart trappenhuis vraagt nadere bestudering en architectonische uitspraken, al is het maar om draagvlak te krijgen binnen de vergunningsverlenende gelederen (uitspraken over: wel of niet doorlopende colonnade, hoe de bogen en kolomstellingen en de gevelindeling met de vensters alsmede positie van de dakkapellen);	Nadere uitwerking volgt in het DO.

Het positioneren van een vijftal luchtbehandelingkasten op de zolder boven de plenaire zaal lijkt door het toe te voegen gewicht en de onvermijdelijke trillingen tegenstrijdig met de kapconstructie die al fors versterkt moet worden. En vervolgens hoe wordt het luchtkanalen verloop naar de desbetreffende ruimten? En hoe verhoudt e.e.a. zich ten opzichte van de monumentale waarden die mogelijk in het geding zijn? De haalbaarheid van dit concept kan op basis van het Keuze-VO onvoldoende worden vastgesteld;	Het horizontale verloop van luchtkanalen wordt uitgewerkt in het DO.
De (technische) opname van de staat en reparatie/onderhoudbehoefte van de gevels en daken is niet allen summier maar ook erg optimistisch: dat lijkt in deze fase risicovol.	De (technische) opname zal worden uitgevoerd in de DO-fase.
3.2 Architectuur en bouwhistorische context bij ingrepen Raad van State	
<i>Visie op ontwerp en monument</i>	
Een overkoepelende visie op voorgestelde ingrepen in relatie tot het monument ontbreekt. Het ontwerpteam dient hierbij de bij eerdere beoordeling gemaakte opmerkingen te verwerken.	Zie onder 'Visie op ontwerp en monument' onder 3.1.
Vlekkenplan en logistieke stromen	
Enkele belangrijke ruimten, zoals de opslag meubilair en de opslag keuken, zijn niet benoemd;	<p>Voor de afronding van het VO maken wij een ruimtestaat voor EK en RvS waarin alle afzonderlijke ruimten worden benoemd. Het afstemmen met de gebruiker is op dit moment niet mogelijk. Voor het definitief maken van de ruimtestaat is afstemming met de gebruiker noodzakelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opslag meubels: Opslagruimte voor meubilair is mogelijk in de kelder in plaats van de garderobe voor medewerkers. - Opslag keuken: Opslagruimte voor de keuken wij uit in het DO. In overleg met de gebruiker zal de opslag van de keuken op de verdieping van de Hofzaal een plek krijgen.

De verificatie van inpassing van de verschillende logistieke stromen, en van een juiste scheiding daarvan, is in het Keuze-VO op hoofdlijnen helder uitgewerkt, echter ontbreekt nog inzicht in en uitwerking van de logistiek van secundaire processen zoals de expeditie van goederen en post. Is er nagedacht over de breedte van toegangen, in relatie tot deze processen? En wat is de functie van de deur naar de kelder van de Eerste Kamer? Hoe is de toegangscontrole bij de Raad van State in ruimtelijke zin bedacht? Waar is de opstelplaats van afval- en papiercontainers, en langs welke route worden deze verplaatst? Waar zijn werkkasten bedacht?	In het Keuze VO gaan wij uit van veel representatieve ruimte. Mogelijk kunnen wij nog eens kijken naar het SO waarin op de begane grond en eerste verdieping meer effectieve ruimtes is gevonden ter plaatse van het trappenhuis. 10.1b
Functionele indeling begane grond	
De entree lijkt niet te zijn voorzien van een tochtsluis, of is de gehele entreehal een tochtal? Wordt daarmee dan een passend verblijfscomfort gerealiseerd?	Het gehele entreeportaal kan gezien worden als tochtsluis. De nadere uitwerking hiervan zal plaatsvinden in het DO.
In de kantoren aan de linkerzijde zijn nisjes getekend in de kamer, terwijl in het VO-60% de nisjes met opengewerkte bogen aan de gang geprojecteerd waren. Nu lijken de scheidingswandjes weinig nuttig; wat wordt hier beoogd?	De positie van deze wanden vindt zijn oorsprong in het historisch onderzoek uit het Keuze-VO pagina's 142-144 en 150-152. De keuze om hier wanden te plaatsen is aan de gebruiker.
Is het toilet in de kamer van de kamerbewaarder nu exclusief voor de vicepresident? Het lijkt of hier ook een pantry voor alle gebruikers op deze verdieping geprojecteerd is?	Het toilet is exclusief voor de vice-president. De pantry voor de gebruikers is gesitueerd in de kelder.
De garderobe dient te beschikken over een voorziening voor het ophangen van jassen van leden -op anciënniteit, conform bestaande toestand. Nu staan er alleen twee fauteuils geprojecteerd;	Nadere uitwerking van de garderobe volgt in het DO. De keuze is aan de gebruiker om de huidige garderobe uit BH1 ofwel hier op de begane grond of op de derde verdieping te plaatsen.
De projectie van toiletten roept vragen op: er is onvoldoende draairuimte voor deuren en de verschillende toiletgroepen zijn daarnaast via verschillende, ongelijkwaardige routes te benaderen. Daarnaast ontbreekt er een MIVA-toilet op de begane grond;	De toiletruimtes zelf zijn in het Keuze VO zijn ruim bemeten (1755x1150mm). In overleg met de gebruiker is de positie van de toiletten, als wel een tweede miva-toilet nader te bepalen in het DO. (Ook het SO biedt hierin mogelijkheden.)
Op de plattegrond van de kelder is geen onderscheid tussen verschillende vloerniveaus op te maken, de peilmaten ontbreken;	De peilmaten van de kelder zullen worden toegevoegd aan het VO.

Het voorstel voor het vereffenen van het hoogteverschil tussen de begane grondvloer en het buitengelegen straatwerk van het Binnenhof dient door het ontwerpteam te worden afgestemd met het ontwerp voor de buitenruimten.	De oplossing voor dit hoogteverschil zal in het DO worden afgestemd met het landschapsontwerp voor het gehele Binnenhof.
<i>Functionele indeling kapverdieping met Hofzaal</i>	
De Hofzaal is voor wat haar bruikbaarheid betreft nog onvoldoende inzichtelijk gemaakt. Maatvoering (standaard bezetting versus een jaarlijkse volle bezetting), hoogte, zicht naar buiten, lichtinval en de mogelijkheid van tempering daarvan, de invloed van de verhoogde vloer (ten gevolge van de ontkoppeling van Hofzaal en vergaderzalen van de EK) -alle belangrijk voor het functioneren- zijn onvoldoende duidelijk gemaakt in het Keuze-VO. Een meer gedetailleerd plan is noodzakelijk om dit te kunnen beoordelen of dit voldoet ten aanzien van het beoogde gebruik. Ook de gehele route van binnenkomen tot en met het betreden van de Hofzaal roept tal van vragen waar het ontwerp nog geen concrete antwoord op lijkt te geven;	Wij zullen het ontwerp in meer detail uitwerkingen in het DO. Met name opslag meubilair en opslag keuken zal onze aandacht krijgen.
De open verbinding tussen de ledenkamer en de trap roept vragen op. Welke condities ten aanzien van het gebruikscomfort worden hier voorgesteld?	In overleg met de gebruiker zullen wij in de DO-fase de open verbinding heroverwegen.
De inpassing van de toiletten, en de wijze waarop deze bereikt kunnen worden, verdienen nadere studie.	Wij zullen in het DO binnen de beperkte ruimte zoeken naar de meest passende oplossing, in samenhang met de benodigde ruimte voor techniek.
<i>Ingrepen monument en historische elementen</i>	

<p>De nieuwe entree groeit naar een verschijningsvorm toe die passend is en een aanvulling kan vormen in het rijke palet aan toegangen. Tegelijkertijd roept de huidige vormgeving vragen op: is de toepassing van louvreliken (ook wel store genoemd) wel geëigend, ook in het licht van de naar voren komende zandstenen plint? 10.1b</p> <p>Wordt de belangwekkende gedenksteen niet onnodig visueel afgeschermd? Is de asymmetrie die zo ontstaat niet strijdig met de evenwichtige balans van het huidige gevelbeeld? Vragen waar het ontwerp hoogstens impliciet stelling in neemt. Dit alles vraagt om verder studie;</p>	<p>In het DO zal de entree nader worden uitgewerkt. Als afronding van het VO zullen wij de onderbouwing leveren voor de gekozen objecten. De schijnbaar willekeurige anker-elementen zijn de ruiters van de verwijderde dakkapellen. In het DO zullen wij een dakkapellenbalans opmaken. Deze balans zal uitwijzen of wij de ruiters kunnen gebruiken.</p>
<p>Het nieuwe gevelbeeld met de toegevoegde schijnbaar willekeurig geplaatste anker-elementen roept vragen op. Ook het verwijderen van de bestaande sculpturale dakkapellen en het dakval te voorzien van abstracte sneden ingevuld met minimalistisch gedetailleerde glasvlakken, hoe mooi in zichzelf ook, lijkt sterk afbreuk te doen aan het huidige waardevolle beeld en doet afbreuk aan het samenhangende beeld van de verschillende dakvlakken die heel bewust voorzien zijn van vormverwante 19^e-eeuwse dakkapellen. Een overtuigende toelichting vanuit de architectonische visie respectievelijk restauratie filosofie ontbreekt helaas, terwijl er wel sprake is van aantasting van monumentale waarden;</p>	<p>Wat betreft dit onderwerp verwijzen wij naar de visie op het ontwerp en monument, zoals genoemd onder punt 3.1a. Samenvattend: de slimme demarcatie op sobere wijze zichtbaar maken in de architectuur. In de maak is een aanvullend onderzoek naar de aard en het aantal dakkapellen aan het Binnenhof, dat wij de dakkapellenbalans noemen. Het doel van het onderzoek is het totaal aantal dakkapellen te behouden.</p>
<p>Soortgelijke fundamentele vragen roept het ontwerp op van de ingrepen in het gevelbeeld aan de Hofvijver-zijde, waarbij in het bijzonder het grote nieuwe venster afbreuk doet aan het monumentale gevelbeeld. Deze interventie wordt onvoldoende inhoudelijk onderbouwd, evenmin levert dit een nieuwe overtuigende kwaliteit op;</p>	<p>De onderbouwing van het nieuwe raam aan de Hofvijverzijde is opgenomen in het Keuze-VO. Mogelijke verwarring is ontstaan door verschillende weergaven van het raam in het Keuze-VO. De beelden op pagina's 163 en 178 zijn niet juist en worden vervangen. Pagina 160 geeft het juiste beeld. De bedoeling is om in de lengte van de volledige Hofvijvergevel een bescheiden, vernieuwd raam te maken. Verdere uitwerking volgt in het DO.</p>

De consequenties van het verbouwen van de schildkap tot een asymmetrische zadeldak (Hofvijver-zijde) zijn qua beeld noch qua aansluiting (technisch en architectonisch) inzichtelijk gemaakt. Dat geldt ook voor de andere hellingshoek van de tussenliggende dakvlakken: wat en hoe wordt aangesloten op de trapgevel en hoe beïnvloedt dit het beeld vanaf het Binnenhof?	In het DO zullen wij met respect voor de bestaande trapgevel een aansluiting ontwerpen met het nieuwe dak, waarbij zoveel mogelijk historisch materiaal bewaard blijft.
De majestueuze trap, de wandeling, staat op een keldergewelfdevloer. Die zelfde vloer wordt doorsneden door de liftschacht en een keldertrapopening. Wat betekent dit? Hoe wordt dit constructief maar vooral ook architectonisch opgelost?	De doorsnijding van de vloer wordt constructief opgelost en daarbij zullen oud en nieuw op elkaar aangesloten worden. Verdere uitwerking volgt in het DO.
3.3 Inhoudelijke opmerkingen discipline Bouwkunde	
In het Keuze-VO is zeer beperkt uitwerking opgenomen van een inventarisatie van bouwkundige gebreken en onderzoeksresultaten naar de oorzaak van gebreken. Bouwkundige gebreken kunnen deel uitmaken van het integrale afwegingskader waarlangs ontwerpingrepen kunnen worden verantwoord. Een inventarisatie van bouwkundige gebreken en een onderzoek naar bouwkundige gebreken, alsmede het (globaal) bepalen en uitwerken van raakvlakken met het afwegingskader waarlangs ontwerpingrepen worden verantwoord, dienen onderdeel uit te maken van het Voorontwerp.	Er wordt in het DO een uitgebreide opname gedaan van de bouwkundige gebreken. In het VO is ten behoeve van de budgetbewaking al een globaal onderzoek gedaan.

De integrale toegankelijkheid krijgt in het Keuze-VO gepaste aandacht, maar ziet vooralsnog voornamelijk toe op de fysieke bereikbaarheid en toegang van ruimten in de huisvesting van de Eerste Kamer en de Raad van State. In het Keuze-VO wordt gesteld dat de huisvesting van de Eerste Kamer en de Raad van State 100% integraal toegankelijk is. Dit is niet het geval. Er is bijvoorbeeld niet duidelijk gemaakt hoe het niveauverschil tussen het buitenterrein Binnenhof en het entreegebied van de Eerste Kamer integraal toegankelijk overbruggt is.

In de fase Definitief Ontwerp dient het ontwerp verder te worden uitgewerkt op aspecten bij integrale bruikbaarheid. Denk daarbij bijvoorbeeld aan bedieningselementen en -hoogten, ergonomie en informatievoorzieningen. Hierbij dient de norm ITS (versie 2018) als uitgangspunt.

De integrale toegankelijkheid pakken wij op in het DO in samenhang met het landschapsontwerp van het gehele Binnenhof.

Van: 10.2e
Aan: 10.2e
Cc: 10.2e
Onderwerp: RE: 1703- Renovatie Binnenhof Workshops OT- team deelproject 1: EK/RVS
Datum: maandag 16 april 2018 10:00:13
Bijlagen: [image001.png](#)

10.2e

De planning van de werkgroepen moeten nog afgestemd worden met de gebruiker. Hopelijk gaat het passen zodat onderstaande mail niet te voorbarig is geweest. Voordeel is wel dat iedereen nu alvast deze data in de agenda heeft staan/gereserveerd.

De excel die ik je stuurde heeft 3 tabbladen. Daar zie je dus ook RvS en GZ staan. Ik begreep van 10.2e dat ik RvS per ongeluk 30min had gegeven als overleg. Dat moet uiteraard ook 1 ½ uur zijn. Pas ik nog aan.

10.2e

From: 10.2e [mailto:10.2e@dokarchitecten.nl]
Sent: maandag 16 april 2018 08:55
To: 10.2e

Cc: 10.2e Liesbeth van der Pol 10.2e

Subject: 1703- Renovatie Binnenhof Workshops OT- team deelproject 1: EK/RVS

Beste allen,

Vanaf deze week starten de OT workshops weer voor deelproject 1: EK / RVS.

De planning is drie weken vertraagd, deze zullen we aanpassen en donderdag toelichten.

Met het RVB is de volgende vergader cyclus afgesproken voor het vervolg van de VO-fase:

Ruimtelijke overleggen bij DOK

donderdag 19.04.2018 OT Workshop 9.00-11.00

donderdag 03.05.2018 OT Workshop 9.00-11.00

donderdag 17.05.2018 OT Workshop 9.00-11.00

Tijdens het eerstkomende OT-overleg wordt het volgende besproken: positie en afmetingen techniek ruimtes + terugkoppeling uiterlijke inspectie bestaande toestand

Werkgroep overleggen bij RVB in Den Haag

donderdag 26.04.2018 Werkgroep 9.00-10.30

woensdag 09.05.2018 Werkgroep 9.00-10.30 (woensdag i.p.v. donderdag ivm Hemelvaart)

donderdag 24.05.2018 Werkgroep 9.00-10.30

De uitnodiging voor de werkgroepen wordt verstuurd door het RVB, aangezien de gebruiker bij deze overleggen aanwezig is

Met vriendelijke groet,

10.2

10.2e

Projectleider

T 10.2e

E 10.2e [@dokarchitecten.nl](#)

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Van: 10.2e
Aan: 10.2e
Cc: 10.2e
Onderwerp: Re: Thema's gebruikersoverleg AZ
Datum: woensdag 11 juli 2018 14:13:58
Bijlagen: [Dok logo.png](#)
[Dok logo.png](#)

Beste 10.2e en 10.2e

Wij hebben net kort met 10.2e gesproken over de planning.

Aankomende week is 10 (en evt 10.2e) beschikbaar dus we houden de thema's brandveiligheid, entreegebied en beveiliging aan.

Overleg 3 (24 juli) en overleg 4 (31 juli) vervallen, omdat de gebruikers niet aanwezig kunnen zijn. Daarna is iedereen weer aanwezig en kunnen we weer vragen stellen en overleggen plannen.

Met vriendelijke groet,

10.2e

Projectmedewerker

T 10.2e
E 10.2e @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

On 10 Jul 2018, at 17:08, 10.2e <10.2e @dokarchitecten.nl> wrote:

Beste 10.2e

Dank voor de prettige en nuttige overleggen van vanmorgen, volgens mij ging het heel goed. Daarop aansluitend hebben we met Arup en Dok een voorstel gemaakt voor de te bespreken thema's met de gebruiker. We horen graag op jullie het hiermee eens zijn. We gaan deze morgen met 10.2e bespreken, dus als jullie grote bezwaren zien hoor ik dat graag zo snel mogelijk.

Overleg 2. 17 juli:

- Brandveiligheid en extra vluchttrap (terugkoppeling AZ), we gaan dit morgen nogmaals toelichten aan 10.2e
- Entree gebied, toelichting Dok met duidelijke vragen voor AZ
- Beveiliging, toelichting Arup met duidelijke vragen voor AZ

Overleg 3. 24 juli:

- Entreegebied (terugkoppeling AZ)

- Beveiliging (terugkoppeling AZ)
- Keuken/ personeelsrestaurant, toelichting Dok met duidelijke vragen voor AZ

Overleg 4. 31 juli, zonder Arup:

- keuken/ personeelsrestaurant (terugkoppeling AZ)
- ruimtelijk functioneel (nader in te vullen)

Overleg 5. 7 augustus, zonder Arup:

- ruimtelijk functioneel (nader in te vullen)

Overleg 6. 14 augustus, zonder Dok:

- Techniek (nader in te vullen)

Overleg 7. 21 augustus, zonder Dok:

- Techniek (nader in te vullen)

Overleg 8. Ergens eerste week september:

- presentatie VO

Met name over die laatste graag jullie mening, wellicht moet die wat worden opgeschoven?

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

10.2e

Projectmedewerker

T¹
E^c10.2e @dokarchitecten.nl

Kraanspoor 34

1033 SE Amsterdam

www.dokarchitecten.nl

10.2.e

Van: Griffier Eerste Kamer 10.2.e]
Verzonden: zondag 30 september 2018 18:04
Aan: Postbus RVB Renovatie Binnenhof
CC: jankees.dejager10.2.e 10.2.e Paul Huijts;
10.2.e minvenj.nl; Alkemade, Floris; Dijckmeester, Pieter;
10.2.e
Onderwerp: Re: conceptverslag bestuurlijke stuurgroep renovatie Binnenhof

Geachte heer 10.2.e ,

Graag zou ik in het concept-verslag van de Bestuurlijke Stuurgroep Renovatie Binnenhof van 12 juli 2018 de volgende wijziging willen aanbrengen:

De volgende passage op p. 2-3

10.2e Wob, 11.1 Wob, 10.2g Wob

s.v.p. als volgt wijzigen:

11.1, 10.2g WOB 11.1, 10.2g WOB

Met vriendelijke groet,

10.2.e ,

Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 22 aug. 2018 om 14:33 heeft Postbus RVB Renovatie Binnenhof

10.2.e Rijksoverheid.nl> het volgende geschreven:

Geachte leden van de bestuurlijke stuurgroep renovatie Binnenhof,
Bijgaand ontvangt u namens de secretaris het conceptverslag van het overleg van afgelopen 12 juli 2018.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

projectassistent

.....
Directie Transacties & Projecten
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag
.....

10.2.e

@rijksoverheid.nl
<http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2e Wob

Van: 10.2e Wob 10.2e Wob @dokarchitecten.nl>
Verzonden: vrijdag 29 juni 2018 13:45
Aan: 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob ;
10.2e 10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e
10.2e Wob 10.2e Wob 10.2e Wob ;
10.2e ; Liesbeth van der Pol (10.2e Wob @dokarchitecten.nl); 10.2e Wob
10.2e Wob

Onderwerp: Re: 1703- Renovatie Binnenhof Ontwerpteam Workshop 7-02.07.2018

Beste Allen,

Het verslag van het overleg van vorige week kunnen jullie 10.1.b vinden op de samenwerkruimte.

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob
Projectmedewerker

T 10.2e Wob
E1 @dokarchitecten.nl
0

dok
architecten

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende
bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Op 28 jun. 2018, om 11:33 heeft 10.2e Wob 10.2e Wob het volgende
geschreven:

Beste 10.2e Wob ,

Wij zullen maandag aanwezig zijn.

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 27 jun. 2018 om 13:30 heeft 10.2e Wob 10.2e Wob @dokarchitecten.nl> het
volgende geschreven:

Ontwerpteam deelproject 3; GZ workshop-7

Beste allen,

De thema's die we volgende week maandag 02 juli 2018, 9.00-11.00 tijdens deze workshop willen behandelen zijn;

- 10.1b reactie op vragen 10.1b m.b.t. installaties en constructie
- Planning VO 60% voor 12.07.2018 t.b.v. presentatie stuurgroep
- Doornemen ingrepen t.b.v. opstellen bouwkosten

Graag jullie input voor maandag op de samenwerkruimten plaatsen.

Met vriendelijke groet,

10.2e

Wob

Met vriendelijke groet,

10.2e Wob

Projectleider

T 10.2e Wob

E 10.2e Wob [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2e.Wob@dokarchitecten.nl)

Kraanspoor 34
1033 SE Amsterdam
www.dokarchitecten.nl

Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht en/of bijbehorende bijlagen aan te passen, te kopiëren en/of onder derden te verspreiden.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e
Cc: 10.2.e ; "Liesbeth van der Pol"; 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: RE: aanpassingen
Datum: vrijdag 1 maart 2019 10:05:07
Bijlagen: [image001.png](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)

Beste 10.2.e

Akkoord zo; ik stuur je zo de info over 10.2.g.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van der Steenhoven advocaten N.V.
Herengracht 582 | 1017 CJ Amsterdam
10.2.e | T +31 20 607 79 79
10.2.e | www.vandersteenhoven.nl

Van der Steenhoven advocaten is gespecialiseerd in:

Arbeidsrecht
Ondernemingsrecht/Contractenrecht
Intellectueel eigendomsrecht/ICT, media en reclame
Privacyrecht
Civiele procedures

Kijk voor meer informatie over ons internationale netwerk op www.lawworld.com

---

Dit bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten en/of informatie die is beschermd door een beroepsgeheim. Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u niet de geadresseerde van dit bericht bent, verzoeken wij u dit direct aan de verzender van dit bericht te melden en dit bericht te vernietigen zonder van de inhoud kennis te nemen. Het is niet toegestaan de inhoud van dit bericht te kopiëren en/of onder derden te verspreiden. Van der Steenhoven advocaten N.V. is gevestigd te Amsterdam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34313169. Van der Steenhoven advocaten N.V. geldt als opdrachtnemer, niet haar individuele advocaten. Opdrachten worden uitsluitend aanvaard onder toepasselijkheid van onze algemene voorwaarden, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.vandersteenhoven.nl. Op verzoek wordt een exemplaar kosteloos toegezonden.

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 28 februari 2019 18:28

Aan: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e

cc: 10.2.e ; 'Liesbeth van der Pol' ; 10.2.e ; 10.2.e

Onderwerp: RE: aanpassingen

Beste 10.2.e,

Ik begreep van 10.2.e dat we het eens zijn over de teksten. De woordvoeringslijn lezend zie ik dat het duidelijker wordt door de volgorde aan te passen. Ik heb de teksten niet gewijzigd maar onderstaand in andere volgorde gezet. Mee eens om hem zo te gebruiken?

- DOK was van begin 2017 tot begin 2019 betrokken bij de renovatie van het noordelijk deel van het Binnenhof, dat bestaat uit de bouwdelen van de Eerste Kamer, de Raad van State, het ministerie van Algemene Zaken en de Grafelijke Zalen. Het Rijksvastgoedbedrijf had DOK hiervoor op basis van hun expertise gekozen en gecontracteerd.
- DOK was benoemd als architect voor de renovatie van de Eerste Kamer, Raad van State en het ministerie van Algemene Zaken. Liesbeth van der Pol (DOK Architecten)

vervulde de rol van coördinerend architect. Zij werkte daarbij nauw samen met architect Ellen van Loon (Office for Metropolitan Architecture, OMA), verantwoordelijk voor het gebouwdeel Tweede Kamer, en Joop Paul (ingenieursbureau Arup) als coördinerend technisch adviseur.

- DOK heeft naar tevredenheid van het RVB een Structuurontwerp (SO) en Voorontwerp (VO) geleverd. Hierin heeft Dok o.a. voorstellen gedaan voor een verbeterde toegankelijkheid en duidelijkere indeling van de gebouwen door gebruikers gedeeltelijk op andere plekken op het Binnenhof te huisvesten, en eerder verborgen monumentale gebouwdelen, zoals de Hofkapel, weer bruikbaar te maken.
- Nu de hoofdlijnen staan voor het noordelijk deel van het Binnenhof, rondt DOK zijn werkzaamheden af. De verschillende deelarchitecten zullen in samenwerking met de uitvoerende partijen het ontwerp verder uitwerken tot een uitvoeringsgereed plan. Verdere overall coördinatie voor dit deel van het Binnenhof door DOK is daardoor niet langer nodig.
- Een kwaliteitsteam onder leiding van rijksbouwmeester Floris Alkemade toetst op hoofdlijnen de architectonische, restauratieve, stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteit van de renovatieplannen. Dit team let op de samenhang tussen de verschillende gebouwdelen en de samenhang van het Binnenhof met gebouwen in de omgeving en de openbare ruimte rond het Binnenhof-complex.

Groet,

10.2.e

10.2.e

senior procesmanager

**Afdeling
Directie Transacties & Projecten (T&P)
Rijksvastgoedbedrijf**

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

T | 10.2.e

M | 10.2.e [@rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@rijksoverheid.nl)

W | <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Van: 10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>

Verzonden: donderdag 28 februari 2019 16:26

Aan: 10.2.e [.nl](mailto:10.2.e.nl)>; 10.2.e

10.2.e [@minbzk.nl](mailto:10.2.e@minbzk.nl)>; 10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>

cc: 10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>; 'Liesbeth van der Pol'

10.2.e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2.e@dokarchitecten.nl)>; 10.2.e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2.e@dokarchitecten.nl)>; 10.2.e

10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>

Onderwerp: RE: aanpassingen

Beste 10.2.e,

Bijgaand de aangepaste documenten, met jou opmerkingen verwerkt.

Betreft de toevoeging over de Rijksbouwmeester: deze heb ik teruggeplaatst. Het past echter niet, volgens ons, dat DOK

pro-actief communiceert over de rol die de Rijksbouwmeester vervult in het project. Ook niet omdat de Rijksbouwmeester niet de rechtstreekse vervanging is van DOK.

Betreffende de betrokkenheid van de aannemer, die is momenteel nog in een verkenningfase.

Ik hoop dat eea nu akkoord is? Ik bel je er ook even over op.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e >

Verzonden: donderdag 28 februari 2019 09:32

Aan: 10.2.e @minbzk.nl; 10.2.e

10.2.e @Rijksoverheid.nl; 10.2.e 10.2.e @Rijksoverheid.nl>

CC: 10.2.e @Rijksoverheid.nl; 'Liesbeth van der Pol'

<10.2.e dokarchitecten.nl>; 10.2.e @dokarchitecten.nl>

Onderwerp: FW: aanpassingen

Beste 10.2.e ,

Wij dachten er na de mailwisselingen vorige week uit te zijn dus deze nieuwe aanpassingen hadden we niet verwacht.

Een paar opmerkingen per document voordat ik daar weer een mark-up in aanbreng:

VSO:

- Toevoeging in considerans is ok
- Correctie art 1 is ok
- Doorhaling slotartikel is niet akkoord, dit is één van de essentiële zaken van de beëindigingsafspraken (tekst is deels van Staat afkomstig)

Woordvoering STAAT/RVB

- Essentieel dat DOK als architect vermeld blijft
- Vermelding uitvoeringsfase ipv aannemer kan wel, hoewel, zoals DOK waarneemt aannemers wel rondlopen
- De slottoevoeging over Rijksbouwmeester veronderstelde mede een geruisloze overgang, dus waarom die weggehaald?

Communicatie DOK

- Dat "slimmer" in de woordvoering van de STAAT er uit is begrijp ik wel, maar voor de werkwijze en communicatie van DOK, dient dat wel te blijven en lijkt me ook niet schadelijk voor Staat/RVB
- Ik begrijp dat "Ridderzaal-complex" steeds is weggehaald omdat dat dubbel is t.o.v. Grafelijke Zalen, wat wel blijft staan; dat laatste is ook essentieel omdat DOK/ LvdP los van coördinatie bijna 2 jaar ook daaraan gewerkt heeft

Ik hoor graag,

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van der Steenhoven advocaten N.V.

Herengracht 582 | 1017 CJ Amsterdam

10.2.e | T +31 20 607 79 79

10.2.e | www.vandersteenhoven.nl

Van der Steenhoven advocaten is gespecialiseerd in:

Arbeidsrecht

Ondernemingsrecht/Contractenrecht

Intellectueel eigendomsrecht/ICT, media en reclame

Privacyrecht

Civiele procedures

Kijk voor meer informatie over ons internationale netwerk op www.lawworld.com

Dit bericht kan vertrouwelijke informatie bevatten en/of informatie die is beschermd door een beroepsgeheim. Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u niet de geadresseerde van dit bericht bent, verzoeken wij u dit direct aan de verzender van dit bericht te melden en dit bericht te vernietigen zonder van de inhoud kennis te nemen. Het is niet toegestaan de

inhoud van dit bericht te kopiëren en/of onder derden te verspreiden. Van der Steenhoven advocaten N.V. is gevestigd te Amsterdam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34313169. Van der Steenhoven advocaten N.V. geldt als opdrachtnemer, niet haar individuele advocaten. Opdrachten worden uitsluitend aanvaard onder toepasselijkheid van onze algemene voorwaarden, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. De algemene voorwaarden zijn te raadplegen op www.vandersteenhoven.nl. Op verzoek wordt een exemplaar kosteloos toegezonden.

Van: 10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>

Verzonden: woensdag 27 februari 2019 17:44

Aan: Liesbeth van der Pol 10.2.e [@dokarchitecten.nl](mailto:10.2.e@dokarchitecten.nl)>; 10.2.e

10.2.e [.nl](mailto:10.2.e.nl)>

cc: 10.2.e [@minbzk.nl](mailto:10.2.e@minbzk.nl)>; 10.2.e

10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>; 10.2.e

10.2.e [@Rijksoverheid.nl](mailto:10.2.e@Rijksoverheid.nl)>

Onderwerp: FW: aanpassingen

Liesbeth, 10.2.e

Hierbij onze opmerkingen op de woordvoeringslijn. Als jullie akkoord zijn, zouden we dit graag willen communiceren, liefst nog deze week. Uiteraard past het dat Liesbeth eerst haar architecten en adviseurs op de hoogte stelt.

Bijgaand ook de vaststellingsovereenkomst, er is nog één toevoeging ter verduidelijking gemaakt en een enkele spelfout gecorrigeerd. Hij is verder geheel akkoord bevonden.

Als jullie verder akkoord zijn met de vaststellingsovereenkomst, dan zullen wij de overeenkomst tekenen en jullie doen toekomen ter ondertekening.

Graag jullie bericht!

Groet,

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Bericht website / brief aan gebruikers en samenwerkingspartners

Van 2017 tot 2019 heeft DOK architecten met veel plezier gewerkt aan het Structuurontwerp en Voorontwerp van het noordelijk deel van het Binnenhof, dat bestaat uit de bouwdelen van de Eerste Kamer, de Raad van State, het ministerie van Algemene Zaken en de Grafelijke Zalen. De verbouwing van het volledige Binnenhof complex is een prachtige taak en uitdaging die de komende jaren gaat plaatsvinden en het was een groot genoegen om hier bij betrokken te zijn geweest in deze stadia.

Op basis van onze expertise en ervaring zijn wij door het Rijksvastgoed Bedrijf betrokken bij deze verbouwing. Wij zijn trots op de ontdekkingen en voorstellen die wij hebben gedaan, zoals de mogelijkheid om de verborgen restanten van de Hofkapel en andere monumentale ruimten weer zichtbaar te maken. En tevens onze voorstellen voor verbeterde toegankelijkheid en slimmer gebruik van de gebouwen door gebruikers op andere plekken op het Binnenhof te huisvesten. Een voorbeeld hiervan is ons voorstel om de Raad van State te gaan huisvesten in de nieuw te ontsluiten monumentale Hofkapel.

Inmiddels is het Structuurontwerp en het Voorontwerp afgerond. Diverse architecten, zoals de interieurarchitect en restauratiearchitect, gaan nu de verdere details uitwerken om te komen tot een uitvoeringsgereed ontwerp. Onze rol als coördinerend architect komt hiermee ten einde. We willen jullie van harte bedanken voor de prettige samenwerking de afgelopen periode en kijken uit naar een voorspoedige voortgang.

Met vriendelijke groet, mede namens mijn collega's,

Liesbeth van der Pol
DOK architecten

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan de leden van

Buiten reikwjdte

Rijksvastgoedbedrijf

bureau dg

Korte Voorhout 7

Postbus 16169

2500 BD Den Haag

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Contactpersoon

10.2.e

@
rijksoverhe d.nl

verslag

Buiten reikwijdte

Datum

28 februari 2019

Vergaderdatum en-tijd

22 februari 2019 13:30-15.15 uur

Vergaderplaats

Eerste Kamer, Binnenhof 22

Aanwezig

Jan Kees de Jager – voorzitter

Remco Nehmelman – griffier Eerste Kamer

Simone Roos – griffier Tweede Kamer

Paul Huijts – secretaris-generaal Algemene Zaken

Annet Bertram – directeur-generaal Rijksvastgoedbedrijf

Floris Alkemade – Rijksbouwmeester

10.2.e – directeur Huisvesting, Renovatie en Financiën Tweede Kamer

10.2.e – directeur Huisvesting a.i. Tweede Kamer

10.2.e – directeur bedrijfsondersteuning Raad van State

10.2.e – directeur DFEZ, Algemene Zaken

10.2.e – hfd. Bewaking en beveiliging NCTV

10.2.e – hoofd bedrijfsvoering Eerste Kamer

10.2.e – Rijksvastgoedbedrijf, adviseur

10.2.e – plv. secretaris bestuurlijke stuurgroep

Afwezig

Pieter Dijkmeester – projectdirecteur Binnenhof Rijksvastgoedbedrijf

Buiten reikwijdte

10.2.e

Buiten reikwijdte

Datum

28 februari 2019

[Redacted text block containing multiple paragraphs of information, all obscured by yellow bars.]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block containing multiple paragraphs of information, all obscured by yellow bars.]

Buiten reikwijdte

Datum

28 februari 2019

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

5. Voorontwerp TK

De heer 10.2.e stelt dat de Tweede Kamer geen mening heeft over het in het memo genoemde proces. Dat is de verantwoordelijkheid van het Rijksvastgoedbedrijf. Tevens stelt hij een tekstwijziging voor onder punt 4 van het memo. Op basis van dit voorstel wordt het voorstel als volgt gewijzigd:

1. De heer voert zijn review uit;
2. De heer presenteert zijn review in het presidium van de Tweede Kamer;
3. Het presidium van de Tweede Kamer overlegt met de griffier en mevrouw 10.2.e over zijn review;
4. Het Rijksvastgoedbedrijf zal vervolgens, na consultatie van de gebruiker, een beslissing nemen over de review van de heer 10.2.e en de mogelijk consequenties hiervan voor het voorontwerp.

De heer 10.2.e verzoekt, zoals vorige week besproken in het projectteam, om de review die eind februari gereed is, in de planning op te nemen. In maart vindt

hierover besluitvorming plaats. De heer 10.2.e zegt toe de planning met dit punt aan te passen.

Datum
28 februari 2019

De heer 10.2.e heeft nog de volgende opmerking per e-mail nagezonden:

Citaat

"Voorlopig ontwerp gebouwdeel N en definitieve architectenopdrachten op te stellen dan wel aan te passen op basis van nieuwe FPVE, uitkomsten review en met TK afgestemde resultaten, RVB toetsing, conform planning besproken in projectteam." Einde citaat.

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Datum
28 februari 2019

[Redacted text line]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Datum

28 februari 2019

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Van: 10.2.e
Aan: "Liesbeth van der Pol"
Cc: 10.2.e [Dijkmeester, Pieter](#)
Onderwerp: RE: verzoek aanvullende mails door te sturen
Datum: dinsdag 18 december 2018 09:18:12

Beste Liesbeth,
Dank voor je mail zoals je die vrijdag aankondigde.
Ik stel voor dat jij rechtstreeks de mail aan EK stuurt.

11.1

De mail aan RvS sluit niet aan bij het voornemen van het RVB hoe we de volgende fase ingaan. 11.1

Met vriendelijke groet en fijne feestdagen gewenst.

10.2.e

10.2.e

Afdeling
Directie Transacties & Projecten (T&P)
Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20952 | 2500 EZ | Den Haag

10.2.e

W | <http://www.rijksvastgoedbedrijf.nl>

Het Rijksvastgoedbedrijf zet vastgoed in voor de realisatie van rijksoverheidsdoelen, in samenwerking met, en met oog voor de omgeving.

Van: Liesbeth van der Pol 10.2.e @dokarchitecten.nl]

Verzonden: maandag 17 december 2018 14:34

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: verzoek aanvullende mails door te sturen

Beste 10.2.e,

Dank voor je telefoontje van afgelopen vrijdag.

Wij spraken kort over de stand van zaken van de declaraties maar ook over de mail die jij aan de griffier van de EK stuurde met de vraag of hij mij zou willen spreken.

Ik was heel blij met die geste van jouw kant en zou er graag op aanvullen via het RVB.

Hierbij de aanvullende mail aan de Eerste Kamer die ik ter ondersteuning van jouw mail zou willen laten sturen door het RVB/jou.

Wij hebben het ook nog gehad over de andere deelprojecten. Ik ben zo vrij geweest die aanvullende mails voor RVS en AZ hierbij te doen zodat jij je mening daarover kunt geven.

Afhankelijk van jouw goedkeuring zou je je de mails kunnen doorzetten. De manier waarop jij ze zou willen doorzetten laat ik graag aan jou over.

Graag hoor ik of je de mails kan goedkeuren en wilt doorzetten,

Met vriendelijke groet,

Liesbeth van der Pol

10.2.e, 11.1 Wob

In afwachting van uw reactie verblijf ik met vriendelijke groet,

Liesbeth van der Pol

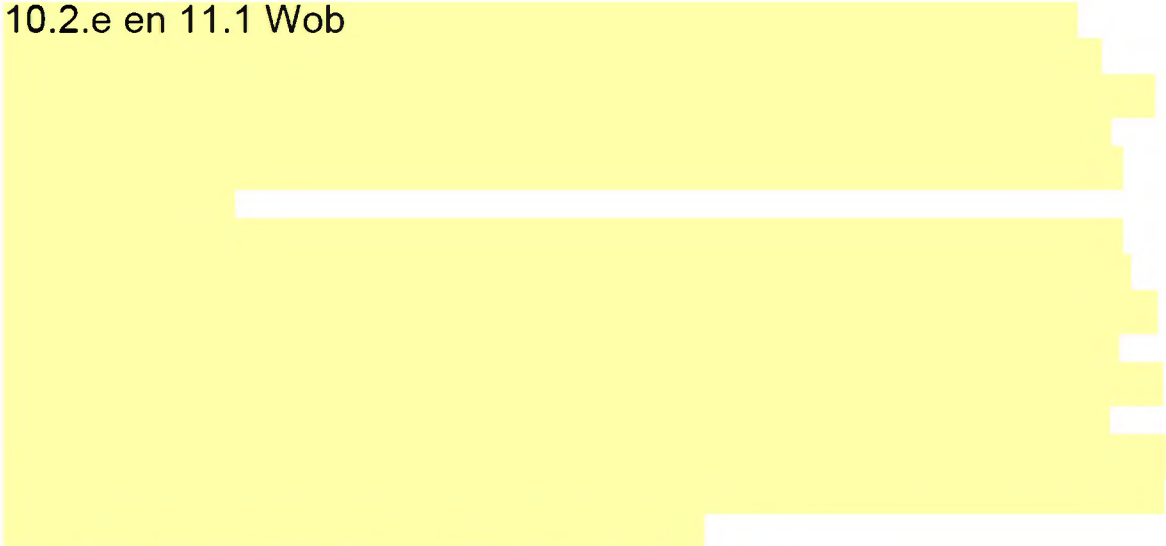
10.2.e en 11.1 Wob

In afwachting van uw reactie verblijf ik met vriendelijke groet,

Liesbeth van der Pol

10.2.e en 11.1 Wob

10.2.e en 11.1 Wob

In afwachting van uw reactie verblijf ik met vriendelijke groet,

Liesbeth van der Pol

10.2.e

dokarchitecten.nl

Rijksvastgoedbedrijf
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
 Koninkrijksrelaties*

**Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG**

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

10.2.e

@Rijksoverheid.nl

Datum

2 augustus 2018

Status

Concept

verslag

Betreft Buiten reikwijdte

Locatie Eerste Kamer, Commissiekamer 2, Binnenhof 22

Vergaderdatum en -tijd 12 juli 2018 van 15.00 – 16.30 uur

Aanwezig Jan Kees de Jager - Voorzitter
 Geert Jan Hamilton – griffier Eerste Kamer
 Simone Roos – griffier Tweede Kamer
 Rob Visser – secretaris Raad van State
 Paul Huijts – secretaris-generaal ministerie van Algemene Zaken
 10.2.e – NCTV
 Floris Alkemade – rijksbouwmeester
 10.2.e – hoofd bedrijfsvoering Eerste Kamer
 10.2.e – directeur Bedrijfsvoering Raad van State
 10.2.e – directeur Bedrijfsvoering Algemene Zaken
 Pieter Dijckmeester – projectdirecteur Rijksvastgoedbedrijf
 10.2.e – secretaris bestuurlijke stuurgroep

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

**Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG**

Datum
2 augustus 2018

4. Demarcatie

- De voorzitter geeft een toelichting op het demarcatievoorstel en de heer Alkemade schetst aanvullend de hoofdlijnen en voor- en nadelen hiervan. De bij het programma gehanteerde uitgangspunten sober, doelmatig en slim zijn het uitgangspunt geweest voor de gewijzigde demarcatie. Omdat 70% van het renovatiebudget is bestemd voor de vervanging van installaties en overige gebreken om te voldoen aan wet- en regelgeving, is met name het uitgangspunt "slim", het aangrijpingspunt geweest voor de demarcatie. De nu voorgestelde demarcatie sluit beter aan bij de architectonische logica van het gebouw, de beveiliging en brandveiligheid.
- De heer Huijts benadrukt, 11.1 WOB

Dit wordt bevestigd door het RVB; de gezamenlijke voorzieningen worden hierdoor wel mogelijk gemaakt.

- Dit punt is gecorrigeerd bij e-mail d.d. 30-09-2018 18 04. Deze is terug te vinden onder de titel "Doc.??? 20180930 Re conceptverslag Bestuurlijke stuurgroep renovatie Binnenhof"

Dit punt is gecorrigeerd bij e-mail d.d. 30-09-2018 18 04. Deze is terug te vinden onder de titel "Doc.??? 20180930 Re conceptverslag Bestuurlijke stuurgroep renovatie Binnenhof"

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Datum

2 augustus 2018

- De heer Hamilton stelt voorts, **11.1 WOB**

Niettegenstaande deze bezwaren gaat de Eerste Kamer akkoord met het demarcatievoorstel, mits wordt voldaan aan een waarborg naar het personeel. Namelijk, dat voor het personeel arbo-technische en klimatologische goede kantoorvoorzieningen worden gerealiseerd. **11.1**

WO

- Mevrouw Roos bevestigt **11.1 WOB**

- De heer Huijts is van mening dat **11.1 WOB**

Wel is voor de heer Huijts een belangrijk criterium tot instemming, dat de kwaliteit voldoet aan gestelde normen en het buitenaanzicht vanaf de Lange Vijverberg gezien alleen onopvallend wijzigt in lijn met de huidige historische uitstraling van het Binnenhof. Geen architectonische noviteiten derhalve in de vorm van bijvoorbeeld glazen wanden e.d.

- Mevrouw **10.2.e** onderkent vanuit de NCTV- beveiligingsoptiek geen bezwaren en stemt in met het voorliggend demarcatievoorstel.
- De heer **10.2.e** sluit aan bij de karakterisering van de heer Huijts t.a.v. de inhoudelijk intelligente oplossing en stemt in met het demarcatievoorstel mits niet alleen de financiële kaders maar evenzeer ook de functie-eisen als uitgangspunt worden gehanteerd bij de verdere uitwerking van het demarcatievoorstel door het RVB en de architecten.
- Op verzoek van de voorzitter gaat de heer Alkemade nader in op de naar voren gebrachte opvattingen en gevoelens. De heer Alkemade onderkent

11.1 WOB

Inzet vanuit het RVB was

en blijft in de komende periode onverminderd het benadrukken naar de architecten van het het accent op de functionele verbeteringen voor de gebruikers.

- Mevrouw Roos vraagt of en hoe de Tweede Kamer nog maximale invloed kan uitoefenen op het voorontwerp. Zij noemt met name de plenaire zaal waarvan eventuele wijzigingen uitdrukkelijk instemming van de gebruiker behoeven. De voorzitter bevestigt deze vraag vanuit zijn politieke consultatieronde bij de gebruikers. De heer van Alkemade 11.1 WOB
- De heer Huijts brengt naar voren, 11.1 WOB
- De heer Alkemade zegt mevrouw Roos toe dat hij ertoe zal bijdragen, dat de Tweede Kamer in een versterkte dialoog komt met de architecten om in de komende periode alsnog de gewenste invloed uit te oefenen op het voorontwerp.
- De voorzitter concludeert dat met de reactie en toezegging van de heer Alkemade het demarcatievoorstel door de leden kan worden aanvaard, mits aan de condities van de leden bij de verdere uitwerking door het RVB en de architecten wordt voldaan. Na bevestiging hiervan door het RVB stemmen de leden in met het demarcatievoorstel.
- Aanvullend merkt de heer Hamilton op, 11.1 WOB

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Datum

2 augustus 2018

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Datum

2 augustus 2018

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Buiten reikwijdte

Datum
2 augustus 2018

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten re kwijde

Rijksvastgoedbedrijf
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
 Koninkrijksrelaties*

**Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG**

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

10.2.e

@Rijksoverheid.nl

Datum

30 juni 2017

Status

Concept

verslag

Betreft	Buiten reikwijdte
Locatie	Eerste Kamer, Commissiekamer 3, Binnenhof 22
Vergaderdatum en -tijd	26 juni 2017 van 17.00 – 18.30 uur
Aanwezig	10.2.e – wnd dg RVB; plv. Voorzitter Geert Jan Hamilton – griffier Eerste Kamer Paul Huijts – sg ministerie van Algemene Zaken Floris van Alkemade – Rijksbouwmeester 10.2.e – hoofd bedrijfsvoering Eerste Kamer 10.2.e – adviseur Raad van State 10.2.e – adviseur ministerie van Algemene Zaken Pieter Dijckmeester – Projectdirecteur Rijksvastgoedbedrijf 10.2.e – secretaris bestuurlijke stuurgroep
Afwezig	Renata Voss – Griffier Tweede Kamer Rob Visser – secretaris Raad van State Dick Schoof – Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid

Buiten reikwijdte

[Redacted content]

Buiten reikwijdte

[Redacted content]

Buiten reikwijdte

[Redacted content]

Buiten reikwijdte

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Datum

30 juni 2017

5. Definitiedocument

- De voorzitter licht toe dat het definitiedocument het kwaliteitskader bevat voor de renovatie. De bijlagen bevatten de functionele (gebruikers) en technische (RVB) programma's van eisen. Deze bijlagen zijn vrijwel gereed en de afronding hiervan vindt plaats in de stuurgroepen per gebruiker en in de renovatiecommissie.
- De heer Huijts geeft aan **11.1 WOB**
 [Redacted text block]
- De heer Dijckmeester antwoordt dat geen keuzes in het hoofdontwerp worden gemaakt zonder dat die expliciet zijn voorgelegd aan de gebruikers, waaronder AZ. **11.1 WOB**
 [Redacted text block] Het Rijksvastgoedbedrijf zal een overleg organiseren met de coördinerend architect en de heer Huijts, zoals dat ook gebeurt met de heren Hamilton en Visser. De heer Huijts werkt hier graag aan mee.

- De heer Van Alkemade geeft aan dat, 11.1 WOB

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Datum
30 juni 2017

11.1 WOB

- De heer Hamilton geeft aan 11.1 WOB De heer Hamilton zegt toe een aantal tekstuele suggesties te delen met de heer Dijckmeester.
- De heer Dijckmeester nodigt de bestuurlijke stuurgroep uit om medio juli gezamenlijk te kijken naar het volledige structuurontwerp. Door de bestuurlijke stuurgroep wordt hiermee ingestemd.
- 10.1.b
- Het definitiedocument met PvE's en het structuurontwerp komen ter vaststelling terug in de bestuurlijke stuurgroep van 2 oktober 2017. Wel wordt afgesproken dat op basis van het voorliggende document verder gewerkt kan worden.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Datum

30 juni 2017

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Datum

30 juni 2017

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Buiten reikwijdte

- [Redacted]

Vertrouwelijk

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 16700
2500 BS Den Haag
Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen

10 2 e Wob

@rijksoverhei
d.nl

verslag

Omschrijving
Vergaderdatum

Periodiek overleg Staatssecretaris – dg VBR
18 januari 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	<ul style="list-style-type: none">
Renovatie Binnenhof	<ul style="list-style-type: none"> Naar aanleiding van het gesprek met Bouwend Nederland zal het Rijksvastgoedbedrijf aan de heer 10.2.e Wob melden op welke wijze marktpartijen zijn betrokken bij de aanloop naar en aanbesteding van de renovatie Binnenhof. Buiten reikwijdte
Buiten reikwijdte	<ul style="list-style-type: none">
Buiten reikwijdte	<ul style="list-style-type: none">
	<ul style="list-style-type: none">
	<ul style="list-style-type: none">

Vertrouwelijk

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Korte Voorhout 7

2511 CW Den Haag

Postbus 16700

2500 BS Den Haag

Nederland

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen

10.2.e Wob

@rijksveheid.nl

verslag

Omschrijving
Vergaderdatum

Periodiek overleg Staatssecretaris – dg VBR
5 maart 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	<ul style="list-style-type: none"> Buiten reikwijdte
Buiten reikwijdte	<ul style="list-style-type: none"> Buiten reikwijdte
Renovatie Binnenhof	<ul style="list-style-type: none"> Buiten reikwijdte De staatssecretaris wil voorts een politieke borging in de vorm van een nulmeting ter beteugeling van de mogelijk oplopende kostendruk van de Renovatie Binnenhof vanuit de gebruikers en de architecten. Met het oog hierop wordt in de basisrapportage aan de Tweede Kamer een tweetal aanvullende maatregelen opgenomen: <ol style="list-style-type: none"> 1) Het aanstellen van een manager projectbeheersing 2) Het instellen van een ambtelijke regiegroep onder leiding van de dg, waarin de 2 architecten en de manager projectbeheersing zitting hebben. <p>Ook wordt in de basisrapportage aan de Tweede Kamer expliciet opgenomen dat hierover met beide architecten is gesproken en zij zich hebben gecommitteerd aan het plafondbedrag van €475 miljoen.</p> Naar aanleiding van de wens 10.2.e Wob tot meer sturing in relatie tot OMA 10.2.g Wob laat de dgVBR momenteel de juridische positie 10.2.e Wob onderzoeken. Bovendien worden de mogelijkheden verkend om tot een vergelijk te komen. De

	<p>dgVBR informeert de Staatssecretaris over de uitkomst hiervan. De staatssecretaris wijst erop dat nog moet kunnen worden bijgestuurd.</p>	<p>Rijksvastgoedbedrijf Bureau DG</p>
Buiten reikwijdte	<p>[Redacted]</p>	
Buiten reikwijdte	<p>[Redacted]</p>	

Vertrouwelijk

Rijksvastgoedbedrijf

Bureau DG

Korte Voorhout 7

2511 CW Den Haag

Postbus 16700

2500 BS Den Haag

Nederland

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

verslag

PO stas – dg RVB

Inlichtingen

10.2.e Wob

@rijksoverhei
d.nl

Omschrijving

Periodiek overleg Staatssecretaris – dg VBR

Vergaderdatum

17 april 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	
Buiten reikwijdte	
Binnenhof	<ul style="list-style-type: none"> Buiten reikwijdte Gesprekken met 10.2.e Wob worden gecontinueerd. Mediation-overeenkomst zal naar verwachting over enkele weken aan u worden voorgelegd. Uitkomst van mediation moet resulteren in werkbare oplossing.
Buiten reikwijdte	

verslag

PO stas – dg RVB

Periodiek overleg Staatssecretaris – dg VBR
24 april 2018

[illegible]

Vertrouwelijk**Aanwezig:**

Stas, PA stas, PBA (10.2.e Wob), FEZ (10.2.e Wob), Woordvoering
(10.2.e Wob)
dgVBR, dT&P (Mol), verslag: hBDG (10.2.e Wob)

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 16700
2500 BS Den Haag
Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 5 november 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	
Bijzondere projecten	
Buiten reikwijdte	
Buiten reikwijdte	

Buiten reikwijdte	
Binnenhof	DGVBR geeft een mondelinge toelichting op de laatste stand van zaken. Het RVB heeft een presentatie gegeven in de BBC. DGVBR heeft de griffier geïnformeerd. Het is nu aan het BBC om tot een advies te komen (6 november), en vervolgens aan het presidium om te besluiten (7 november).
Buiten reikwijdte	

Vertrouwelijk

Aanwezig:

Stas, PA stas, PBA (10.2.e Wob), FEZ (10.2.e Wob), Woordvoering (10.2.e Wob)

10.2.e Wob

dgVBR, verslag: hBDG (10.2.e Wob)

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DGKorte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 16700
2500 BS Den Haag
Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl**Inlichtingen**
10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 3 december 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte [Redacted] [Redacted] [Redacted]	
Bijzondere projecten	
Binnenhof- stand van zaken	Buiten reikwijdte [Redacted] Er wordt gesproken over de aankomende mijlpalen: de BBC van 6 december en het gesprek tussen DGVBR en 10.2.e Wob DGVBR houdt Jan Kees de Jager op de hoogte. Op 11 december is een extra BBC ingepland waarin het BBC tot een advies wil komen ten behoeve van het Presidium, dat op 12 december plaatsvindt. Dit is het laatste Presidium voor het kerstreces. Buiten reikwijdte [Redacted] [Redacted]
Buiten reikwijdte	[Redacted]

	Buiten reikwijdte

Vertrouwelijk

Aanwezig:

Stas, PA stas, PBA 10.2.e Wob, FEZ (10.2.e Wob), Woordvoering 10.2.e Wob

10.2.e Wob

dgVBR, verslag: hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DGKorte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 16700
2500 BS Den Haag
Nederland

www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 19 december 2018

Onderwerp	Afspraak
Acties: Buiten reikwijdte	
Bijzondere projecten	
Binnenhof- stand van zaken	<p>Naar aanleiding van de besluitvorming van het Presidium d.d. 12 december 2018 over het VO licht DGVBR het proces toe om de kwestie met de architecten te beslechten. De stas geeft vandaag reactie op de conceptbrief aan 10.2.e Wob</p> <p>Buiten reikwijdte</p> <p></p> <p></p> <p></p>
Buiten reikwijdte	

[illegible]

Vertrouwelijk

Aanwezig:
 Stas, PA stas, PBA 10.2.e Wob FEZ 10.2.e Wob, Woordvoering 10.2.e Wob
 10.2.e Wob
 dgVBR, verslag: hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
 www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
 10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 14 januari 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	
Bijzondere projecten	
Binnenhof- stand van zaken	<p>DGVBR licht toe dat de griffier van de Tweede Kamer en het RVB op één lijn zitten over de inzet van 10.2.e Wob als architect. 10.2.e Wob is nog niet akkoord. DGVBR sluit aan bij een gesprek dat de stas heeft op 14 januari met de griffier van de Tweede Kamer.</p> <p>Buiten reikwijdte</p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p>

[illegible]

Vertrouwelijk

Aanwezig:
 Stas, PA stas, PBA 10.2.e Wob FEZ (10.2.e Wob, Woordvoering 10.2.e Wob
 10.2.e Wob
 dgVBR, dT&P (Mol), verslag: hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
 www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
 10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 4 februari 2018

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	
Bijzondere projecten	
Binnenhof	<ul style="list-style-type: none"> - Buiten reikwijdte <p>Buiten reikwijdte</p> <ul style="list-style-type: none"> - De inzet van de DGVBR op het gebied van de architect van de Tweede Kamer wordt op ambtelijk niveau gesteund door de Tweede Kamer. Nu 10.2.e Wob niet akkoord gaat met het voorstel gaat de DGVBR met de griffier van de Tweede Kamer hierover in gesprek. De griffier neemt dit vervolgens op met het presidium van de Tweede Kamer; - Buiten reikwijdte
Buiten reikwijdte	

[illegible]

Buiten reikwijdte	

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	
Bijzondere projecten	
Binnenhof	<p>Buiten reikwijdte</p> <p>De beëindiging van het contract met één van de coördinerende architecten wordt in gang gezet. De stas vraagt aandacht voor het spoedig beslechten van de kwestie van de architecten rond de Tweede Kamer.</p>
Buiten reikwijdte	

Vertrouwelijk

Aanwezig:
 Stas, PBA 10.2.e Wob FEZ 10.2.e Wob, Woordvoering 10.2.e Wob
 dgVBR, dT&P (Mol), verslag: hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
 www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
 10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 12 maart 2019

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte	
Bijzondere projecten	
Binnenhof	<p>DGVBR heeft een lijn opgesteld voor de griffier/presidium met een voorstel voor de open punten: de niet-huisvestingskosten en proces VO/architectenkwestie. 10.2.g Wob</p> <p>10.2.g Wob Dit wordt opgenomen in het document.</p> <p>Buiten reikwijdte</p> <p>Het presidium zal naar verwachting deze week besluiten om architect Ellen van Loon (OMA) uit te nodigen voor een presidiumvergadering. Dat zal de start moeten zijn voor besluitvorming over het VO en architectenkeuze. De stas vraagt één en ander stevig af te hechten; na vaststelling VO zal architect niets meer kunnen wijzigen.</p> <p>Buiten reikwijdte</p>

[illegible]

Vertrouwelijk

Aanwezig:
 Stas, PBA 10.2.e Wob FEZ (10.2.e Wob), Woordvoering 10.2.e Wob
 dgVBR, dVB 10.2.e Wob, dT&P (Mol), verslag:
 hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
 10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 19 maart 2019

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte [Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]
Bijzondere projecten	
Binnenhof	DGVBR koppelt terug uit gesprek 10.2.e Wob DGVBR maakt melding van het proces VO en het besluit architectenkeuze. Tijdens het Presidium van 26 maart geven de 2 architecten een presentatie. Daarna stelt het RVB in overleg met de TK een advies op voor de keuze voor het VO. De staatssecretaris besluit, waarbij de mening van de klant zwaar weegt. Buiten reikwijdte [Redacted]
Basis op orde	
Buiten reikwijdte [Redacted]	[Redacted]

	Buiten reikwijdte

Vertrouwelijk

Aanwezig:
 Stas, PBA 10.2.e Wob FEZ 10.2.e Wob, Woordvoering 10.2.e Wob
 dgVBR, dT&P (Mol), verslag: hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
 10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 25 maart 2019

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte [Redacted content]	
Bijzondere projecten	
Binnenhof	DGVBR geeft stand van zaken over architectenkeuze en de rol van het presidium daarin. DGVBR stuurt vandaag nog een mail aan TK, na akkoord stas, om het proces toe te lichten. Buiten reikwijdte [Redacted content]
[Redacted content]	
[Redacted content]	[Redacted content]
	[Redacted content]
	[Redacted content]
	[Redacted content]

Vertrouwelijk

Aanwezig: Stas, PBA 10.2.e Wob, FEZ 10.2.e Wob, woordvoering 10.2.e Wob
 dgVBR, dT&P (Mol), verslag: hBDG 10.2.e Wob

Rijksvastgoedbedrijf
 Bureau DG

Korte Voorhout 7
 2511 CW Den Haag
 Postbus 16700
 2500 BS Den Haag
 Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Inlichtingen
 10.2.e Wob

verslag

PO stas – dg VBR 1 april 2019

Onderwerp	Afspraak
Buiten reikwijdte [Redacted content]	
Bijzondere projecten	
Binnenhof	Buiten reikwijdte [Redacted content] Verder licht de DGVBR de stand van zaken toe op het gebied van de keuze voor de architecten voor de renovatie van het Binnenhof. Tenslotte bespreekt de DGVBR met de stas het verslag van het presidium van de Tweede Kamer. De DGVBR deelt haar aanpassingen op het verslag aan het presidium met de stas. Buiten reikwijdte [Redacted content]
Buiten reikwijdte [Redacted content]	
[Redacted content]	
[Redacted content]	
[Redacted content]	

[illegible]